

14.964
XVI.11.

YETEMES

REGÉNYTÁR

SZK

Széchenyi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

EGYETEMES REGÉNYTÁR

xvi. évf. 11.

LIVIÓ FŐHADNAGY

REGÉNY KÉT KÖTETBEN

IRTA

PEKÁR GYULA

MÁSODIK

KÖTET

BUDAPEST

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

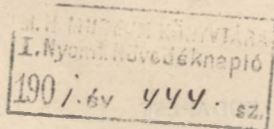
Andrássy-út 10.

Országos Széchényi Könyvtár

14.964/XVI. m

~~25.015~~

Magyar Könyvtár Budapest, Váci-körút 34.

I.

... Nyár volt. Balzsamos, meleg nyár. A vöslai sétányon az esthomályban vigan játszott a katonabanda s a zöldbe menekült fáradt bécsiek felvillanyozódva hallgatták. A csinos, tarka villák körül hömpölygött a sokaság, — a völgybe vezető távolabbi sétányokat pedig szerelmes párok lepték el. Hisz oly édesen borultak a dus lombozatu fagallyak a titoktartó ösvényekre... Szép volt a világ, szerelmesen szép.

Fent a terraszon az esthomály távlatában, hová a bécsi keringő ábrándos dallama csak fáradtan szinte haldokolva ért el, a dus platánok alatt egész elmosódtak a sétálók alakjai.

— Haza menjünk, néni?

A két alak, az egyik egy szürke, alacsony, öreg asszony, a másik egy magas, szomorú árnyék, csöndesen sétáltak egymás mellett.

— Jól van, Andrée, menjünk haza, Szentinczey ugyanis nem sokára megérkezik...

— Hát akkor menjünk haza, felelt Andrée. Fáradt néni? Kapaszkodjék a karomba...

— Ja, liebes Kind, fáradt vagyok... S aztán mentek tovább.

A távoli méla keringő, mint egy édes bölcsődal altatta el az esthajnalt csillagos, bűvös álmu éjszakába... Egyenkint aludtak el: a távoli hegyek, a mély, nedves völgyek, s a város czifra villái; az itt-ott kigyult lámpák mintha a természet nagy hálósobájában éjjeli mécsek lettek volna... Végre egy messze sóhajban aludt el a „néma királyné“ keringő is, — egy oly kinosan szerelmes visszhangban, mely úgy remegtette meg az embert, mit egy sohase feledhető utolsó pillantás...

Andrée megállt. Feje a mellére hanyatlott.

— No mi baj? — mormogá a törődött néni valami csodálatos részvétellel.

Már egészen besötétedett. Andrée úgy érezte, hogy ez a sötétség a belsejébe szívódik át... A zene visszhangja régi emlékként, lassan mosódott el az alvó platánlevelek alatt s végre elhalt abban a hűvös esti szélben, mely mint valami fekete éjjeli madár rebtent fel a már mélyen szunnyadó völgyből s szállt el a táj felett...

Lementek a terraszc lépcsőjén. A villák kertjeiből az alvó rózsák álmaik szerelmes illatát lehelték az éjbe.

— Végre itthon vagyunk... Georges! Georges! a lámpát...

A vén kopasz inas némán, mintha öt darab koronás pecséttel ragasztották volna le a száját, hozta be a rózsaszín ernyős lámpát. Letette a szalonsztalra. — Az öreg D'Ombrade bárónő reszkető lassúsággal vetette le ósdi kalapját s a hogy kiment a restauráció korabeli izléssel berendezett öreg szobából, éles magyar profilja szörnyen hasonlított annak a kurucz kapitánynak az arczéléhez, kinek daliás arczképét a nagy ernyős lámpa rejtelmes homálylyal világította meg a falon. Nem csoda különben, hogy úgy hasonlítottak egymáshoz, hisz az a kapitány ükapja volt a bárónőnek, csak hogy őt még „szentsimoni Dombrádynak“-nak hívták... Ugy vándorolt ki kétszáz esztendeje a XIV. Lajos udvarába, ott aztán a keserű kuruczból, a kemény Szentsimoni Dombrády Andrásból, sima francia báró lett: „André D'Ombrade, Baron de Saint-Simon“, — fia pedig az a híres korhely, ki annyi botrányt csinált a Régens mulatságain, már rokonságot is tartott a Saint-Simon hercegekkel, annak a híres történetírónak a familiájával... Az öreg Amélie bárónő különben valahogy nagynénje volt Schoenhoffnénak s Andrée hosszú betegsége után úgy került hozzá.

A nagy csipkeszoknyás lámpaernyő alól szelid rózsaszín fény áradt elő a nagy karosszékbe temetkezett leányra. Andrée a hirtelen fény alatt valami kötelességszerű, figyelmes szóra-

kozottsággal bámult maga elé... Világos Empire-ruhája, melynek vörhenyes zöld mintája úgy vette ki magát, mintha hervadó falevelek hullottak volna az ölébe, hosszú szalagjaival, bájos eleganciájával hiába próbálta felélénkíteni arczát; ez a sápadt arcz tán még szebb volt, mint azelőtt, fejlettebb, de valami egészen más: kék szemei szinte megnagyobbodtak és annyi mindent... tán bánatot sejtető, szüntelen emlékektől zsibbadt, megadó kifejezés szűrődött elő pillái alól.

E szemek nem is annyira a külső, mint inkább befelé, a belső világba bámultak bele. De Andrée jó leány volt, eszébe jutott az orvos szava, hogy amennyire csak lehet, ne temetkezzék ködös gondolataiba... Felkelt tehát és kötelességszerűen járkált fel s alá a szobában. Nem soványodott meg a tifusz daczára sem, de egész lénye mintha légiesebbé vált volna. Termete pedig inkább fejlett, arányosabb lett, vállai is jobban kidomborodtak s szemöldei s orra táját mintha valami finom czeruza hegygyel klasszikusabbá rajzolták volna, csak szemei, azok mintha féltek volna a világtól, a valóságtól: mélyebbre húzódtak be... s onnan néztek elő olykor ijedten, de különben vigasztalan melankhóliával.

Mikor a Práterben végig kocsiztak, a bécsi gavallérok, szőke ulánusok és borotvált bajuszu Windischgrätz - dragonyosok mind megfordultak utána.

Oda lépett az ablakhoz s kinézett a sötétbe. — Szentinczey nemsokára itt lesz már, — gondolá. Darit még mindig csak Szentinczeynek nevezte magában... Rodakovszkyt pedig még mindig Liviónak. A jó, szerető vőlegény minden héten felrándult egyszer Basa-Südről, századától Vöslaubá.

Andrée kinézett a sötétbe — csökönyösen bámult bele saját gondolataiba. Pedig betegsége óta nagyon félt a sötétségtől, még a fekete színtől is. Napközben gyakran indokolatlanul összerezszent — ilyenkor az az érzése támadt, mintha valami mélységbe zuhanna — eleinte ilyes alkalmakkor hangosan felsikoltott, de most már fékezni tudta magát s összeszorított fogain legfeljebb valami halk sziszegés csuszsztant át... S a mélyen alvó éjszaka rejtelmes háttérében mintegy vitus-tánczban suhantak át betegségének rémei.

Mikor az agytifusz kidühöngte magát s az öntudat halavány derengéssel virradt meg szegény, bágyadt fejében — még jó sokáig hitt rémeiben. Még nem tudta biztosan megkülönböztetni hallucinációit a valóságtól. Ezért mikor anyja négy hét múlva először ismét bejött, újból görcsöt kapott s elájult... Legnehezebben tudta Schoenhoffnét megszokni, — a valóság minduntalan át-bicsaklott még gyöngé elméjében a deliriumbeli torzjelenéssé. Ilyenkor aztán összerázkódott és sirt. S az anyjától való ösztönszerű félelem mindvégig

megmaradt benne; mikor már teljesen tiszta lett agya, akkor is még mindig reszketett, ha Schoenhoffné ágyához lépett s megsimogatta a fejét.

Schoenhoffné különben okos asszony létére igen tapintatosan viselte magát. Mikor Andrée már egészen meggyógyult, megcsókolta a leányát.

— Egy kis levegőváltozás jót fog neked tenni, — mondá jóakarólag. — Amélie néni majd felvisz magával Bécsbe...

És most hát itt volt Bécs mellett... Az ő maga borzasztó esetére, a betegségét megelőző iszonyatos estére csak akkor mert gondolni, mikor már sok száz kilométerre volt Basa-Südtől... Anyja párszor, — ritkán irt neki; folyton dicsérte Szentinczeyt s levelei végén mindig áldását adta kettőjükre. Andrée elmosolyodott; hisz ugy se mennék többet haza, — gondolá. Linkával ellenben sűrű levelezésben állott. Tőle tudott meg mindent, a mi azóta otthon történt...

Kocsi robogott a kapu alá. Pillanat mulva Szentinczey toppant be, a hosszú ut daczára üdén, frissen és becsületes kék szemeiben repeső boldogsággal. — Andrée elejébe ment, se tulsebesen, se tulságosan lassan, se tul nagy örömmel, se szomoruan, de nyugodtan, bizalommal...

— Jó estét, Dari, — mondá kezét nyujtva neki. Szentinczey, ki kissé tán meghizott s elevenebb volt mint azelőtt, szenvedélyesen csókolta meg az

átlátszó ujjakat. — Hogy van édes Andrée? — susogá szerelmesen nézve fel rá.

Andrée elfordult. Olyan eredeti volt ez a Szentinczey, mikor most boldogsága tetőfokán, a maga szerénységében, kissé szeliden vakmerő próbált lenni. Néha komikus ez a jó fiu, nyugtatá meg kellemetlenkedő érzelmeit a leány, de mikor olyan jó és engem annyira szeret!... voltakép hálásnak kell lennem iránta, hiszen... Pillanatra elgondolkozott s aztán elszomorodott. Istenem, — mormogá, gondoltam volna-e azt öt hónappal ezelőtt, hogy Szentinczey Aladár lesz a nyáron a vőlegényem!... És, tevé hozzá, pedig hát valósággal, kétségekivül az, az én vőlegényem. Darira nézett. Szívét a hála érzete töltötte el s a legszelidebb kedvességgel kérdezte ki, hogy mi minden történt vele azóta, mióta nem látták egymást. De nem figyelt arra, amit mondott: nem érdekelte. Hát így fog eltelni életem, — mormogá, e jó ember mellett: elképzelte magának Darit, hogy fog kinézni tiz év múlva, nem: husz év múlva, deresedő hajjal... Dari kicsit el fog hizni, veszekedni fog az ispánjával, mert hisz ott hagyja a katonaságot, gazdálkodni fog, nyaka megvörösödik s ránczos lesz, tán meg is kopaszodik, mert haja elől kissé ritka volt, de szeretni fogja őt... S én boldog leszek, — gondolá tovább Andrée, szántsándékkal hinni akarva szavainak.

De Szentinczey csak tovább beszélt vigan,

olykor meg-megtréfálva Amelie bárónőt, kit egyszerűen „tante“-nak nevezett.

— Beszéltem a gyámommal — folytatá Dari, — s ő helyeselte tervemet. Ki fogok hát lépni a katonaságtól s pedig mentől hamarább. Stefi bácsi ugyan azt mondta, hogy kicsit fiatal vagyok a házasságra, de hát már mult hónapban lettem huszonkettő, szóval a huszonharmadikban járok, ez pedig már elég kor a házasságra, mi, kedves tante?

— Természetes, lieber Neffikém, — mormogá Amélie bárónő. — Az ember sose házasodhatik, a leány sohse mehet férjhez elég korán...

D'Ombrade bárónő felsóhajtott, mert eszébe jutott, hogy ő már oly régóta vén leány, hogy szinte özvegyasszonynak nézik... Mégis csak jobb lett volna, ha férjhez megy anno 52-ben ahhoz a Rhoonhove vasas főhadnagyhoz, aki később elesett 59-ben Olaszországban. . Mennyit megsiratta! Most az idők ködös távlatában szinte már ugy tetszik neki, mintha férje lett volna a szép vasastiszt... Helyeslőleg bólintott a fejével.

— Csak lépj ki Neffikém a katonaságtól s keljetelek egybe minél előbb, — még háboru talál lenni s te is elesel, mint...

Szentinczey gazdag fiu volt: a vagyon nagy része ugyan pör alatt állott, de egy birtokot, a vány-olaszi-i jószágot mindjárt átvehette.

— Vány-olaszi csak négy óra hajtásra esik

Basa-Südtől — mondá, közel leszünk az ismerősökhöz, a fiukhoz...

A vacsorának vége lett. Amelie néni kiment, hogy az Andrée papirosait, melyeket Schoenhoffné, elég okosan átadott neki, behozza s megmutassa Szentinczeynek.

A fiatal huszár s a leány magukra maradtak.

Dari arcza ragyogott a fellegtelen boldogságtól. Lelkesedéssel ugrott fel. Szerelmes volt Andréebe, az örülésig szerelmes... tiszta, naiv lelkének egész hevével. Még sose tette, de most letértelt az Andrée széke előtt. A leány töprengő szórakozottsággal játszott ruhájának lelógó mellszalagjaival s kicsit meglepetve, de résztvevőleg nézett rá. Dari megfogta menyasszonya két kezét: a leány hagyta s szeliden elmosolyodott... Oly jó fiu volt ez a Dari! Önkénytelenül betegségének lázas álma jutott eszébe; igen ezek a hű szemek, annak a jó kutyának a szemei, mely halluczinációi közepette mindig az ágya mellett ült... Szentinczey csak nézte Andréet, szemepillantásába belelehelte egész lelkét. Nem is annyira szerelmes természetű fiu volt ő, inkább csak szeretni tudott: egyszerűen, mélyen, igazán szeretni...

Egy hirtelen mozdulattal előre hajolt a leány felé, átkarolta derekát, megölelte s megcsókolta, — de nagyon ügyetlenül; kezei minduntalan beleakadtak a szalagokba s rajongó hevében még el is szakította az egyiket. De Andrée azért mégis

ajakán érezte a csókot : elpirult s idegesen ugrott fel székéről.

— Maga ügyetlen... — mormogá kedvetlenül, — elszakította a szalagomat...

Szentinczey még mindig ott térdelt az immár üres karosszék előtt s csodálkozva nézett Andréera. Megijedt, tán rosszat tett? Hisz még sose merészelte megcsókolni őt, pedig már mióta menyasszonya... s most...

— Bocsásson meg, édes Andrée. De hát nem tehetek róla, hogy annyira szeretem. Hisz maga nekem mindenem, — tudja-e, mindenem a föld kerektségén... Köny csillogott becsületes kék szemében.

Andrée hozzáfutott, vállára tette bal kezét; jobbjaival pedig önkénytelenül megsimogatta azt a jó szőke fejet. Aztán, az Isten tudja, miért, de olyan zokogási roham vett erőt rajta, hogy alig birt magával... — Istenem, Istenem, — susogá a szegény leány.

Dari felkelt, mert lépteket hallott.

— Ne sirjon, kérem ne sirjon, mert a szívem hasad meg.

Férfiasan kihuzta magát, hogy valamivel magasabb legyen Andréénál. Szembe szállt volna az egész világgal...

Mikor Andrée később a Szentinczey távozása után — ki egy szomszéd vendéglőben szállott meg — magára maradt szobájában, szinte iszonyat-

tal gondolt vissza az est utolsó jelenetére. Alig tudta érzéseit megmagyarázni magának. Idáig még valahogy sohse gondolt arra, hogy ez a jó ember — Szentinczey — meg fogja csókolni őt, pedig hát nyilván joga volt és joga lesz hozzá... Most, hogy tényleg megtette, valóságos rémület fogta el. Mért, vagy hogy? Tán azért, mert az a *másik* csók jutott eszébe, a Livió csókja: mikor a Dari ajkait érezte, azért ugrott fel oly hirtelen, mert azt érezte, hogy valaki azt az igazi szerelmes csókot megszenségtelenítette... — Istenem, Istenem, — gondolá, — mi lesz velem? — S ismét zokogni kezdett. — S az a szegény Szentinczey, — szövő tovább gondolatai szakadozott fonalát, — a mellett oly ügyetlen... egészen összegyűrt; eltépte szalagomat...

Elpirult, mert az jutott eszébe, hogy az a másik — az az ördögös Livió, mily bársonyos kezekkel ölelte át, s ajkai mily észvesztően tapadtak szájához... Könyei felszikkadtak, eloltotta éjjeli szekrényén a gyertyát s merészen bámult bele a sötétségbe. Egy régen lappangó gondolat — egy rémitő gondolat botlott a nyelvébe.

— Hátha még most is szeretném?!

Ugy érezte, hogy azóta a Szoborházyéknál töltött utolsó délután óta most ébredt fel csak igazában gonosz álmából...

Szentinczey másnap még náluk maradt. Kirándultak a hegyek közé; a délután egész kel-

lemesen telt el. Csak Andrée volt hallgatag, sápadt és kedvetlen.

— Pedig mostanában már olyan jó kedve volt mindig, — sugá Amelie tante az aggódó Szentinczeynek.

— Az élet már ilyen, — mormogá Dari optimista filozófiával az agg hölgynek, mikor este elbucsuzott, — baj, mindig csak baj! De azért bizom a jövőben...

S bizodalmas boldogsággal ült be a bécsi vonatba. Dari elég józan eszü, okos fiu volt, de csöppet sem olyan kutató természetü, mint az a Bourget nevü ur, kiről Szoborházyné vitatkozott minduntalan Dodo főhadnagygyal francziául. Vajjon hogy fogta ő fel az Andrée hirtelen keletkezett odaadó „szeretetét”? Hát az igazat megvallva, Dari ez által a pusztá tény által, hogy, mint vőlegénye mindig mellette lehetett, minden ítélőképességét elvesztette boldogságában s utoljára már egészen belenyugodott abba a gondolatba s egész büszke is volt rá, hogy Andrée, miután egy ideig Livióba volt szerelmes, egyszerre az isten tudja miért, kiábrándult belőle, s most ő beléje szerelmes — egy kicsit, hacsak nagyon kicsit is. Miért is ne lehetne voltakép beléje szerelmes? Azt a nevezetes esti jelenetet sohase tudta magának teljesen megmagyarázni... pedig gyakran törte a fejét rajta. Végre is azonban, mint az okoskodásban járatlan ember, kifáradt töprengéseiben és abban a szépen

hangzó frázisban nyugodott meg, melyet valamikor egy regényben olvasott:

— Hát bizony a női sziv rejtelvei kifürkészhetlenek!... Szegény Andrée bizony kissé hiszterikus természetű, — no de majd megnyugszik a házasságban. Anyja annyit kinozta őt... Szörnyű ellenszenves egy teremtés...

És teljes erélylyel látott ügyei rendezéséhez. Ugy határozták el, hogy deczemberben kelnek egybe. Bejelentette ezredénél, hogy kilép a tényleges szolgálatból. A tiszték vállat vontak.

— Menjen a pokolba, Sie junger Herr, morgá humoros haraggal az ezredes, — minek nézte maga a katonaságot, — omnibusznak? Beszállt Wiener-Neustadtban s az oltár előtt áll meg?...

Mord (von Loewenmord) kapitány megvetőleg düllesztette ki nagy hasát s egy akkorát fujt vöröses lilaszín arczával a levegőbe, hogy az oldalt körmölő irnok-káplárnak majd leesett a sipkája a fejéről.

— Házasodik? Ist schon gut. Mint katona eddig hős volt, — most majd lesz belőle papucs-hős... Viel Glück; viele Kinder und wenig Hörner... Servus!

Bonbuska ellenben, ki mögött már tizenöt pohár „Magenkrampf“-pálinka múltja feküdt, kemény prelekciót tartott neki.

— Ja, lieber Freund, bist eine pyramidale Schlafhaube! Az a férfi — folytatá emeltebb, de

égészen berozsdásodott szónoki hangon, — a ki visszasülyed a nyomorult Zivil-Standba, sohasem is volt érdemes arra, hogy a császár kabátját viselje.

— Mindig gondoltam, — mondá Esty Pista, egy oly tábornoki mozdulattal, mint a skiz a kártyán, — hogy te barátom, végkép el fogsz zülleni.

— Requiescat in pace, — kaczagott Török-váry Taszi.

Dodo elgondolkozott. Filozófikus hangulatban volt: egy csodálatos kétszívű lengyel asszonyba volt épp szerelmes s nála a szerelem többnyire maró analyzissé savanyodott.

— Okosan teszed Szentinczey — sugá neki — hogy megházasodol. Téged az isten is férjnek teremtett. Nem való neked a mi kóborló huszár-troubadour életünk! Látod, én például a világért se tudnék megházasodni. Engem már magában az a tudat, hogy egy nőhöz isten és ember előtt le vagyok kötve, ellenállhatatlanul ösztönözne a hűtlenségre... De te természettől hű vagy, épp úgy, mint én természettől hűtelen vagyok. S menyasszonyod oly kedves, okos leány s tán meg is fog szeretni téged...

Részvétellel nézett Darira, de Dari csak boldogan mosolygott. Lelke messze távol volt a kantin füstös levegőjétől, — ott Vöslauban, hol egy szegény sápadt leány küzködött az első szerelem mérge ellen s igyekezett szeretni őt...

— És — folytatá Donhofen Niki, — boldog

az ily hű természetű ember! Hej, az ily magamféle állhatatlan donjuan legfeljebb csak a szeretőjéhez *tudna* hű lenni, a kihez nincsen formálisan lekötve. .

Dari a nagy manőverekre be se rukkolt. Szabadságot kért és gyámjához, Szentinczey Stefi bácsihoz utazott. Később pedig Vány - Olasziba ment, hogy utána lásson a kastély átalakításának.

Andréet a Szentinczey elutazása után csudálatos nyugtalanság fogta el. Most, hogy kikerült a nagy betegség közvetlen hatása alól, tisztábban tudott visszagondolni a múltra, — főleg a mult nyárra, őszre, szerelmének hajnalára. . .

Szoborházy Linka gyakran irt neki; többnyire vigan s a maga csapongó esze szerint össze-vissza minden pletykát. Párszor irt Schoenhoffnéről is egyet-mást, de mikor Andrée a levél olvasása közben ideért, ösztönszerűleg összerázkódott s tovább fordítva, ott olvasta a levelet tovább, a hol egyébről volt szó. Annyi tapintata Linkának azonban mégis volt, hogy Rodakovszkyról semmit se irt. Pedig irhatott volna róla: megirhatta volna p. o. azt, hogy Livió most már nem jár Schoenhoffnéhez, hanem — hozzájuk s neki udvarol! Linkát magát annyira meglepte ez a fordulat, hogy eleinte nem hitt a szemének s csak azután büszkélkedett hódításával, miután Marietta nővérét megkérdezte:

— Te, Etta, mit gondolsz, csakugyan udvarol nekem Rodakovszky?

— De bolond vagy, Linka, — mondá a Czibaky Bandi menyasszonya, — hát nem érzed te meg, hogy udvarol-e valaki neked, vagy sem?

— Dehogyanem, de hát mégis...

Linka aztán elgondolkozott, s végre szokott józan naivságával arra jutott, hogyha Livió udvarol neki, hát bizony főleg a pénzéért teszi azt. Sebaj, vigasztalódék, denique hát mégis udvarol... S mint egy pocsolyán átmászó macska, mely attól fél, hogy bevizezi finyás lábait, óvatosan, félve latolgatta magában: vajjon megengedheti-e azt magának, hogy Rodakovszkyba beleszeressen?

— Multkor — pletykázott levelében Linka, — nálatok, mamádnál voltunk mindannyian. Csak Rodakovszky nem volt ott. Anyád a princzczel énekelt egy duettet. Most ő a kegyencz (Linka azért elég könnyelmű volt, hogy ilyeneket megírjon). Anyád kinevezte őt apródjának; vacsoránál egy kis asztalnál ült mögötte, s mamád hol vele, hol a tőle jobbra ülő brigadérossal, Ritt (von Todtenritt) generálissal beszélgetett, ki, úgy látszik, nagyon szerelmes a te kedves, szép mamádba. Bizony még mindig a legszebb asszony az egész társaságban! Na, tudod, pompás látvány volt az; meghaltál volna nevettedben; az ember nem mindennap lát egy kadetot s egy generálist egyszerre kurizálni... Különben unalmasan telnek a napok. Alszunk, eszünk s tennisezünk. A Bandi s Marietta esküvője novemberben lesz...

Andrée letette a levelet. Hát Rodakovszky nem volt ott „Schoehoffnénál“? Mélyen elgondolkozott... valahogy szinte megörült. Vajjon hol lehetett Livió?

Vendégek jöttek: pár elegáns dragonyos tiszt Bécsből... S Amelie tante örömmel látta, hogy Andréenak teljesen elmúlt a rossz kedve s egész vigan tréfál velük. Andrée maga is csodálkozott a jókedvén. De estefelé már alig várta, hogy magára maradjon s ujonnan kisarjadzó boldog álmaiba temetkezzék. Az egyik tiszt, egy szőke hadnagy, kinek Andrée tán a nevét se tudta, szörnyen udvarolt neki s a leány megmagyarázhatlan boldogságában oly szívélyes, bohó, tán — kaczer volt irányában, hogy a szőke dragonyos, mikor elmentek, hetykén mondá pajtásainak:

— Istenem, milyen könnyű is egy ilyen falusi magyar leánynak a fejét elforgatni!... Szegény, — gondolá aztán szánakozólag tovább, hogy fog most utánam epedni!... Én meg azalatt Mlle Lolának fogok tapsolni Ronachernél... Apropos fiuk, hát megyünk a Lola-estélyre, mi?

A Windischgrätz-dragonyosok elgondolkoztak.

— Okvetlen elmegyünk, de hát hiába... szerelmes az szörnyen.

— Kibe?

— Tudod, abba a Rodakovszkyba, abba a 17-es huszárfőhadnagyba, a kit pár évvel ezelőtt azért tettek el Bécsből, mert szörnyen megtetszett

ő fenségének, annak a bizonyos német herczegnőnek.

A tisztek kinéztek az ablakon, a vonat már nagyon közel volt Bécshez, s ennél fogva illő lojalitásból nem merték a fenség nevét hangosan kimondani...

— S fess gyerek az a Rodakovszky? — kérde a szőke hadnagy.

— Ein Mordskerl — morgá a borotvált kapitány. — A legjobb czéllövő a hadseregben. Attól hódítsd el Lolát!...

Andrée szobájába szökött s székébe temetkezve, merően bámult maga elé.

— Ő értem fog jönni, nem hagy el, megment.... suttogá.

Maga is megdöbbent halkan kimondott szavaitól. Késő éjjel volt már, midőn mint valami csöndesen meginduló menydörgés, távoli, de rohamosan közeledő kocsirobaj riasztotta fel töprengéséből.

— Hát ha most jön értem?... mormogá, eszelősen hajolva ki az ablakon.

A kocsi zugva robogott el a villa alatt s a sápadt leány csalódottan eszmélt fel ábrándjából. Zokogva borult az ágyára... Pedig talán nem is csalta meg ösztöne, talán igazán Livió ült abban a fiakkerben. Rodakovszky aznap Bécsben volt, — tényleg kikocsizott Lolával a zöldbe s a boldog nap végén szerelmesen, eszeveszetten vágattak haza...

Andrée azonban idegessége daczára elég jól aludt s mikor reggel fölébredt, jókedvűen kaczagott tegnapi kaczérsága felett. De az a gondolat, hogy Rodakovszky igazában csak őt szereti, hogy érette fog jönni s megmenti Szentinczey Aladártól, már valóságos rögeszmekép volt lelkébe, szívébe belegyökerezve. Ezentul hónapokon át csak ez az egy semmiből fonódott gondolat foglalkoztatta.

Dari szokása szerint minden szombaton este felutazott Vöslauba: az egész hetet csak azért szenvedte át a századnál, vagy Vány-Olasziban, hogy ez alatt a két nap alatt igazában éljen. Örömmel, boldogan toppant be mindannyiszor a villába s szinte vallásos szerelemmel csókolgt kezet menyasszonyának. Azóta a bizonyos est óta, nem merte többet megölelni. Egyszer Andrée még meg is tréfálta a néni előtt, mert némi gunyos jókedvvel kiáltott rá s tárta ki karjait: „Ide hamar vőlegény ur, ölelje meg a menyasszonyát...” mire Szentinczey csak bajuszát rágva és mélyen elpirulva huzódott az ablakmélyedésbe. Komolyan megneheztelt s a néni alig tudta megbékéltetni.

Szentinczey szeptember óta kezdette észre venni, hogy Andrée egyre rosszabbkedvű s valóságos rosszakarattal van iránta. Gyakran félnapokat bezárkózott szobájába, mialatt ő ott volt, — szegény fiúnak sóvárgó bubánatában még a szundikáló nénit is mulattatni kellett. Vajjon mi lelheti? tünődék ilyenkor. Tán elhanyagolom? Tán több időt

kellene itt töltenem? S megtette azt a bolondot, hogy egyszer például öt napig egyfolytában ott maradt Vöslauban... De a hatás ép az ellenkezője volt annak, mint a mire számított. Andrée egyre idegesebb lőn, szeszélyes, változékony: olykor mintha csak kiszámítottan gyötörte volna az egyszerű jó fiut, ki mindent naiv türelemmel tűrt, — máskor meg ép oly indokolatlanul sirt és kedveskedett vele. Dari a leány magaviseletéből semmit sem értett. Mikor esténként lefeküdt s eszébe jutottak az ideges napok, a szívét szorongató epizódok, csak fejcsóválva sóhajtott fel.

— Mégis igaza volt annak a — hogy is hívják? — írónak: a női sziv rejtelsei csakugyan kifürkészhetetlenek...

S ebben megnyugodott s másnap újból félénken tűrt, várt és remélt...

Mikor Andrée néha egész délutánokra bezárkózott szobájába, D'Ombrade bárónő s Dari fejüket csóválva néztek egymásra.

— Nagyon ideges — anyja bánásmódjával tönkre tette egész szervezetét, mormogá Dari, mit gondol chère tante, hátha valami ideggyógyászsal megvizsgáltatnánk? Én azt hiszem, szegény Andrée kissé hiszterikus...

De a néninek még is volt annyi belátása, hogy ebbe a tervbe nem ment bele.

Dari aztán mást gondolt. Halomszámra hordatta Andréenek az ajándékokat s kosárszámra a

virágokat. No, ezek már valóságos dühbe hozták a leányt. Egyszer a jó, a szelid, az okos Andrée pláne annyira ragadtatta magát, hogy egy igen értékes, nagy „cloisonnée“ vázát, melyet Dari ép akkor hozott sajátkezüleg Bécsből, felindulásában a földhöz vágott. Szegény Szentinczey, mint valami bűnös állott a váza törmelékei előtt s csöndesen sirt. Andrée zokogva dült pamlagjára.

— Én szerencsétlen, boldogtalan teremtés! mormogá kétségbeesetten.

— De hát édes Andrée, mit tegyek? mit vétettem, hogy ily mostohán bánik velem?... kérdé szegény Dari busan; — hisz mindenben a kedvére igyekszem tenni...

— Édes Dari (először hívta így életében) ne jőjjön, kérem, ne jőjjön három hétig hozzánk. Megteszi?

— Amint parancsolja, susogá Szentinczey s hirtelen kiment a szobából, nehogy ott törjön ki rajta a zokogás s ez a csodálatos teremtés aztán kinevesse őt. Még az este elutazott.

— Hál'istennek, hogy elment ez a Szentinczey, mormogá Andrée, nem bírnám ki, nem tudnám többet elviselni a jelenlétét! Jósága valósággal dühbe hoz...

Még nem telt el egészen a három hét, midőn egy napon Szentinczey jött fel a veranda lépcsőjén. Szeptember vége felé járt az idő s Andrée egy hintaszékbe dülve épp a hervadó, vörhenyes leve-

leket nézte, melyeknek egyhangu, bús hullása valahogy megnyugtatta őt. Mikor Darit megpillantotta, dühösen ugrott fel s épp rá akart kiáltani:

— Hogy mert idejönni, hisz még nem telt le a három hét?! — midőn észrevette, hogy a fiu egész jobb karja fekete selyembe van kötve s ő maga sápadt s csak lassu ingadozó léptekkel tud járni.

Felkelt s merően a Szentinczey szemébe nézett. Egyszerre megtudott mindent: Dari Livióval verekedett meg s ő vágta így össze. Még reszketett előbbi felindulásától s idegességében szinte azt mormogá:

— Jól tette...

— Igen, — gondolá aztán tovább — Livióval verekedett meg: érettem...

De szegény Szentinczey csakugyan igen beteg lehetett az elmúlt napokban, mert mire felért, csak épp hogy le tudott egy tábori székre ülni, — majd elájult. — Andrée elszégyelte magát előbbi lelketlen indulatáért s mellé futva, a leggyöngédebben üdvözölte őt.

Hát volt valami az Andrée sejtelmében: Szentinczey csakugyan Livióval verekedett meg, de nem ő érte, hanem — Schoenhoffnéért. Egy este Basa-Südön vacsoráltak a kintinban: Livió, kinek Lola miatt ismét rossz napjai voltak s bujában kissé erősen bekonyakozott, valami könnyelmű megjegyzést tett a „schöne Melaniera“ s csak

későn vette észre, hogy Szentinczey is a társaságban van. Dari, mintha csak erre az alkalomra várt volna, a dühtől reszkető ajakkal vonta csodálatosan vakmerő hangon felelősségre Rodakovszkyt...

Igy aztán meg is lett a párbaj. Livió kegyetlenül összevágta Darit. Mikor a hosszú mély sebet összevarrták, — a főhadnagy közönyösen vont vállat s nyersen mordult ellenfelére:

— Thut mir Leid, barátom. De hát te akartad... el lehattunk volna mind a ketten affaire nélkül. Nekem pláne már reggel kellett volna Bécsbe utaznom. Most csak este utazhatom...

Dari szinte elszégyelte magát az eset után. Hebehurgyának, nevetségesnek tűnt fel saját maga előtt. Hisz utoljára is nem kell azt úgy szó szerint venni, mikor konyakozás közben a kantinban valamit mondanak tisztességes nőkről...

Andrée hosszan nézett a szenvedő Szentinczeyre. Idegei majd szét szakadtak: érzelmei még sose voltak ennyire élükre állítva.

Dari ott feküdt az ebédlőben a balzakon. Szeme be volt hunyva s hosszan lázasan lélegzett: mintegy álomban. Alig szóltak még egy szót egymáshoz, s mintegy közös megegyezéssel hallgattak az esetről. Andrée öt perczenként hideg borogatást rakott a fiu forró fejére... Ő időközönként felemelte kezét s megfogva menyaszszonya ujjait, megcsókolta azokat.

Beesteledett, — a kertből kívülről belopódzó

bús őszi árnyak mintegy lábujjhegyen osontak be a szobába s bujtak az ódon butorok mögé. Az ablak melletti almárium Empire stylü etruszk pántozata vörhenyesen fénylett a szeptembervégi naplemente fájós, álmos világában.

Andrée felkelt és fel s alá sétált a szobában. Dari, kinek esténként visszatért a láza, szép csöndesen elaludt a kanapén. A leány az ablakba állt s kinézett a haldokló őszi világba: szomorú, hanyatló, vigasztalan volt a táj. A bucsuzó beteg őszi szellő, egy hervadt, vörhenyes levelet fujt a keblére: Andrée kezébe vette a halott levelet; szemeibe könnyek tolultak.

— Istenem, istenem, susogá, volt-e még a világon egy szegény leány, aki annyit szenvedett mint én?... Mért lesznek mások boldoggá a szerelem által, mért kell csak nekem boldogtalannak lennem miatta?... És csakugyan soha se lehetek hát boldog?

Visszatartotta lélegzetét, mintha arra várt volna, hogy a nagy csöndben egy hang megcáfolja kétségeit, és halkan azt sugja a fülébe, hogy:

— De igen boldog léssz...

De semmi, semmi zaj se hallatszott. Belülről a nagy lábas óra ketyegett az örökkévalóság fenyes közönyével, s Dari horkolt lázasan. Kivülről fájdalmasan sóhajtott el a fák felett az esti szél.

Andrée kiegyenesedett; erélye újra feltápaszkodott fáradt lelkében. Darira nézett —

— Igen, füzé gondolatait, Livió megvereke-
dett vele érettem, — mert szeret, mert hozzám
akar jutni, s mert Szentinczey utjában van... S
látta maga előtt a párbaj lefolyását, látta az ellen-
feleket meztelen kardokkal egymásra rontani, —
látta Darit mint sujt Livió felé s pillanatra egy
sikolyban mintegy aggódott érte... de aztán
visszariadt, mert Rodakovszky vágott. A csapás
Szentinczeyt érte: megnyugodott...

— Oh én szörnyü teremtés, mormogá a
leány a balzakhoz futva s friss borogatást rakva
a beteg fiu fejére. Dari felébredt, szeretettel nézett
fel menyasszonyára...

— Köszönöm, köszönöm, hogy ugy szeret...
mormogá lázában boldogan, — lássa, nekem
magán kívül senkim sincsen a földön...

Dari hanyatt feküdt a balzakon, finom lak-
csizmáinak nickel sarkantyui kissé bevágtak a
szövetbe, atillája felül kissé kigombolva, arcza
sápadt volt mint a halotté.

— Senkim sincs a földön... ismétlé alig
hallhatóan.

Andrée kimondhatatlanul megsajnálta őt.
Könyei lassan peregtek le arczán. Kifáradt, egészen
kimerült ellentétes érzelmei ellen való küzködésé-
ben. A végtelen keserűség óczeánjának fekete
hullámai mintha összezsaptak volna a feje felett,
érezte, hogy merül el boldogtalanságába...

Keservesen zokogva borult a beteg fiu atillájára.

II.

Októberben Andrée a nénivel Bécsbe költözött. A vöslai utolsó napok zsibbadt nyugalomban teltek el. És Andrée csak várt, várt — az örülésig várta szabadítóját...

Sokat sétálgatott, többnyire egyedül, — bejárta az egész vidéket. S szerfölött hallgatag, magába zárkozott leány lett belőle. Reggelenként, a mint a tükörbe nézett, sokszor felsikoltott — nem ismert magára, arcza kissé megnyult, szemei, nagy kék vágyódó szemei, még nagyobbak lettek s réveteg pillantásuk mindegyre töprengve oszlott szét a folyton visszatérő rögeszme szemléletében. Gyakran visszagondolt a multra; lehetséges-e, hogy abból a régi Schoenhoff Andrééből egy ily sápadt, nyugtalan, hallgatag teremtés lett? Szerelme — szánakozólag mosolygott, mikor ezt a szót kiejtette — nem volt többé az a régi ábrándos, édes, költői szerelem; a sok titkolt küzdelem, a mérhetlen vágyódás elköptatta, átalakította azt valami vágyódó kétségbeeséssé: rögeszméje, az az őrjöngő várakozás

elfásulttá tette. Érezte, hogy belső hervasztó küzdelmeitől nem ér rá szeretni s szive bálványát egész ábrándvilágával együtt mintegy félretette lelke háttérébe jobb időkre...

És e mellett teljességgel semmit se hallott Livióról. Linka is keveset irt már; Szoborházyéknál mindenki a Czibaky Bandi és Marietta esküvőjével volt elfoglalva. Anyja minden három hétben egyszer irt neki; Andrée az utóbbi időben már felbontatlanul adta át a leveleket nénjének.

Andrée esküvője december 21-re volt kitűzve. Ha erre gondolt, mindig szivdobogást kapott. Dari már ott hagyta a katonaságot, czivilbe bujt s vőlegénysége utolsó hónapját Bécsben töltötte egy a D'Ombrade báróné kis palotájával szomszédos szállóban, a Wiedenen. Olykor majdnem egész nap a nénivel s Andréeeval volt, ki utóbb már egész jól el tudott vele beszélgetni. Szentinczey öntudatlanul megtalálta a módját annak, hogy mikép viselkedék helyesen az ő „ideges menyasszonykájával” szemben, s annyi esze utoljára mégis volt, hogy viselkedésének rendszerét aztán meg is tartotta. Udvarias, kellemes és kitérő volt és a mi fő, sose üldözte Andréet szerelmével, még csak nem is mutatta neki. „No majd végkép megnyugszik a házasságban”, — sugá olykor a néninek.

Andréeban pedig a várakozás, a boldogság reménye, mint egy halaványuló szivárvány egyre jobban fakult el: az ábrándokba csalogató színek

szerelme egén lassankint elenyésztek, ép oly szürke novemberi felhőzet lepte el lelkét, mint a milyenbe most bámult bele ablakán át... Mikor a szivárvány utolsó halavány színe is elenyészett, a szegény leány immár száraz szemekkel, nézett utána — s halkán sugá:

— Isten veled szerelem...

Felkelt s szokatlan kedvesen üdvözölte Szentinczeyt, ki akkor toppant be pár szép sárga Maréchal-Niel rózsával.

— Tehát — fordult aztán később Dari a nénihez, — holnapután utazunk le Szoborházára a Marietta esküvőjére... Hisz Andrée nyoszolyóleány, ott kell lennie...

Aztán elősorolta a nyoszolyóleányokat s a vőfélyeket: Pándy Olgát Dodó vezeti, Törökváry Sárikát Gáldy Tomi s így tovább... végül Szoborházy Linkát Livió...

Andrée összerezzen. Egy pillanatra sem mert a dologra gondolni.

Az esküvő a szoborházai családi kápolnában nagy diszszel ment végbe. A statiszta grófnőt nagy gálába öltöztették, — egy remek, régi diszű ruhát adtak rá, de oly figyelmeztetéssel, hogy ha nem vigyáz rá s a türkiszekből egy követ elveszit, hát a mopszliját a malomárokba dobják; karonfogva ment a bolondos vörös Vexleben báróval, kit három inas és két hajdu huzott ki műhelyéből a repülő gép mellől s bujtatott bele pom-

pás diszmagyarba... Öt vármegyéből gyűlekeztek oda a notabilitások; ott volt a hadtestparancsnok, a brigadiros, ki Schoenhoffnét vezette, az ezredes s az egész tisztikar.

A pár jól nézett ki: Marietta baba arcza kissé sápadt volt a fehér fátyol alatt, de Czibaky Bandi remekül vette ki magát Mária-Terézia korabeli huszáros diszmagyarjában. Bajusza félelmesen tornyosodott fel, úgy, hogy majd kiszurta vele az eskető püspök szemét...

Andrée félve, reszketve lépkedett a Dari karján a menetben; már a családi nagy teremben („lovagteremnek“ czimezték Szoborházán) a nagy, diszes sokadalom közepette egy sarokba bujt s most, hogy felvonultak, szinte görcsösen kapaszkodott a Szentinczey karjába s nem merte felvetni a szemét. Köröskörül a násznép fehér fátyol-fellege szédítő árban hullámozott az ódon széles folyosón. Pillanatra már attól félt, hogy elájul. Még erősebben kapaszkodott vőfélye és vőlegénye karjába.

— Fázik? — susogá Dari jóakarattal a fülébe.

— Igen, kissé hűvös van... — mormogá Andrée tétovázó, lesütött szemekkel, rekedten. Mintegy álomban sarkantyupengést hallott maga előtt.

Ők voltak a második nyoszolyópár, az első — az csak Linka és Livió lehet... Nagy erőfeszítéssel emelte fel lassan a szemét: egy pár

finom ezüst sarkantyut, hosszuszáru lakkcsizmát, pompás vörös nadrágot, túlkarcsu, kamarási paszomántos atillát, széles vállakat, erős nyakat, s daczos, fekete, kissé göndör fejet látott... Mámoros szédületében, mintegy isten állott előtte Rodakovszky Livió.

S Andrée aztán nem is emlékezett a többire. A kinos ebéd végén fel s alá sétáltak a lovagteremben Szentinczeyvel, midőn Rodakovszky hozzájuk csatlakozott s a másik karját kérte...

Szegény leány merően nézett maga elé: Rodakovszky beszélt közönyösen, szívesen, udvariasan... Andrée nem értett szavaiból semmit: csak egy kétségbeesett mozdulattal tapadt a karjába, — a Szentinczeyét szinte eleresztette... Dari udvariasan engedett, mosolygott s felelt engedelmesen a főhadnagy kérdéseire. Megálltak: Andréevel forgott a világ, „most...” gondolá, „megment, elvisz magával” s még görcsösebben kapaszkodott Livióba. Felnézett rá egy kimondhatatlan szempillantással. Rodakovszky mosolygott, — olyan hidegen, oly idegenül nézett rá, — s csak beszélt tovább...

— Mentsen meg, suttogá Andrée, alig hallhatóan — ugy-e értem jött, elvisz magával?...

— Parancsol, nagysád? — kérde udvariasan Rodakovszky, ki nyilván nem értette meg, hogy mit mondott.

Andrée még mindig ránézett.

Tán megértette a sápadt arcz és esdeklő

nagy szemek néma beszédét. Talán nem... Felkaczagott, röviden „pardont“ mondott s kissé erőszakosan húzta ki a karját a leányéból. Aztán tova lebbent szó nélkül.

Andrée ott állt, elhagyatva, megrendülten s hosszan nézett a lovagterem pántozatos ajtajára, melyen Livió eltűnt. Egy unottképü inas aztán betette ezt az ajtót. Andrée úgy érezte, mintha az életet, a boldogságot csukták volna be előtte...

*

Aztán jött még egy kinos hónap. Andrée a Marietta esküvője utáni első napokat alig bírta ki ép elmével. Naphosszat mint a megháborodott járt föl s alá a szobákban. Amélie tante félve nézte nyughatatlanságát s csak olykor mert valami banális kérdést megkoczkáztatni.

— Mit keressz, liebes Kind?

Andrée elgondolkozott. Hogy mit keres? Hát csakugyan keres valamit? S csak ekkor jutott eszébe: persze hogy keres: az elveszett Liviót keresi ebben a kietlen szomorú világban... S eszelősen zokogva járta tovább a szobákat.

Lelke oly végtelenül üres volt. Nem volt az többé telve a szerelmes ideál romantikájával, hideg volt s elhagyatott.

S Andrée egyre didergett, — fázott attól a belső szivbeli hidegségtől.

Aztán mint minden, úgy fáradt lelkében a

mérhetetlen bánat is kopni kezdett. Schoenhoffné felköltözött Bécsbe, hogy leánya kelengyéjének beszerzésére felügyeljen. Mikor Andrée szentől-szemben látta magát anyjával, pillanatra összerázkódott, de aztán engedelmesen, szeliden tartotta oda homlokát s csókolta meg a Schoenhoffné kezét... Hisz olyan végtelen közönyös volt neki már minden. Szentinczeyvel ugyyszólván egész nap együtt voltak. Andrée most már nemcsak hogy eltűrte, de utóbb olykor szinte kereste a társaságát: szive, lelke annyira üres volt, hogy vágyódott valaki után, a ki csak kissé is megvigasztalja őt.

S Szentinczey valóban olyan tisztességes jó fiu volt! Amint együtt ültek a szobában, a színházban, vagy együtt jártak az utcán, Andrée gyakran ránézett s összeszorított fogakkal erős elhatározással igyekezett valami hősiest, romantikusat, érdekeset találni rajta, szóval valami olyan tulajdonságot, a mely méltóvá tegye Darit arra, hogy ő beléje szeressen. Mert szilárd, kétségbeesett akarattal tökélte el magában, hogy bele fog szeretni Szentinczeybe. Persze eleinte nehezen ment s később is gyakran — sirás lett a vége az ily kísérleteknek. Néha meg valóságos utálat fogta el, szégyelte magát, mint a ki valami becstelen tervet forgat a fejében. De azért győzött benne a „kötelességérzet“, a mint ő magának képzelte. Leggyöngédebb érzelmeit valósággal eszelősen

pazarolta a Szentinczey idealizálására. Lopva olykor egy negyedóraig is elnézte a mint beszélt vagy járt-kelt. Hisz Dari egészben véve csinos fiu volt.

Az ismerősök előtt gyakran önkénytelenül vőlegényére vitte a beszédet s közvetve, rava-szul kipuhatolta véleményüket. S ha valami barát-néja hosszasan nézve Darit, azt mondta: „ó igen, csinos fiu“ hát a szegény menyasszony oly boldog lett s oly hálásan szorongatta a barátnő kezét.

— Ugy-e, hogy csinos fiu?...

Persze némelyik leány aztán nem állhatta meg, hogy csodálkozva ne gondolja el:

— Ugyan hogy lehet ilyen őrült szerelmes ebbe a piros arczu, bakaképü, mosolygó emberbe!?...

Darinak profilból egész érdekes arcza volt, különösen ha hallgatott, mert mikor beszélt, hangja, a mint Andrée olykor szomoruan konstaltá, furcsa „ostobán“ csengett. No és szemben nem nézett ki előnyösen; valami korlátolt, szolgálatkész ügyefogyottság szerénykedett szája körül... Andrée kényszerszülte ábrándozásai közepette gyakran valóságos dühvel fordult el s ment ki a szobából, ha Dari okos profiljából kimozdulva egyszerre teli arczczal pislantott rá s szerelmes bárgyusággal mosolyodott el.

— Nem, nem — kiáltá ilyenkor kétségbeesetten, — sohase fogok tudni beléje szeretni... Istenem, mit tegyek?

De a napok kegyetlen gyorsasággal teltek. Andrée, ki álmodozásai és kényszerszerelmének kinlódásai közepette alig gondolt az idővel, egyszerre kétségbeesetten számolta a még hátralevő napokat: deczember tizennyolczadika—tizenkilencz—husz – huszonegy... Mintha mellbelökték volna. „Meg fog ölelni s meg fog csókolni“, gondolá, iszonyattal takarva el arczát „s joga lesz hozzá...“

Deczember 21-én aztán az oltár előtt állott szegény Andrée. Az esküvő Bécsben volt s igen fényes vala. Schoenhoffnénak minden osztrák, lengyel és magyar rokona előkerült, Szentinczey családja részéről azonban csak az öreg Stefi bácsi jött fel. Öreg generálisok, egy miniszter, vezérkari ezredek, egy magyar testőrrokon, néhány főhadnagy a Reiter-escadrontól, egy sereg vidéki ur, főispán, pár udvari dáma... mindannyian szinte szorongtak már az Augusztinusok templomában. Sok volt a nyoszolyóleány is, közöttük Szoborházy Linka, kit Dodo vezetett. Dari ezrede részéről az ezredes, Marosy kapitány, Törökvány Taszi, no és a már említett Dodo jöttek fel. Rodakovszky kiementette magát...

Andrée némán nézte, hogy öltöztetik fel. Tehetetlenül állott a szoba közepén: mikor aztán azt mondták, hogy menni kell, szorgoskodó aggodalommal sietett le. Sápadt volt, tán fehérebb még menyasszonyi ruhájánál is; ajkai szinte szederjesekre vál-

tak. Mikor Dari felolvasta Livió levelét, melyben kimentette magát, olyan érzés vett erőt rajta, mint mikor a halálra ítéltnek utolsó kegyelemkérvényét utasítja el a felség... Szinte félholtan haladt el a csillogó sokaság közepette az oltárig. Ott aztán nem emlékezett többet semmire. Csak mielőtt az „igent“ ki kellett volna mondania, egy utolsó erőfeszítéssel még kiegyenesedett s feltűnően megfordult. Körül nézett a templomban, mintha keresne valakit... Mikor aztán nem találta sehol azt, a kit keresett, lesüté fejét, halkán, igen halkán „igent“ mondott s aztán elájult, vagy rosszul lett, mert az egyik diakonus hirtelen melléje ugrott. De nem igen vették észre a dolgot, legfeljebb csak pár, a rácsozat körül gubbaszkodó koldus-asszonynak tűnt fel, kik aztán fejcsóválva mondogatták egymásnak:

— Nagyon szerelmes a szegény menyasszonyka...

III.

Ismét Szilveszter este volt a „pokolban“ Rodakovszky Liviónál.

A szegény „Ritterfőhadnagy“ deczember folyamán többször volt beteg. Vagy háromszor járt fent Bécsben november eleje óta — a fiuk jól tudták, hogy ki miatt és kinél — s mindannyiszor betegen jött haza. Mikor végre deczember ötödikén a szokott másfél napi távollét után ismét hazaszökött, a legény, Forintos Péter, ijedten szaladt Schwarcz doktorért.

— Epeömlései vannak és lehetnek már ott fent Bécsben, — szörnyen felindulhatott valamin... magyarázá később a kantinban a doktor Dodonak, — a milyen vérmes ember ez a Rodakovszky, még egyszer megüti a guta dühében...

A fiuk fejüket csóválták. Határozottan szerették Liviót, mert példányképe volt a „sneidig“ huszártisztnek. Azonnal a lakására siettek.

— Dummer Kerl, — mormogá utközben Bonbuska, kinek arczsine már kezdett elpártolni

vörös hajtókája színétől s ibolyába készült átcsapni, közeledvén ekép uhlánkája színéhez — egy ilyen bestiába beleszeretni!...

— Ugy kell neki, mormogá a hideg, szivtelen Radern Gida, mindig mondtam neki: vigyázz! ha az ember egyszer szerelmes, el van veszve... Én is alapjában véve szerelmes természetű voltam, de most már annyira vittem, hogy büszkén mondhatom el: nem tudnék senkibe beleszeretni!

— Hát aztán mi hasznod van belőle? — kérde gúnyosan mosolyogva Dodo. A földön még is csak a nagy szerelem az egyedüli igaz boldogság... Szavamat adom nektek fiuk, hogy egy napi tiszta, tökéletes boldog szerelemért a Torquemada programjának összes kinjait eltudnám szenvedni...

— Hát bizony — tűnődék Esty Pista — jó az, ha az ember szerelmes. De hát nem mindig lehet a pagátot elfogni!

A fiuk feltett sipkával, katonás büszkeséggel dültek szanaszét a Livió „alvilágában“. Dodo azonban behatolt a függönyös alkovba s az ágyra ült. Sötét volt a deczemberi délután s pillanatra nem igen láthatta a főhadnagyot.

— Szervusz, — mormogá Livió.

Megsoványodott, kedvetlen és dühös volt: szinte csunya. Rodakovszky ama betegek közé tartozott, a kiknél a betegség rendesen tehetetlen, lappangó dühben nyilvánul. Forintos Péter már

reggel óta bekötve hordta a fejét, mert sehogyse tudta urát kedvére kiszolgálni.

— No mi baj? — kérde Dodo felkaczagva. Rosszul nézsz ki öreg!

Livió csakugyan igen sápadt volt. Haja kóczyosan lógott a homlokába, szeme fénye szinte kialudt s arczvonásaiba valami gonoszság, gyűlölet és rombolási düh fészkelődött be.

— Majd meghaltam Bécsben, — mormogá tompa mély hangon. Epeömléseim voltak s már a guta környékezett. Érzem, hogy ha arra a szörnyetegre...

— Na na, sei ruhig lieber Freund, — mondá Dodo s hirtelen lefogta a Livió balkezét. De már késő volt, a főhadnagy szemei kigyultak, — izmos karjával sátáni haragban lóditotta az egész orvosságos asztalkát a falhoz. Aztán megnyugodott. A tisztek, szokva levén a tördelésekhez, meg se mocczantak odabent, csak Bonbus ordított ki a legényre:

— Kutyamosó! Forintos! Wo ist den der Hund? Eredj be rögtön... marsch hinein!

Livió lassankint megnyugodott, vagyis helyesebben elszomorodott.

— Egy cigarettát, Dodo... nos hát érzem barátom, hogy ha erre a... Lolára még egyszer megharagszom, hát megüt a guta. Ilyen szégyen még sohasem ért! Nekem, Rodakovszky Liviónak kellett azt megérnem... Livió kihuzta magát, fel-

ült az ágyban, s összeszorította az öklét... *dass ein Weib mir nicht pariert...*

Nagy sötétzöld szemei rémesen meredtek Dodora.

— De hát mit csinált, beszélj hát! — nógatta a kutató természetű főhadnagy, ki Liviót, mint valami különös esetet figyelte meg.

A nagy sötétzöld szemek haragja mintegy méregcseppben facsarodott ki abban a nagy könyűben, mely lepergett az arczán. S a szegény Ritter-főhadnagy nem beszélhetett tovább: hányási roham vett erőt rajta.

— Schwarcz, Schwarcz, gyere be! — kiáltá Dodo.

— Iszonyu vér van ebben az emberben! — gondolá aztán, mikor bement a fiukhoz, kik unalmukban már piketirozni kezdettek.

Hát bizony Livió soha se tudott volna olyan őszinte lenni, hogy azt az esetet elmesélje. Rodakovszky, mint minden telivér, igaz nőhódító, tán soha sem volt a szó közönséges értelmében véve szerelmes. Ő szerelmes volt általában a nőbe, ebbe a káprázatos, szédítő fogalomba, de annak megnyilatkozásai: az egyes nők, az egyének, csak mint annak az összeszménynek a változatai érdekelték... S a maga emberi öntudatlanságában valahányszor újabb nőt ismert meg, valahányszor újabb nőt „bontott fel alkatrészeire” (a mint Dodo szerette mondani, mit az a gonosz Esty Pista

skiz-nyelvével „toilettebeli vegyelemzésre“ vonatkoztatott) — mindig szinte a természetbuvár rajongásával borult le előtte s csodálkozott el, hogy az az eszményi nő hányféle szerelemi változatban tudja elkápráztatni az embert. De azért mindig hű maradt ahhoz az összideálhoz, a nőhöz — soha se hagyta magát az egyes asszony által eltántoríttatni... Ezt Dodo a maga dilettáns-filozóf nyelvéen úgy formulázta, hogy: „Was, Livió? Hű maradni? Igenis, mi a Nőhöz maradunk hűek! Szeretjük az őszi baraczkot, s éppen mert szeretjük s jól akarunk lakni vele, sok kell belőle. Csak nem rágódhatunk örökké egy baraczkon, was Livió? Bele harapunk s megeszszük... s ha egyszer megettük, hát akkor bizony nincs többé... Mi ellenben bizonyos idő múlva újra éhesek leszünk s enni akarunk s ezért hát másikat szakítunk le a szerelem aranyos baraczkfájáról“ „Tökéletesen igazad van“, mormogá ilyenkor rendesen Livió, ki ugyan egy szót se értett e huszársujtásos szofizmákból, de teljesen átérezte a Dodo világnézetét.

És mind a ketten mélyen megvetették azokat a szegény „szerelmi gyomorbajos“ embereket, a kik oly kevésbé idealisták s oly kevésbé képesek a nő káprázatos eszményi fogalmát átérteni, hogy — egy egész álló életen át egy baraczkból meg tudnak élni.

S ime Livióval, a ki életében már sok baraczkot megevett, most az egyszer megesett az,

hogy egy gyönyörű nagy („de már kissé pondrós“, mondotta volna a rossznyelvű Radern Gida) barackot akart leszakítani s a lehajlitott gally magasra visszaszállt: nem érthette el... És sehogyszem érthette el. Valami nem sikerült az örökös sikerhez szokott hódítónak — s ez beteggé tette.

Livió nem hiába hasonlította a nőket mindig a lovakhoz, melyeket tényleg majd egy rangba helyezett velük: Lolával való kudarcza után úgy érezte magát, mintha a lovagló iskolában egy sántáni tüzes remonda, melylyel már vagy négy órája vesződött, végre is a helyett, hogy beadta volna a derekát, kegyetlenül levetette volna magáról. Most ott fetrengett a porondon: egészen összezúzta magát; igaz, hogy a paripát is véresre sarkantyuzta, de még se tudta megfékezni. „Végre nem parirozott nekem valaki...“ morgá még mindig betegen ágyában. És hiusága volt vérig sértve és a sértett hiuságból — a Dodó filozofiája szerint — minden lehet, még szerelem is.

Hát az volt igaz a dologban, hogy Livió addig játszott Lolával, míg a játék valami komoly kétségbeesésbe ment át nála. Május óta, ha három hétig nem látta az ördögös énekesnőt, valahogy rosszul érezte magát. És mennél kevésbé parirozott neki Lola, természetesen annál jobban szerette volna tökéletesen lenyügözni őt. Livió, ki a nőknél rendszeren csak a „meg“-hódítást tűzte ki célul, és sohasem ért rá arra, hogy tartósabb

hűségre is vágyakozzék, most az egyszer azon kapta magát rajta, hogy ezt a démoni teremtetést meg szeretné tartani. Önmagán legjobban érezte, hogy ez hanyatlás nála s esetleg donjuáni egyéniségének halálára: a szerelemre fog vezetni... de hát Rodakovszky Livió nem szeretett gondolkodni s mostanában mindenekfelett daczos és dühös volt.

Az ezredes bizalmasan már kétszer is leszidta, a mért a századát oly gyakran otthagyja, — sőt utóbb azzal fenyegette, hogy elveszi a kommandót tőle, melylyel a még mindig maródi Mord (von Loewenmord) kapitány helyetteseképen főhadnagy létére kitüntette. De Livióra mindez nem hatott; csak továbbra is járt fel Bécsbe.

November elején aztán csakugyan elvették a kommandót tőle: Marosy lett a basa-südi század parancsnoka. Rodakovszky valósággal megörült mellőztetésének: Marosy jó barátja volt; — most hát még többet járhatott fel Lolához Bécsbe...

Lola viselete október óta kétséges kezdett lenni: utóbb pedig mikor észrevette a Livió szerelmes indulatát, tényleg kissé elhidegedett tőle a démoni teremtetés. Folytonosan veszekedtek... Mikor aztán kibékültek, Lola gyakran egész nyiltan megmondta Rodakovszkynak: „ha szeretsz, ne mutasd nekem, hogy szeretsz, mert akkor vége lesz közöttünk mindennek... Látod, én hogy szerettelek, a míg te csakugy félvállról szerettél engem! Most, hogy tudom, hogy az enyém vagy,

érezem... más után nézek... Azért hát vigyázz édes Livikém!...“

Lola esténként mindig fellépett a Ronacherben. Egyszerre szörnyen divatba jött, — az ő kocsija, az ő ruhái voltak a legszebbek s a legnagyobb urak jártak utána. S mióta egy cseh herceg s egy osztrák gróf megverekedtek érte, — tényleg megverekedtek érte — azóta ő volt a mulató Bécs királynője. A plakátok úgy hirdették, hogy „Lola“ (öles betűkkel), alatta: „*a fekete démon*“ („The black Demon“) s még ez alatt vörös betűkkel: „*a szerelem királynője*“... Livió azok alatt a napok alatt, melyeket Bécsben töltött, mindig a nyomában volt, de hát persze akkor, mikor nem lehetett Bécsben, nem ellenőrizhette. Féltékeny lett rá az örülésig; a legfurfangosabb módokon lesette meg... De nem hitt senkinek.

Mikor felment hozzá, azokra az estére kiváltotta szeretőjét Ronachertől: persze ezt sokszor nem tehette meg, mert hisz esténként 500 forintot kellett a kiváltásért az igazgatónak fizetnie... hitelezői pedig már nagyon türelmetlenkedtek. S e mellett érezte Livió, hogy egyre kétségbeesettebben rohan hanyatt-homlok az örületbe...

Végre december negyedikén valami borzasztó történt vele. Azzal a közönséges fogással élt, hogy haza utazik és nem utazott el, hanem pár óra múlva váratlanul betoppant a

Lola lakására. Vesztét érezte, mert lábai csakugy inogtak, mikor felosont a külön lépcsőn. A féltékenység lázától égő fejében eszeveszetten kóvályogtak a különféle udvarlók, a kiket páholy-számra látott és gyűlölt minden este. Hát kicsoda? Vajjon kicsoda az ő utóda? A cseh herczeg, a spanyol attasé, a franczia katonai attasé, vagy a még tizszerte utálatosabb, nagy hasu, gyűrűkkel, briliánt tűkkel megspékelt, hájas testű bankár?... Berontott az előszobába.

A meglepett, sápadt inast, ki tiltólag tátotta ki száját, szó nélkül torkon ragadta s úgy mázolta a falhoz, hogy menten elájult. Azután beugrott a szalonba s betörte a másik ajtót...

Lola otthon volt, de nem egyedül. Mint a tigris, ugrott a férfira, de a következő pillanatban visszahanyatlott, mert az egyik karosszéken heverő atilláról egy oly érdemrend lógott alá, melynél fogva... azonnal frontba meredt a földre letépert nagyur előtt...

Eszeveszetten rohant le az utczára, előtte mintegy véresen égő betűkkel csak ez a szégyengondolat lebegett: megcsalta őt, Rodakovszky Liviót, egy asszony — megcsalta őt a szeretője — az, akit ő nem csalt meg....

Iszonyatos volt neki e gondolat. Livió azt hitte, nem éli tul ezt a szégyenét. Pedig hát mégis túlélte, sőt két hét mulva már mosolyogva konyakozott a fiukkal. Az ő bánata is, épp ugy,

mint az Andréeé, kopni kezdett. „Csak hogy belé nem szerettem abba a 'gyalázatos teremtésbe“, gondolá december vége felé s elhatározta, hogy nagy szilveszteri „csatát“ rendez annak megünneplésére, hogy végképen kiábrándult Lolából.

S ismét sirt a cigánynak, Dongó cigánynak a szomoru hurja. Ugyszólván mind ott voltak a régiek, csak Lola és Szentinczey hiányoztak. A „pokol“ terjedelmes, mély fekvésű szalonja valóságos alvilági rejtelmes homályba sülyedt. Oly sűrű volt már a szivarfüst, hogy alig látta egyik a másikat: a kába szemekre, mint egy egyre sűrűbbödő fátyol borult rá a mámor.

Szanaszét heverték a pamlagon, kanapén, földön a husárok s itt-ott szoprán kacajok hangzottak, — de látni már alig lehetett. Csak Livió járkált még mindig nagy léptekkel fel s alá a teremben, mintha senki se lett volna nála... Erősen ivott egész este, be szeretett volna csipni minden áron. Végre valami zsibbadó jólét áradt el bensejében: hál'istennek, már kezdek részeg lenni, gondolá. S Rodakovszkyban, mámorával csodálatosan nőtt regényes indulata. Minden Lola ellen való gyűlölete, mintegy rugóra pattant ki belőle. Felkapta abszinthos poharát —

— Veszszen el minden hűtlen szerető! orditá-
elkeseredetten s beledobta poharát a tulsó sarok
ban lángoló kandalló tűzébe.

— Veszszen el! — orditák a vendégek duhajon.

— Megmutatom én nektek fiuk, — üvölté már erősen akadozó nyelvvel Livió, oly hangon, mintha egy huszárt hordana le a front előtt, — megmutatom én nektek, hogy nem leszek én egy ilyen... nőnek a rabja! Keljetek fel leányok...

A háttérben, a dohányfüst ködében három-négy színes női árnyék mosódott el. Livió egy tétova mozdulattal intett feléjük.

— Te lesz a szeretőm, — hogy hívnak? Mindegy, akárhogy hívnak... én a te urad, Rodakovszky Livió, elkeresztellek Lolának s szót fogadsz nekem vagy megöllek...

— Nagyon részeg már, — mormogá Dodo a Rádern Gida fülébe.

— „Ja das macht die Liebe nur ganz allein...” sikoltá egy szép női hang, belekezdve a nótába.

— Hallottátok fiuk?! Ő lesz az én szeretőm, ez a leány! Látjátok?!

A színes alakok tétovázva állották körül Liviót, nem tudták, melyikőjüket gondolja.

— Most meg félre! — ordítá Livió, — eltemetem azt a másikat. Forintos, — ide!

Forintos Péter egymásután hordott a szoba közepére minden Lola emlékével összefüggő tárgyat: kézimunkákat, melyeket Liviónak csinált, emléktárgyakat és végül egy meglehetősen nagy csomóban a Lola ott feledt különböző ruháit, szalagjait, kalapjait, egy pár abbé-czipőt, shawlt,

boát... Mikor a holmi mind együtt volt, Livió hanyatt dült nagy karosszékébe s oda sugá le-
gényének:

— Most gyujtsd meg, fiam!

Forintos Péter pillanatra tévővázva nézett széjjel, a legjózanabb tiszt ur szemét keresve. Páran felugrottak: Dodo s a részegségében még szivtelenebb Radern Gida Rodakovszkyhoz futottak.

— Megőrültél? — kiálták kényszerű mosolylyal.

— Gyujtsd meg, — harsogta Livió — kutya-mosó gazember! Mersz még gondolkozni, mikor én parancsolom neked. Holnap rapportra! Kiköt-tetek, kutya...

— De hisz ez mégis őrületség, — orditá haraggal Gida, — felgyul a ház és mind ide égünk ebben a lyukban.

— Hadd égjünk! — dörgé Rodakovszky villámló szemekkel. Ha nekem rossz kedvem van, legyen másnak is rossz kedve. Ide égünk mind... Forintos, fiacskám, eredj, csukd be az ajtókat jól, hogy a méltóságos tiszturak s a kisasszonyok közül senki ki ne mehessen.

Forintos halotti csöndben zárta be a nehéz tölgyfaajtókat.

Bonbon, kinek hasa rémes jókedvvel hullám-zott egy mély karosszékekben, mely egész csordul-tig megtelt vele — csak folyton kaczagott.

— Micsoda roastbeef lesz belőlem — morgá nagyokat ütve gyomrára.

E perczben a szoba közepére halmozott nagy holmi-csomó csakugyan lángot fogott. A tűz kigyózdására a leányok egyszerre éktelen sikongásra fakadtak.

— Fogd le őket fiacskám, édes, szerelmes fiacskám, Forintos Péter s kötdz össze a kezeit.

Péter gépies arczczal ment az almáriumhoz s szedett ki madzagot az egyik fiókból...

És a tűz vigan égett ezalatt. Szerencsére a padlón kívül egyéb még idáig nem fogott tüzet a szobában, — a „pokol“ szalonja igen tágas volt s különben is igen kevés butor vala benne.

Csak a leányok zokogtak, sikongtak kétségbeesetten . . . Egynek már Forintos Péter összekötötte a kezeit, ez egy sarokban ott térdelt a földön, kibontott haja lelógott a padozat konyakos tócsájába.

A tiszték közönyös jókedvvel üldögéltek a szobában. Többé-kevésbbé mind be voltak rugva s a részeg ember ugyse bán semmit. Kiváltképen Bonbuska röhögött nagyokat, pedig az ő kinyujtott lábának lapos hegye oly közel ért immár a tüzhöz, hogy majd meggyuladt. — Livió behunyta a szemét és úgy kéjelgett mámoros bubánatában.

A lángok azonban már a mennyezetet pör-

költék. Dodonak, ki még mindig a legjózanabb volt a társaságban, homloka már ránczba szökött, mert az oldalt álló zongora fornérja rengeteg reccsenéssel pattant szét.

E perczben zörgettek az ajtón.

— Be ne eressz senkit! — orditá Livió.

— Már régóta zörög valaki, méltóságos uram, jelenté alázattal Forintos Péter.

Csend volt a szobában, csak az asztal alól hortyogott a kadét-princz, kinek a „Skiz“ olykor konyakot öntött a fülébe...

Kivülről behallatszott a kisbíró szava.

— Írást hoztam a postáról, főhadnagy uram!

— Nyisd ki! morgá a Bonbuska, visszakapva a lábát a tüztől, mert már tényleg nagyon megperzselődött.

Forintos Péter hirtelen az ajtóhoz ugrott, mielőtt még Livió mást parancsolhatott volna. A hosszubotos subás kisbíró lépett be.

— Most jöttem meg a vasutról, főhadnagy uram, hát gondoltam, hogy mindjárt elhozom...

És egy gyűrött, ázott gyászjelentést adott át Liviónak. Rodakovszky álmosan, boszusan vette át. De aztán hirtelen felugrott, a homlokához kapott s ha a kisbíró meg nem ragadja a karját, hát még bele szédül az egyre jobban lángoló autodafé-ba.

— Mi a baj, Livió? — mormogá Dodo, melléje lépve, miközben azonban intett a legénynek

és a kisbirónak, hogy a hálóbeli lavór vizét dönt-
sék a tüzre.

Livió nem szólt semmit, a fekete szegély
rámáján belül egy sereg ösmeretlen, szegényes
hangzásu nevet látott, aztán pedig nagy betűkkel
ezt, hogy „Lola“, „Sängerin“, alatta németül:
„hosszas szenvedés után meghalt“. A temetés
Pesten lesz... ekkor és ekkor... Másnap...

Livió felordított — a tüzhöz ugrott, kikapta
onnan a tűz által még meg nem emésztett ruha-
foszlányokat — magához ölelte és hanyatt dült
nagy karosszékébe.

— Meghalt! meghalt! nyögé aztán, merően
bámészkodva bele a levegőbe.

— Kicsoda? Mindnyájan felugrottak. A kis-
biró s a legény már eloltották a tüzet, az egész
„pokol“-beli szalon egy vízben uszott.

Rádern Gida felvette a földről a gyászjelen-
tést. A leányok s a kadét kíváncsian ágaskodtak
a keze után.

Livió hirtelen felugrott, félrelökte a kisbirót
és Forintos Pétert a tűz vizes zsarátnoka mellől.
letérdelt és óvatosan, szeretettel szedte ki a po-
csolyából a Lola kalapjának, czipőinek s egyéb
holmijának a maradványait. Az egyik abbéczipő
szerencsére még egészen épen maradt. Livió az
egész szemét-csomót bluzza melléhez tapasztotta
s szaggatott, furcsa léptekkel indult meg a szoba

legtulsóbb sarkába s ott, mint valami megmart kutya, összekuporodott egy lópokróczon.

Az egyik leány, egy kifestett arczu ledér dáma, kinek tán a legtöbb joga lehetett arra, hogy a Livió előbbi szavait magára vonatkoztassa, felkelt, lábujjhegyen hozzáment s megsimogatta a fejét.

Livió azonban, mint az eszeveszett pat-tant föl.

— Eredj te...! Egy szörnyüt káromkodott s félkézzel a zongorához lóditotta a szerencsétlen teremtet. — Megöllek.

Felkelt s végignézett a tiszteletteljes távolban köréje gyülekezett társaságon. A kadét ismét hordyogott az asztal alatt, Bonbuska pedig édesen kifordult tenyerekkel aludt, háborogva hullámzó hasával karosszékében.

Livió arcza eltorzult. Látszott rajta, hogy alig bírja zokogását visszafojtani. Parancsolólag intett az ajtó felé.

— Eredjetek ki innen... Aztán észbe kaptott, s kelletlenül téve hozzá: kérlek...

A tisztek tétovázva néztek rá.

— Eredjetek! — ordítá Livió oly hangon, mintha egy brigádot kommandirozna, — *sirni akarok*.

Mikor aztán mind kitakarodtak, Livió kikiáltott a legényére:

— Forintos!

A legény bejött és haptákban állott meg a főhadnagy előtt.

— Parancsol méltóságos uram!

— Gyere közelebb!

A legény közelebb jött.

— Még közelebb!

Livió szemében könnyek csillogtak. Felemelte a két karját: valakivel meg kellett osztania bánatát. Forintos Péter azt hitte, hogy pofon akarja vágni s gyengéden félrebillentette a fejét. De Livió nem bántotta: a nyakába borult és keserves bánatában magához ölelte a derék fiut.

— Meghalt fiam, meghalt, — tudod-e, hogy meghalt. . .

S Livión kitört a ritkán siró emberek zokogó nyavalyája. Forintos Péter is könnyezett. Őszintén, igazán: sok pénzt kapott ő Lolától, a miért az a leány vallatni próbálgatta, hogy egyet-mást kitudjon a szeretőjéről.

— És pedig oly igen nagyon szerette a főhadnagy urat. . .

— Igazán, te Péter? — kaczagott zokogása közben Livió. Igazán te Péter? Ugy-e, hogy szeretett?

— Nagyon szerette a főhadnagy urat! — zokogott a legény.

— Gyere, ülj le mellém, fiam Péter — mondá Livió tántorogva csoszogván a kanapéhoz. Aztán mesélj nekem róla, mert különben meghalok... Ugy-e szép volt?

— Szép volt, főhadnagy ur!

— Ugy-e jó volt?

— Jó volt, főhadnagy ur... akkor éjjel is, mikor a méltóságos ur a bálba ment, egész éjszaka ott sirt a hálóban. Agyon akarta lőni magát. Ugy vettem ki a pisztolyt a kezéből.

— Édes fiam Péter, add ide most nekem azt a pisztolyt, zokogá mérhetetlen bánatában Livió. Ugy-e ide adod?

Forintos Péter továbbra is csak mereven ült a kanapén, mintha nyársat nyelt volna: kezei mint a Fáraók szobrain párhuzamosan lapultak térdeire.

— Nem adom oda, főhadnagy uram, mondá mély komolysággal, nyugodtan.

Livió lecsuszott a kanapéről s térdre esett a padlón, a legénye előtt.

— Add ide édes fiam Péter, ugy sem tudok én már tovább élni, könyörgött Forintosnak összekulcsolva a kezeit. Egészen meg voltháborodva.

— Nem adom oda főhadnagy uram, mondá továbbra is rendületlenül a legény, közben félénken simogatta durva tenyerével zsiros nadrágja térdét.

— Nem adod ide? Ejnye Forintos... fiam... te se... szeretsz engemet... Nem sze-

retett engem... senki... csak... ő, ő meg... meghalt...

Livió egy halomba esett össze a vízbe és konyakba ázott padlón s azután elhallgatott. Pillanat múlva már hosszukat és mélyeket lélegzett. Elaludt.

Forintos Péter egy darabig még ott maradt fárao-szobor ültében a kanapén, de aztán egy sóhajjal körütekintve, hogy mennyi takarítani való lesz itt a szobában, felkelt. Szó nélkül felkapta izmos karjaiba urát s lefektette az ágyba.

Aztán visszament a szalonba s még egyszer elkáromkodva magát a tenger romboláson, amit az urak elkövettek a szobában, elgondolta, úgy is veszett fejszének a nyele, — hát kiitta az asztalon maradt pálinkát. Nem tehetett róla, de igen szerette a szeszes italokat.

Livió régi órája a kandalló párkányán akkor ütötte el a tizenkettőt. Forintos Péter már kissé mámoros lehetett. Elméje lassan mozgott: végre eszébe jutott: hisz Szilveszter estéje van! Fel-emelte azt a nagy vizes poharat, melybe összeöntötte a konyak, chartreuse, absinth és némi vörös bor maradékát s elcsodálkozott.

— Hát senki se koccint velem?... Gyere komám, kölyök-ujesztendő, koccints te velem... Magam csak nem ihatok, mert hisz ökör iszik magában... Éljen az ujesztendő!

Másnap délután Livió sápadtan, mint a halál robogott egy fiakkerban a nagymező-utca... maga se tudta hányadik szám alá. Onnan temetik Lolát...

Kétségbeesett, részeg álma alatt némileg pihent, de ébredése aztán rettenetes volt. Nem tudott egy szót se szólani. Most látta csak teljes mértékben, hogy mennyire szereti ezt a démoni fekete leányt.

A kocsi megállott.

— Ez az a ház? mormogá Livió mintegy lázas álomban s kinézett az ablakon.

— Igen az, mondá a kocsis határozottan s szédítő pálinka-aromát lehelt be a kinyitott ajtón.

— De még se lehet a, mormogá tovább Livió. Hol vannak a temető kocsik?... Hisz nem áll itt a kapu előtt egy lélek sem.

Pedig ez volt az a magas szép háromemeletes ház, melynek második emeletén öt ablakos utcza lakása volt Lolának. Oh hisz Livió jól ismerte azokat a második emeleti ablakokat... Ott a negyediken akart egyszer kiugrani Lola. Felnézett rájuk, semmi különös se látszott rajtuk...

— Elkéstem, mormogá, tán jobb is, nem tudtam volna a temetést végig nézni...

S majdnem minden gondolat nélkül, teljes eltompultságban lassan ballagott fel a lépcsőn.

Közben találkozott a jól ismert házmesterrel, kit azonban így nappali fényben alig ismert meg,

— aztán a házmesternével, — de szökött előlük, nehogy valamit bizonyosan megtudjon, mielőtt felért volna. — Felér: becsenget: a régi szobaleány nyitja ki az ajtót: Livió ránéz... Semmi, semmi jel...

— De az Istenért, micsoda irtózatoss dolog történt itt? — orditá Livió.

A szobaleány ismerte a főhadnagyot s látván, hogy haragszik, szó nélkül tűnt el a mellékszoba tuniszfüggőnye mögött. Livió úgy érezte, mintha mázsás vaskalapácsokkal pörölyöztek volna agyában. Hevesen nyitott be az ebédlőbe: senki; kétségbeesetten fordult be a boudoirba s ott aztán mintha legyökerezett volna a lába, ámulva állott meg a küszöbön.

A nagy szoba vörhenyes-kékes félhomályában, elmosódva uszott a menyezetes ág fehér függönyvitorlája; a másik, sátorszerűleg felcziczomázott sarokban pedig egy nagy tigrisbőrön egészen hátrahúzódva, valami fantasztikus keleti pongyolában ült, mint egy másik tigris: Lola. Szemei hidegen, gunyosan tapadtak Livióra.

— Na főhadnagy ur, — kaczagott a fekete leány — eljöttünk hát a Lola temetésére?

Livió még mindig mintegy megháborodva állott a küszöbön.

— Megijedtél mi? — kaczagott az ördögi teremtés és végig kuszva a tigrisbőrön, a fejére feküdt — s a füleit simogatva, vad szenvedélylyel

nézett a főhadnagyra. — No ne busulj, nem haltam meg, — ha nem hiszed, gyere csókolj meg...

Fekete virágos, aransárga pongyolája szinte átlátszó szövetével csábosan rajzolta ki pompás alakját.

Livió még⁷, mindig nem hitt a szemének. Imbolyogva támaszkodott az ajtónak.

— De Lola, az Istenért...

— Mit az Istenért... mondá cinikusan Lola felkönyökölve a tigris fejére és fekete selyemharisnyás lábaival dobolva az alacsony kereveten, — hát összevesztünk; mindketten egyformán makacsak és daczosak vagyunk; tudtam, hogy te úgy se jössz el hozzám, hát gondoltam, hogy így valahogy csak el tudlak csalni magamhoz... Nos? Jer ide kezet csókolni...

Livió arcán őrjöngő mosoly játszódtott. Lassan, a homlokát simogatva, indult el a gonosz leány felé.

— Csak közelebb, méltóságos kamarás ur!

— mormogá Lola. Ugy ni! ott most térdeljen le... kiáltá feltérdelve a tigrisbőrön s összefonva a karjait. Ördögien mosolygott.

Livió három lépésnyire a tigris fejétől letérdelt a szőnyegre. Nem volt semmi akarata: a fájdalomban összefagyott lelke valami kimerült kéjes örömmérzetben engedett fel. Tehetetlenül várta a leány parancsait.

— Na hát barátom — kiáltá Lola, szája elé

emelve mutató ujját — fogod magad ezután tisztességesen viselni?

— Fogom — mormogá Livió összetörve.

— Nem fogsz ezután az én dolgaimba avatkozni — nem fogsz meglepni, s csak akkor jössz el hozzám, a mikor én megengedem?

— Amikor te megengeded, ismétlé gépiesen a hipnotizált ember az utolsó szavakat.

— Nem fogsz utánam leskelődni? folytató Lola kérlelhetetlenül, nagy örömet találva áldozata kuszásában. Két ragyogó gyűrűs kezét a tigris szájába tette és annak hegyes fogaival játszott.

— Nem fogok, mormogá a főhadnagy lesütve a szemét.

— Mindezt meg fogod tartani és... szeretni fogsz engem?

— Igen... — Livió félénken, mint egy iskolás gyerek, pillantott föl rá.

— És most, mormogá kéjesen kinyújtózva Lola s diadalmasan nézve végig a térdeplő huszártisztet, — s most jer édes Livióm és ölelj meg...

Felemelte két gyönyörű karját: a pongyola ujjai, mint sárga szárnyak libegtek oldalán...

— Jer, ölelj meg.

Livió térden oda kuszott mellé s mint egy tizenhat éves fiú, ki először áll asszony előtt, félénken emelte fel ügyetlen kezét.

Átölelték egymást: Lola kezeibe vette az ördögös fekete főt s maga elé tartva, merően

nézett a szemébe, megrészegetette lelkét sátáni lényének minden csábjával.

Aztán megcsókolta áldozata vonagló száját, szinte vérig harapva ajkait, — megcsókolta, mintha egész lelkét magába akarta volna szívni.

Livió nem bírta tovább: arcza eltorzult a fájdalom, a szégyen, a kék s a boldogság vegyes érzelmeitől...

— Sirsz... mormogá kimondhatatlanul édes, dalos hangon Lola, — aranyos, egyetlen Livióm. — Megbántottalak ugy-e? ne haragudj, bocsáss meg... nem leszek többet rossz... hisz oly végtelenül szeretlek... susogá mélán, sóhajszerűen a fülébe.

Livió büszke, férfias arcza gyermekes daczossággal bujt a pongyola ránczai közé. Oly üde, friss érzelmek sarjadzottak ki repeső szívében, a milyeneket eddig nem ismert. Hisz igaz... sose volt még szerelmes.

— Megcsaltál — zokogá fuldokolva, s pedig olyannal, a kit még pofon se üthettem...

Lola mint egy jaguár pattant fel s ugy pofon ütötte mérhetlen dühében Liviót, hogy mind az öt ujjának a nyoma az arczán maradt. Livió mint az összemart, megvert kutya huzódott a függöny ránczai közé. De az ördögös leány utána ugrott s összevissza karmolta arczát, fejét, nyakát...

— Hát nem megmondtam, te nyomorult, orditá dühében, hogy nem türök semmiféle szemre-

hányást... Ki innen, el a szemem elől... többet be ne merd ide tenni a lábadat!...

Lola habosan lengő bajadér pongyolában felugrott s a csengőhöz futva, megrántotta azt. A sunyiképű markos inas bejött.

— Schani, dobja ki a főhadnagy urat.

Az inas közönyös arczczal nyugodtan maradt a helyén s csak a menyezetet nézte.

Lolát felbőszítette ez a közönyösség; vastag, közönséges hangon ordított rá:

— Nem hallottad? Hozz egy pohár vizet a méltóságos urnak...

Az inas kiment.

Lola pillanatig ott állt még a helyén, de aztán nyilván elszégyelte magát s a körmét kezdte piszkálni. Majd közönyösen vállat vont, a török asztalkához lépett s egy cigarettára gyújtott. Később hirtelen megfordult —

— Livió, nem akarsz egy cigarettát? — kérdé.

Livió nagynehezen feltápáskodott s szó nélkül rágyújtott. Majd töprengve kezdett fel s alá sétálni a szobában. Lola, ki ismét a tigrisbőrre ült, éber figyelemmel kísérte minden mozdulatát. Livió arcza lassankint felvette öntelt és mokány kifejezését s épen a méltatlankodó boszuságot akarta magára öltetni, mikor Lola egyszerre a nyakába ugrott. Olvadó, simulékony teste a lenge pongyolával szenvedélyesen folyta körül a huszár sujtásos atilláját. Livió lerogyott a szmírnára, —

a leány mellére térdelt s pillanatra, mély halálos gyűlölettel néztek egymás szemébe. Aztán ajkaik lassankint közeledtek s egymást irtó gyűlöletük egy épp olyan foku, szenvedélyes szerelmes csókból olvadt fel...

Nem szóltak egy szót sem, — nagyon szerették egymást azzal a halálos mély szerelemmel, mely oly annyira hasonlít a gyűlölethez...

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

IV.

Lolának egy éves szerződése volt egy dalcsarnoknál Pesten: Livió, miután most már nem tudott nélküle élni, eleinte hosszabb szabadságot kért, de aztán ennek a leteltével nagybátyja, egy a hadügyminiszteriumban alkalmazott generális közbenjárásával, a gendarmerie-kurzus tanárjává nevezte ki magát Pestre. Így hát mindig Lola mellett lehetett.

Az első hónap kibékülésük után paradicsomi boldogságban telt el. Livió valósággal elmarta a Lola körül ólálkodó gavallérokat s mióta aztán egy ismert fővárosi donjuánt kegyetlenül összevágott, egy zsidó urat pedig, ki szinte mázsa-számra hordta az ékszereket a szeretője után, keményen elvert a lovagló pálczájával, — kicsit békében is hagyták őket. — Livió minden este ott volt a dalcsarnokban egy külön állandó páholyban s mikor a Lola száma jött, éneke alatt folyton idegesen nézett körül s éber figyelemmel kísérte, hogy kik gyönyörködnek leginkább Lolájában.

Ezeket aztán halálosan gyűlölte s szemmel tartotta... Az igazgató kezdett már görbe szemmel nézni az izgága főhadnagyra s később, ha csak lehetett, nem adatott páholyt neki. Elrontja az egész üzletemet, mormogá a bérkocsisképű otromba ur, — hiába; az olyan chansonette-énekesnő, a ki szerelmes, tökéletesen elromlik, — a művészetet csak a változatos élet emeli... mi, Veilchenzweig? A karmester, ki épp akkor irt egy „Lola“ című gyönyörű keringőt, megvakarta halántékfürteinek a helyét s igenlőleg bólintott.

De Livió igen boldog volt, — a legboldogabb tán egész életében. Alig ismert magára — valósággal elkábult attól az üde szerelmi érzelemtől, mely hervadt lelkében most egyszerre kinyílt. Azon kapta magát rajta, hogy boldog mosolylyal ébred fel reggelenként, úgy mint gyermekkorában; — de leginkább azon csodálkozott, hogy semmi más nő nem érdekli. A mint reggelenként gyalog bement a Károlykaszárnyába s a pipiskemód pihegő varróleányok ígéző szemekkel pislanítottak daliás alakja felé, csak közönyösen nézett végig rajtuk, legfeljebb csupa sajnálatból mosolygott kicsit rájuk. Egész lénye megenyhült, megszelidült: Livió híres volt kegyetlen szigorúságáról, s ime most a gendarmerie-kurzus retteget legénysége csodálkozással tapasztalta, hogy a féltelmes főhadnagy még egyikőjüket se verte meg. Pedig Livió a szolgálatban nagyon goromba tudott

lenni; egyszer már három hétre be volt csukva, a miért egy káplárnak a bokáját átütötte sarkantyujával. — A délutánt aztán többnyire Lolával töltötte. Lola végigheveredett a tigrisbőrön, cigarettázott s úgy tett, mintha nem ügyelne Livióra, pedig minden gondolatát figyelemmel kísérte. Livió a földre ült s nála szokatlan nyugalommal nézett ki az ablakon a februári téli világba. Keveset, ugyszólván semmit se beszéltek egymással, tán nem is tudtak volna... Elég volt nekik az, hogy egymás mellett érezték magukat.

És csodálatos, szinte természetellenes érzelmi szélcsend állott be e két zabolázatlan vérmérsékletű lény között, úgy mint nagy viharok közepette is vannak perczekig tartó tökéletes nyugalmi időszakok, mikor tán az egyforma erős ellentétes áramok találkozása folytán jön létre csend... Most újból s szinte egyszerre kitörő szenvedélyükkel, valósággal hipnotizálták egymást. Lola, ez a vad, tigristermészetű leány, egész megszelidült, kedvessé lett. A két szerelmes szinte nem ismert se egymásra, se magára. Gyakran, mikor órákhosszat heverték egymás mellett a kereveten szótlanul, egyszerre, szinte egy gondolatban néztek egymásra.

— Te volnál, ez Lola? — mormogá Livió.

— Csakugyan te volnál Livió? — susogá Lola.

— Boldog vagy? — kérdé néha a huszárt a leány.

— És te Lola?...

Akár naphosszat elüldögéltek volna így egymás mellett. De legjobban szerették a félhomályt. Ha az inas bejött, hogy meggyujtsa a nagy lámpát, menten káromkodva kergette ki Livió a szobából. Lola tudott pár Heine-dalt könyv nélkül s azokat susogta a Livió fülébe. Oly véghetetlenül jól érezték így magukat, hogy esténként Livió gyakran ijedten kapott órájához s kiáltott a boldog ábrándokban szundikáló Lolára :

— Lola, hamar öltözz fel, elkéssel az előadásról!...

Lola ilyenkor unottan tápászkodott fel s ásitva mondogatá :

— Nincs kedvem énekelni...

S csakugyan napról napra kedvetlenebbül, sőt rosszabbul énekelt. Utálta azokat a kétéhes arcokat, melyeket pár hónappal ezelőtt még oly művészi agyafurtsággal bolondított el. Most, ha ledér mosolyokkal bámultak rá s biztatólag sipegetek feléje, hogy „bravo Lola“, csak dühbe jött s nyelvét öltögette ki rájuk. Végre már pusztán csak Liviónak énekelt. A közönség elégedetlenkedni kezdett, Livió pedig kihívó büszkeséggel nézett végig a törzsvendégek savanyu ábrázatán.

Egy nap valami külföldi herczeg, egy igen nagy ur, jött el külön a Lola kedvéért az előadásra. Az igazgató hentes kezeivel megveregette

az énekesnő csupasz vállát s biztatólag vigyorgott rá.

— Na ma jól viseld magad s holnap ezres bankókba takaródzhatol... — Az igazgató minden művésznőjét tegezte.

Lola vállat vont. De azért csak felrakta rengeteg értékű ékszereit mellére, feltette fejére a hires, óriás darazsat, melynek szemei ritka nagy rubinokból, aranypántos teste szafirbetétekből, feje fekete opálból, lábainak és csápjainak vége pedig ragyogó briliántokból való volt... lábaira pedig azt a két tizenöt-tizenöt briliánttal berakott egyszerű karpereczet csatolta rá, melyeket egy oly tönkre ment nagyurtól kapott, a ki, hogy ezeket megcsináltassa neki, betört, lopott... s szégyenében aztán főbelötte magát. „Megálljatok csak” — mormogá dühösen fordulva el — „megálljatok, majd adok én a ti herczegeteknek!”

Mikor Lola kilépett a szinpadra, a herczeg pár magyar mágnással már ott ült egy páholyban. A nagy ur eleinte leereszkedőleg mosolygott, de mikor látta, hogy ez a csökönyös primadonna egyre csak annak a tulsó sarokbeli huszár-főhadnagynak énekelgeti legszebb dalait, hát tüntetőleg pár idegen kiejtésű bravot kiáltott fel a szinpadra. A vele levő urak elégedetlenkedve csóválták a fejüket, egyikőjük még fel is kelt s kiment az igazgatóhoz, ki csak ökleit szorongatta s egyre káromkodott csehül meg németül. Végre aztán a

herczeg mást gondolt. Lolát már negyedszer hívták ki, s épp bravur dalába kezdett bele, mikor a herczeg sajátkezüleg dobott fel lábai elé egy kis bokrétát, melybe úgy látszik szándékos ügyetlenséggel volt beletéve egy nagy értékű széles nyakék. Lola elsápadt dühében, nagyot rugott a bokrétán, úgy, hogy az visszarepült a nézőtérre, ugyszólván a herczeg orra elé; a kiesett ékszert pedig egy ügyes lóditással a virágáros leány nyakába hajtotta s félbeszakítva dalát, nyersen kiáltott rá:

— Menjen el helyettem azzal az urral mulatni...

Aztán ismét mosolyogni kezdett, keringő-lépésbe esett és hallatlan sikerrel dalolta el a couplet utolsó szakaszát. Még egy hosszú, hű csókot intett a tapsoló Liviónak s aztán az ő szokott módja szerint apró, villámgyors léptekkel hátrálva, kilebbent a szinpadról.

A következő perczben aztán nagy botrány lett a szinfalak mögött. Az igazgató vörös kezeit ökölbe szorítva, mérhetetlen dühvel rontott Lolára.

— „Bestie!“ — meg akarta verni, de Lola oly szemekkel nézett rá, hogy visszarettent. Az egyik mágnás, ki úgy látszik vigalmi adjutánsnak volt a külföldi herczeg mellé kinevezve, felcsipte monokliját s rá se hederítve az ajkait harapdáló énekesnőre, magas hangon hordta le az igazgatót:

— Hálljá mágá, — izé, Sie Khinezer! kiutasítatom magát a maga Veilchenzweigjével együtt

a főkapitánynyal Pestről, ha még egyszer ilyen szégyen...

Az igazgató kóczos haját tépte, szeme vadul forgott...

— Bocsánat méltóságom uram, bocsánat...

Vállon ragadta Lolát, — de Livió épp e perczen rosszat sejtve, odatoppant.

— No, mi az, mi az? Hallgasson vén számár, — mordult az igazgatóra s karonfogva szeretőjét fiakkerbe ültette és elrobogott vele.

A kocsiban aztán összecsókolta a dühében még mindig siró Lolát.

— Hál' Istennek, hogy otthagytad ezt az undok fészket, most legalább egészen az enyém leszel.

Szenvedélyesen borultak egymás nyakába. Lola még mindig sirt.

— Az ember ilyen léha fráterekkel kedveskedjék!... Mosolyogni erre a sok utálatos korhelyre, mikor másba vagyok szerelmes... Nem, nem birtam volna ki tovább: különben is most, hogy téged szeretlek, érzem, se játszani, se énekelni nem tudok. Nem vagyok se elég fess, se elég kaczer, nem tudok a szinpadról senkivel se kokettirozni, mert mindig csak a te szemedet keresem... Elhanyagolom magamat, lompos lettem s nem akarok senkinek se tetszeni, csak neked... Nem vagyok én most énekesnőnek való, nem vagyok

én most semminek se való, legfeljebb csak... csak valami tisztességes asszonynak...

Livió ragyogó szemekkel nézett rá.

— Édes szerelmes Lolám...

De Lola tovább füzte gondolatait...

— Mit?! Az a herczeg azt hiszi, hogy nekem az ő pénze imponál?! Utálom, gyűlölöm a pénzt — s még jobban azokat, a kik adják... azokat a büszke urakat, a kik azt hiszik, hogy a pénzükért a lelkemet is megvásárolhatják. Hohó! nem úgy van! a testemet azt vehették — de a lelkemet, azt még nem adtam oda senkinek, — csak neked Livió...

— S azt hiszed, tévé hozzá, merően a szemébe nézve a főhadnagynak — azt hiszed, hogy a mióta igazán szeretlek, el tudnék pénzt fogadni tőled? — Nem, soha; — ha tudnád, mily utálatos emlékek kötnek a pénzhez.

Zokogva borult a Livió vállára. A ki most látta volna ezt a szelid, szerető asszonyt, nem hitte volna el, hogy ez a hirhedt courtesane, a kit „Lola, the Black Demon“ név alatt hirdettek a plakáton.

A kocsi szélsebesen hajtott el a Stefánia-ut zöldelni kezdő fái alatt. Gyönyörű tavaszi éj volt, a magasan járó hold ábrándosan világította meg a ködben uszó tájat.

Lola a nyitott kocsiból a Livió karjai közül őszinte rajongással nézett fel az égre.

— Istenem, — mormogá aztán busan sütve le a sok éjszakázástól nehéz, bűnös szeme pilláit, — óh ha lehetnék még egyszer ártatlan s tizenhat éves és szerethetnélek téged először...

*

És Lola csakugyan otthagyta a dalcsarnokot: persze óriási összeget kellett fizetni a szerződészegésért, de hát ő kijelentette Liviónak, hogy mostanában különben se akarna többet énekelni.

— De hát mit akarsz csinálni? — kérde kissé félénken Livió.

— Téged szeretni... mormogá Lola a maga komoly courtesane érzelmességével. Nagy, fekete szemei forró, emésztő tüzrel tapadtak Livióra. Hisz, ha akarod, cseléded, szolgálód leszek... Érzem, ha most el kellene válnom tőled, hát meghalnék...

Ékszerei egy részét potomáron adta el, hogy a bánatpénzt lefizethesse. Az igazgató, a mennyire csak tehette, zsarolta, perrel fenyegetődött. Lola pedig, ki előtt a pénznek alig volt értéke, bőven fizetett, mert minél hamarabb szabadulni kívánt az egész „bandától“. Livió maga akarta az összeget helyette letenni, de Lola nem fogadta el ajánlatát, másrésről meg neki magának se volt pénze, mert az őszi bécsi kirándulások egész meglévő készletét felemésztették, hitelezői pedig már nem

akartak többet kölcsönadni. Livió a haját tépte dühében, mikor nem tudta a pénzt a záros határidőre előteremteni, haragjában legcsökönyösebb hitelezőjét, Gegenstand Izidor ékszerészt, még pofon is ütötte s ki is dobta. De mindhiába: a vége mégis az lett, hogy a kirugott Gegenstand ékszerész úr visszajött s potomáron megvette Lola ékszerei-
nek egy részét. Livió szégyelte magát, de mit tehetett róla, megesküdött, hogy ha lopnia kell is, de pénzt fog keríteni...

S Lola egyszerre eltűnt a mulató világ szinpadáról. Még hetekig jártak a háromtokás bankárok az igazgató nyakára, lázasan kérdezősködve a primadonna után, de miután egyre csak azt a mérges feleletet nyerték, hogy „szerelmes, eltűnt, meghalt“, hát végre lassan elfelejtették s helyette mást, a vetélytársnőjét „Signorita Diabolát“ tettek meg csillagnak. Még Veilchenzweig is, a karmester „Diabola“ czim alatt adta ki hiressé lett „Lola“ keringőjét...

A lüktető, még metsző levegőjü áprilisi napok folytán azonban költőien feslett ki a tavasz, a hosszú tél zimankós ködéből. Még didergett az álmodó természet, de az égen királyilag felvonuló nap pazar fénye alatt már mintegy reményteljes mosolyban zöldeltek ki a rügyszű fagallyak. A meggémberegett, macskahátu budai hegyek, szinte álmaikból ébredve, nagyot lélegzve, gőzölögtek a tavaszi láztól a költögető napsugarak alatt... A

János-hegy mogorva dombja alatt haladt el kocsijuk s Lola örömittasan szivta magába a tavaszi levegőt.

— Mily boldog vagyok, édes szerelmem, Livióm, mormogá az egyszerűen öltözött leány, kinek éjszakázáshoz szokott arcza, a nagy természet metsző légü szinpadán szinte betegesen sápadtnak tünt fel.

A Hárshegy alatt megállították a kocsit. Lola, mint a gyermek ugrott le a földre s futott a zöldelni kezdő erdőbe. Feltartotta két karját s csodás bájjal forgolódott maga körül, nem tudva tuláradó örömében merre szaladjon... Végre szomoruan megállt s elgondolkozva nézett le a földre. Majd ellenzőül használva a már perzselő nap ellen tenyerét, elbusulva pillantott fel az égre... s elsirta magát.

— No mi baj, édesem? kérdé Livió gyöngéden s kardjában botorkálva, gyorsan melléje futott.

— Semmi, mormogá, mintegy álomban Lola, tulságosan boldog vagyok... képzeld el Livió, folytatá aztán sugva, mintha attól félt volna, hogy a nagy felséges természet meghallja s megharagszik rá érte — képzeld el — még sohse voltam így a szabad ég alatt...

Livió mosolygott.

— Sose voltál idekint? De hisz pedig te ugy-e pesti leány vagy Lola, mi?

— Persze, hogy az vagyok, mondá Lola sebesen, de aztán hirtelen abba hagyta a beszédet s a gyepesedő tisztásra futott. Ott egész pompás testének hosszában hasra feküdt s gőgicsélő szavak közepette dédelgetett, csókolgatott össze egy kökörcsint.

— Vigyázz, szólt Livió gondtalanul mosolyogva, — megfázol, hisz még egész nedves a föld...

Aztán ismét kocsiba ültek s hajtottak tovább Budakesz felé. Livió ott vett ki a falu végén egy villa forma épületet, — ott akart lakni Lolával. Ordinánca és legénye előre mentek három lovával...

— Persze, hogy pesti lány vagyok, mormogá Lola a Rodakovszky köpönyege alá bujva s előbbi témájukat folytatva. Nem láttad nálam soha azt az öreg asszonyt, a konyhaajtóban, én mindig csak úgy szólitottam, hogy „néni“? — látod az az anyám; szegény mosóné volt... Apám, az azt hiszem nincs, mert az anyám sohse beszélt róla... Az igazi nevemet tán nem is tudod... no de nem is mondom meg neked, minek? Különben magam se tudom, hogy az anyám neve-e vagy a másé... Eh vigye az ördög az egész dolgot, gondoljunk másra. — Ugy-e furcsán nézek ki ebben az egyszerű ruhában? Nem vagyok kissé lompos? Látod ez különös, ha szerelmes vagyok, sohse törődöm magammal semmit...

Odaértek a faluba. Lola majd kiugrott a kocsiból örömében, mikor a villát meglátta. Mindez annyira új volt neki.

Azonnal a lakás rendezéséhez fogott: feltűrte ruhája ujjait és seperni próbált. De bizony sehogyse ment.

— Hagyja nagysága, mormogá a vén sváb asszony mosolyogva...

Livió minden reggel belovagolt a városba, délután pedig visszaügetett Lolához a faluba. Csofálatosan boldogan teltek a napok. Sose veszekedtek, soha egy nehéz szó nem esett közöttük, — szinte már nekik maguknak is feltűnt a dolog: szinte megijedtek ettől a fellegtelen boldogságtól. Április vége felé messzire elsétálgattak a zöld erdőkbe, többnyire szót se szólva egymáshoz, csak egymás kezét fogva és lóbálva, úgy mint a baka meg a szolgáló vasárnap délután... Gondolataik mögöttük mint egy másik pár szintugy karon fogva kísérték őket... Minek is kellett volna nekik akkor beszélniök? Csak néha pislantottak úgy lopva egymásra, s ha aztán rajta kapták egymást, zavarba jöttek s elpirultak... Mert hisz végtére is mind Livió, mind Lola tapasztalt férfi és nő voltak s mámortalan perczeikben bizonyára nagyon higgadtan tudtak gondolkozni.

Jól megértették ők egymást — jól tudták ők, hogy nekik ennek a teljes erővel kitört szerelemnek már oly régóta lappangó betegségét, most

egyszer és mindenkorra ki kell állniok, hogy végre valahára nyugton legyenek egymástól. Csak-hogy melyik fogja a rövidebbet huzni...? Szerelemben ritkán gyógyul ki mind a két fél teljesen — az egyik rendszeren hosszabb időre, esetleg örökre béna marad. És a szerelmük alapjául szolgáló, mély gyűlöletükből eredő önzésüknél fogva, mindketten őszintén remélték, hogy másikojuk kerül ki a szerelmi viadalból sebzetten... Lola, ki naiv és szerelmes perczein kívül, roppant hideg és éleslátó tudott lenni, már előre látta a szerelem végét. Pessimista volt, de tán kissé azért, hogy az ellenkezőre hívja ki a sorsot... Néha annyira ment a sors elleni daczában, hogy irni akart Ronachernek: szerződést szeretett volna ajánlani neki augusztus elsejére... csak azért, hogy a fátumot kiméletlensége által lekenyerezze...

— Istenem, gondolá néha összerázkódva, hogy fogjuk egymást gyűlölni, ha már nem szeretjük többet egymást!...

De hát most szerették egymást s Lola is, Rodakovszky is impresszionisták voltak és nem törődtek a pillanaton kívül egyébbel. Május első napjaiban valóban annyira boldogok voltak, hogy szinte hittek boldogságukban.

Az első időben az üde szabad levegő valósággal megártott Lolának, — sápadt lett s a sok járkálástól és mozgáztól kis „tornalázt” is kapott. Nem volt az ő éjszakázó, dorbézőlő természete

az ily egészséges élethez szokva. Az erdei, tavaszi lég majd megölte őt.

Megfogyott, beteges lett, úgy, hogy egyszer vagy négy-öt napig egyhuzamban ki se mozdult a szobából. De aztán egyszerre kipirult, mint a pünkösdi rózsa. Arcza kipirosodott, lesült a napon; rövidujju ruháiból kibuvó karjai és pompás nyaka is megbarnultak a májusi hévben.

Mialatt Livió a városban volt, szolgálati ügyeit végezte, azalatt Lola otthon a kanapén heverészett, pihent, lustálkodott, álmodozott, vagy pedig a kert gypére feküdt le és sütkérezett neufundlandija oldalán a napon. Majd elindult kutyájával a faluba s vizitelt a parasztasszonyoknál. Szörnyen jól el tudott beszélgetni velük, nem csuda, hisz ő is közülük való volt. S a parasztok is nagyon szerették. Néha egész délelőttöket elült náluk s meséltetett magának. És mikor látta ezeknek az embereknek a végtelen egyszerűségét, hát nagy hubánat fogta el. Órahosszat elhevert hintahálójában nyaralójuk verandáján és elábrándozott az élet felett. A mit még soha nem tett, irigyelni kezdte a tisztességes nőket, kiket idáig csak megvetett. A minden nő lelke mélyén rejtőző gyöngéd női motívumok, szeliden örvényelve kerültek felszínre lelkében. Mily boldogság lehet az, gondolá ábrándosan tekintve a magasban vitorlázó, hófehér tavaszi fellegekre, ha a nő csak egy embert ismert, csak egy embert szeret egész életében!...

És fájó szomorúsággal vágyódott vissza ártatlan-sága után.

— Te Livió, mondá neki egyszer, a mint a kis kerti gyepen üldögéltek s a nagy neufundlandi hatalmasakat harapva a levegőbe, vadászta körülöttük a röpkedő legyeket s bogarakat, — te, jobban szeretnél te engemet, ha... ha... én még jó leány volnék?... Féltve nézett kedvesére s zavartan elpirult.

Livió mosolyogva nézett rá. Pillanatra egész idegennek tűnt fel előtte Lola. Ezt a mosóruhába bujtatott, lesült arczu, nyárspolgárian s féssült szép leányt ő idáig még nem is ismerte, — ilyet ő életében már annyit látott; de soha egy se érdekelt, mert hisz az ily egyszerű, nyugodtan néző leányok mind egyformák („szürkék“ mondotta volna Dodo, ki minden nőt valami színben látott).

— Milyen bolondok jutnak az eszedbe! mormogá, — dehogy szeretnék jobban, legjobban szeretlek így, a hogy vagy...

Lola elgondolkozott. Mért nem szeretné akkor jobban?

Mért szereti ő benne csak a rosszat?

S egyre ábrándosabb lett. Mialatt Livió a városban volt, Lola a szerelemtől fáradtan szőtte tovább csodás álmait. S az ő ábrándossága sokkal aprólékosabb és eszményibb volt, mint a normális nő ábrándossága, éppen mivel nála ez a lélek-állapot visszahatás vala. Vagy három hétig

tartott e folyamat s ekkor érte el Livió iránt szerelme is a tetőfokot.

Ezalatt Livió alig ismert rá az ő tigristermészetű Lolájára.

Ezek a napok voltak a legörültebbek, legboldogabbak. Lola engedékeny, gyöngéd lett, ölelései hosszúak, ábrándosak voltak, pillantásai pedig, melyek azelőtt oly eszeveszetten metszettek, most mintha bársonyos angyalujjakkal czirógták volna Livió lelkét, mikor rá nézett . . . Néha, mikor Livió fáradtan elaludt, Lola szinte vallásos, rajongó szemekkel bámulta őt órahosszat s lopva meg-megcsókolta a kezét . . . De az ő fékezhetetlen lelkében minden indulat a végletekbe ment: ábrándossága is végre beteges érzelgessé fanyalodott. Naphosszat sirt minden ok nélkül s barátnője, egy öreg sváb asszony, sohse győzte vigasztalni.

— Nem bírom ki ezt a nagy boldogságot . . . mormogá.

S ábrándosságában folyton egy visszatérő vágy gyötörte: csak még egyszer lehetne újra ártatlan. Biztos volt abban, hogy Livió sokkal jobban szeretné őt . . . A nyaralóból elhagyott pesti lakására küldötte minden régi életére emlékeztető holmiját — frou-frouját hátra fésülte, még egyszerübben járt s néha-néha belopódzott a templomba imádkozni, de eleinte persze csak akkor, mikor senkise volt ott Ugy szeretett volna

meggyónni és nem mert... Mióta a dalcsarnokot ott-hagyta nem nyitotta a száját énekre, — most azonban. hogy vásárnaponkint s különösen a pünkösdi ünnepek előtt, immár bátrabban, szorgalmasan eljárt a misékre, önkénytelenül vele énekelt a sokasággal, — a birkamód bégető sváb parasztokkal. A papnak, ki zenész ember volt, feltűnt a csudaszép alt-hang s a mise végén megkérte ő nagyságát, hogy legközelebb énekeljen el valami egyházi éneket. Lola elpirult, valósággal szivdobogást kapott, mikor ez a diszes ornátusos pap, kihez ő a világ minden kincséért se mert volna elmenni gyónni, ezzel a kéréssel fordult hozzá. Hogyne! Persze hogy elénekli! A pap oda tartott elébe egy nagy folio-könyvet s Lola mindjárt az első látásra leénekelte onnan halk hangon a középkori csudaszép szent éneket. Persze csak a latin szavakat ejtette ki furcsán, kissé olaszosan...

— Nagysád olasz, nemde? kérde a pap, nyilván valami érdeklődést akarván tanusítani ama hive iránt, a ki oly remekké fogja a másnapi istentiszteletet tenni.

— Oh nem, dehogy... suttogá Lola.

— Ugyan énekelje el kérem még egyszer az első szakaszt teljes hangon, — ime itt jön a tanító ur is... mondá a pap.

Lola teljesen kieresztette mély, tömör hangját. Az egyházi férfiú nyitott szájjal, összekulcsolt

kezekkel tekintett fel a menyezetre, néma, vallásos rajongással. A tanító, ki hirtelen eldugta a pipáját, a földre nézett s lelógó ujjával önkénytelen verte a taktust. „Micsoda hang!” mormogá egyre.

— A mindenható Isten szava van bent az ily mennyei hangban, mondá egész átszellemülve a pap. Leányom, a maga éneke lesz holnap az a Jákob-létra, a melyen a hívők lelke, kiválván a nyomorult földi bűnök sarából, felhatol az egekbe, az Urhoz.

Lola lesütötte a szemét. Mielőtt elment volna, kezet akart csókolni a papnak.

Másnap aztán, pünkösöd napján, csakugyan felséges vala a nagy mise. Lola fentállt, jobbra az orgonától, s mikor arany-zengésű, édes hangja végigáramlott az egyszerű templom hajójában... csodálatos rajongás bódította el a népet. A csökönyös, anyagiás parasztok térdre borultak; az asszonyok sirni kezdtek, a pap pedig az oltár mögül előáramló s az aranydiszeken át sárgásba olvadó tavaszi napsugár dicsfényébe, — mint egy apostol tárta ki a két karját s ihletett hangon dörgé: „Megnyilt néktek a mennyeknek országa!”

Lola pedig ott fent az orgona mellett vallásos rajongásában, szerelmétől megigézve bámult az oltárképre, mely a megváltót ábrázolta, diadal-maskodva a habok felett. Hosszan nézte az

Ember-Istent s az ő maga világias, de az igaz szerelemtől megnemesített lelkében, — ez a szent arcz, csodás hevülete által, a Livió arczára változott át. Ott áll szerelme: az elemek felett, a világ felett uralkodva...

— Ő az én Istenem, mormogá Lola, elta-
karva a szemeit, s én őt imádom...

— Te vagy az Lola? sugá egy vig hang e
perczben mögötte, — no lám, hát te énekeltél és
milyen gyönyörűen...

Lola megfordult és elragadtatásában meg-
semmisülve borult a Livió karjaiba.

E perczben igazán nagyon szerették egy-
mást, úgy, ahogy az ember életében csak egy-
szer s akkor is csak egy pillanatig tud szeretni...

— Miért nem tudok most meghalni?...
mormogá Lola, behunyva a szemét. Hirtelen,
mintegy gondolatának a villámcsapására, kipattant
a Livió karjai közül s felhágott a khorus kö-
nyöklőjére.

Rodakovszky még idejében ragadta derékon
s rántotta le az orgona mellé. Le akarta hordani,
de aztán táta, hogy Lola olyan fehér, mint a fal,
hát nem bántotta. A leány elájult.

— Nem is csoda, mondogatá odalent a há-
lálkodó pap, hisz annyit énekelt.

Lola szerelme tehát elérte a tetőpontját. Betegsége, mondotta volna Dodó — kidühöngte magát s a templomi jelenettel fordulóponthoz ért. S miután nem halt bele szivbeli nyavalyájába, hát legfeljebb csak — meggyógyulhatott... Lola két nap múlva már tényleg csodálkozva, tán gyöngye mosolylyal gondolt vissza az elmúlt hetekre: mintegy lábbadozó beteg, gondolta át szerelmét. Mintha lázas álomból ébredt volna fel: emlékében elhalványultak a gyötrő, szerelmes aggodalmak, vágyódó töprengései ártatlansága után s egész vállásos rajongása. A lelki motívumok lassan hervadni kezdettek szerelméből... de azért még mindig megmaradtak az érzéki kapcsok. Szerette Liviót, bár némi szégyennel gondolta magában...

— No ilyen bolond még sohse voltam...

S a mi két hónap óta nem esett meg rajta, amint a meleg májusi nap hevében hintahálójában hevert, régi kedvencz dala jutott egyszerre eszébe s remegtette meg az ajkait. Lola arcza kipirult, szemeiben kigyult a régi fény s egész lényén a ledér, szinpadi láz borzongott átal. Egy vig kacajjal ébredt fel szerelme szentivánéji, bűvös álmából — felugrott s mintha ismét a dalcsarnok dobogóján lett volna, egyet dobbantott lábával a veranda pallóján és csábosan dalolt le a kertbe, a képzelt nézőtérre, melyen azonban a kopasz, léha törzsvendégek helyett, buja virágágyakban

ábrándos Maréchal Niel és kaczer La France rózsák nyíltak s áraszták tapsaik helyett édes illatukat a nyári tiszta légbe.

Lola hangja szenvedélyes rezgéssel szállt el a táj felé, mint valami röpke, bűnös fecske...

— Szabad vagyok... boldog vagyok... ismét a régi vagyok! kiáltá kihívólag nézve maga körül.

A pap a parokhián szundikálva, meghallotta a csengő hangot: még az este irt egy kenetteljes levelet Lolának, kérve, hogy legközelebbi vasárnap ismét énekeljen templomhan.

Lola felkaczagott, keringő lépésben tánczolta körül a szájtató kis svábgyereket, ki a levelet hozta, s hagosan felkiálltott:

— Ostoba majom! Azt hiszi megbolondultam? No majd megirom neki, ha akarja, elénekelem mise alatt a „Regiment des cocottes“-ot...

Iszonyuan tetszett neki a dolog. No, de azért csak annyit irt az öreg urnak, hogy berekedt s így legfellebb csak fütyülni tudna...

Mintha villanyszikra érte volna, egész délután tánczolt a szobákban. Elhatározta, hogy még másnap kihozatja tigrisbőrét és ruháit...

— Voltaképen okosabb volna mindjárt a városba költözni. Már ugyis oly régen ülünk ebben az unalmas fészekben!

Livió csak este felé érkezett meg. Mostanában egyre későbbben járt haza. Lola gyakran el-

gondolta: vajjon mit csinálhat odabent a városban?

Mikor Lola meglátta Liviót, pillanatra összerázkódott s az ábrándos szerelem zsibbadása egy időre ismét mint valami fátyol, homályosította el felébredt régi természetét. S estére ismét oly buskomor lett, mint azelőtt s töprengő. Félénk boldogsággal nézte a hallgatagon ülő Liviót.

— Nini, gondolá némi megmagyarázhatatlan örömmel, tán ő... akará mondani „is“ — — unatkozik.

— Mi bajod van, Livikém? kérdé, végtelen gyöngéden simulva hozzá s az ölébe ülve.

Livió ránézett. Sokkal kevésbé volt elemző, semminthogy bevallotta volna magának, de tényleg unatkozott egy kissé. Ez a leány nem volt az a Lola, akibe ő olyan eszeveszetten beleszeretett, ez egy ábrándos varróleány volt (s Livió gyűlölte ezt az érzelgős typust), a kiből ép azok a tulajdonok hiányoztak, melyek őt azelőtt lekötötték. S azután hiányoztak a veszélyes, gazdag udvarlók, vetélytársak... kik veszélyeztették s ennélfogva becsessé tették rá nézve e csodalátos leány birtokát.

Egymásra néztek s pillanatra az a régi daczos fény villant meg pillantásukban.

— A fejem fáj, — mormogá Livió.

És bizony szegény Liviónak fájhatott is a feje. Uzsorásai titkon szövetkeztek ellene s vég-

romlással fenyegették, a szerencsétlen főhadnagy előtt egész iszonyatosságában rémlett az a borzasztó gondolat —

— S ha ez kisül, da werd' ich einfach infam cassiert. . .

Pajtásaival, a fiukkal már két hónapja nem érintkezett: a pesti tisztek előtt pedig, különösen az állomáson lévő 18-as huszártisztek előtt valóssággal szökött, nehogy a nyakára járjanak. Egész egyedül volt hát. S pénzforrásai a szó szoros értelmében, teljesen ki voltak meritve. És azonkívül most, hogy szemében Lolából elenyésztek a csábos tulajdonok s szerette is, nem is, de egészben véve sehogy se volt tisztában magával, zavaros anyagi helyzete még kétszerte kellemetlenebbnek, utálatosabbnak tűnt fel előtte. Gyakran egész nap-hosszat káromkodott, dühöngött.

— Verje meg az Isten az egész világot!

Mizériái koronájakép még „Carolája“ is megdöglött.

No erre aztán elfogyott a béketürése. Másnap úgy pofon vágott a gendarmerie-kurzuson két káplárt, hogy majd kiugrott a szemük. És uzorásainak legveszélyesebb triumvirátusa, mely Duft Mórból, Traurig Jakabból és Gegenstand Izidorból állott, épp ezen a napon állított be testületileg a kaszárnyába s várta egy üres legénységi szobában a főhadnagy kijöttét. Különös három ember volt ez: Duft Mórnak, nagy hasával, mór

stylü lábaival kissé tojásdad alakja vala, Traurig Jakabnak pupos vállai közé srófolt kopasz, zsiros fejével, némileg csámpás négyszög formája, végül pedig Gegenstand Izidornak egyik rövidebb lába, ironikus görbe szája, s felfelé kancsal fél-szeme folytán, határozottan sovány, ferdény alakja volt... Traurig Jakab és Gegenstand Izidor ékszerészek voltak s azért jöttek el, hogy Duft Mór „magánzót“, a főuzsorást, a ki idáig csak titkos kezekkel működött s kit Livió személyesen nem ismert, — a főhadnagynak bemutassák. A Duft Mór rémes és adóskörökben igen előnytelenül ismert nevével akartak ráijeszteni. Livió nem is sejtve az orvtámadást, egész gyanutlanul, bosszusan csörtetve kardját, jött ki az iskolaszobából. Amint a tojásdad, koczka és ferdény formájú három uzsorás furcsa alakját meglátta, csipőre tette a kezét és haragos gyönyörűséggel nézett végig rajtuk.

— Na pióczák, mi lesz?

Duft Mór valósággal kéjelgett uzsoravezéri inkognitójában; bankóleső szemeinek egy fölényes mosolyával skálázott piszkos ujjával a hasán, melyen mintha a saját zsirja ütött volna ki, rengeteg zsirfoltok mappáskodtak... Duft Mór ebben a perczen épp oly büszkén gondolt arra, hogy az ő rettegett egyéniségét a *szerecsen-utczai piócza* melléknévvel ruházták fel, mint Pompejus arra, hogy a „nagynak“ nevezték...

Gegenstand Izidor, a ferdény, Duft Mórra akarván nézni, de ennek folytán Traurigra kan-csalitva, röviden, mintegy jelszót pöffentette a fő-hadnagy felé: —

— Duft!

Livió gyanakodva nézett Traurigra. Traurig látva, hogy félreértés van a dologban, szerényen el akarta magáról háritani ezen jeles név nim-busát.

— Kérem, kérem, én csak Traurig...

Duft Mór uzsora-virtuózi gyönyörében már a kromatikus skálát játszotta hizott, aranyláncz-czal körített hasán...

Livió egyet suhintott a levegőbe lovaglopál-czájával. — Az urak önkénytelenül hátraléptek.

— Hát mi lesz már?! — orditá Rodakovszky pokoli haraggal.

Duft Mór jónak látta előlépni inkognitójából.

— Nevem Duft, mondá kurtán, de azért hi-zelgő hangon. — Én vagyok az a Duft...

— Micsoda Duft? — üvölté Livió.

— Micsoda Duft? — mondá az önérzetében sértett ember. — Hát az, aki a főhadnagy urnak a pénzt adta. Én vagyok az! — kidüllesztette a hasát. Haragjában egész gömbbé fuvalkodott.

— Hát mit akar? morgá Livió villogó sze-mekkel.

— Hogy mit akarok? — Duft Mór arcza kide-rült. — Fizet vagy nem fizet? — kérdé lakonikus

szemtelenséggel, egész az orra alá gurulva a főhadnagynak.

— Persze, hogy fizetek, — üvölté a huszár pokolikedélyességgel, — épp jókor jöttél piócza : nesze!

S úgy vágta pofon a hires Duft Mórt, hogy a gömbalaku ur, mint egy kuzét kapott billiárdgolyó a sarokbeli köpőládába gurult s ott, mint valami állványon megfeneklett. Gegenstand és Traurig önkénytelenül arczukhoz kaptak. Az első lapos dülénynyé, a második téglánynyá változott.

— Megálljon Oberlieutenantlében! — süvölté Duft Mór a köpőládáról, — megbánja még ezt, még ma feljelentem az ezredesnél... Majd elcsapják akkor a szép uraságot!

A főhadnagy mintegy haragos istennyila csörtetett ki a kaszárnnyából s vágatott ki Lolához.

Elmondta az esetet szeretőjének. Lola vállat vont. Hidegen nézett Livióra.

— Livikém, kasszirozni fognak... Bolondot csináltál... Meggondolhattad volna, hogy mégis kellemetlen lesz az, ha majd senki se fog akarni kezét szorítani veled...

Livió mérgesen harapdálta a bajuszát.

Lola egy dal refrainjét dudolva, tánczolt ki a szobából. Nemsokára azonban ismét bejött. Megállt az ajtóban s hátratámasztva a fejét, dalosan mondá:

— Livikém, holnap beköltözünk a városba, ugy-e? Unom már ezt a csunya fészket.

Lola tovább dudolta régi bravurdalát.

A főhadnagy felveté a fejét. Eleinte csodálkozva nézett rá, aztán kitört irtózatoss indulata.

— Megörültél?! Hisz látod, hogy egy krajczárom sincs!... Megölnek már, tönkre tesznek hitelezőim... Hisz rád költöttem azt a pénzt, ami miatt most elvesztem a kardbojtomat... És te!... Mégis pénzt akarsz?! Itt az atillám, gyűrűm, órámm... hisz mindenemet neked adom...

Livió eszelősen tépte le magáról atilláját, húzta le gyűrűjét, vette ki óráját s dobta Lola elébe a földre.

Lola pedig csak csöndesen mosolygott. Hídegen, könnyörtelenül gondolá el magában:

— S ezt az embert szerettem én *valaha*...

Felkaczagott. Az elmúlt napok, hetek, hónapok szerelme, forró szenvedélye, mint egy tűnő délibáb egyre jobban halaványodott, rohamosan távolodott tőle, s végre egészen elenyészett. De pillanatra azért még e lélekben is kiviritott volt a szerelem bódító illatu virága; persze csak rövid életű lehetett, hisz a sivatagok talaján maradandóbb élet nem teremhet...

A hetaira oda lebbent Livió elé s teli csengő hangon dalolta el neki, mint valami — közönségnek.

„Oh du lieber Augustin
Alles is' hin
Alles is' hin...“

Livió nyergeltetett s bevágtatott a városba. Büszkesége, törhetlen gőgje ellenére kopogtatott be Duft Mórhoz. De az uzsorás nem volt otthon. Tétován, megrendülten ödöngött az Andrássy-uton. Egy egyre gyakrabban visszatérő gondolat gyötörte, mely lelki zavarát még teljesebbé tette; vége hát mindennek, már Lola se szereti... Fekete, kietlen jövő tárult eléje.

Benézett a kaszárnýába. A napos káplár szalutált s hivatalos iratot adott át neki.

— Éppen ki akartam menni Budakeszre, mert sürgős...mondá a huszár.

Livió sietve bontotta fel az iratot: ezredese hívatta rögtön...

Éktelent káromkodott s mint a részeg ment ki a kaszárnýából. Nem, ma nem megy el az ezredeshez, az istennek se! Elmegy mulatni, úgy is ki tudja, mi lesz vele...El volt keseredve Livió, úgy mint még sohasem.

Ismerősökkel találkozott, bécsi dragonyos tisztekkel, kik lovak végett jártak Pesten. S elmentek mulatni...

Livió reggel felé kocsiba ült s galoppban robogott ki Budakeszre. Megutálta a tivornyázó czimborákat, az éjjeli kávéházakat, megutálta az egész életet s mint a vízbefuló a szalmaszálhoz, úgy kapott igaz vágygyal, igaz érzéssel Lola iránti szerelme után. Haza megy, megöleli azt a jó lányt s szeretni fogják egymást, jobban, sokkal

jobban, mint azelőtt. „Édes szerelmes Lolám“, ismétlé mámorosan akadozó nyelvével szüntelen...

A nyári reggel akkor ébredt fel; igen forrónak ígérkezett a nap. Livió felment a veranda lépcsőjén, mely kongott a léptei alatt. Elszégyelte magát; tél óta az első éjjel, hogy nem volt otthon. — Édes Lolám, — gondolá, — megbántottalak, de ha tudnád, hogy most hogy szeretlek...

Bebotorkált a hálósobába. Senki se volt ott. Az asztalon egy levél hevert. Livió a hajnal félhomályos szüzfényében olvasta fel lázas szemeivel.

„Édes Livióm! Elhagylak, még mielőtt végkép megunnálak. Már nem szeretlek, — ne légy dühös rám ezért, nem tehetek róla. Kivánom neked, hogy most már te se szeress engem. Pénzed nincs — és tudod jól, hogy én pénz nélkül csak akkor tudok élni, amikor szerelmes vagyok... Ne gondold, hogy valakibe másba vagyok szerelmes: nem, emléked még mindig szent nekem s azért egy csunya, utálatos emberrel utaztam el, akit ki nem állhatok, nem: gyűlölök. Pénze van: ennyi az egész. Ne hogy azonban valahogy félre érts: szeretni többet nem foglak soha, *kimerítettelek egészen*... Ha te, amit nem kívánok neked, még talán ezek után is szeretnél — hát később valamikor, a mikor ismét pénzed lesz — (mert beláthatod, hogy pénz nélkül nem élhetek) — megtűrlek magam mellett... Mindenesetre, sose fogom elfeledni, hogy valaha szerettelek. Isten veled. Lola.“

V.

Az augusztusi éj méhében mint mesekönyvbeli szelid bárányok sétálgattak, ártatlan fellegbarikák az örökkévalóság felé. Csudarendben tipegetek tova — a délutánnak immár szelidülő napfénye rájuk sütvén, szemmel tartotta őket; mint a jó pásztor, úgy vigyázott rájuk...Egyszerre a vadregényes táj erdős része felől gyönges szél támadt és sóhajtott el a vidék felett: a mennyei bárányok elnyultak, futottak, mintha farkasok kergették volna őket...Csakugyan fekete felleghad kerekedett kelet felől, ezek voltak azok a farkasok, nemsokára utól is érték a bárányokat, beléjük haraptak, megették, elnyelték őket. A mennyei bárányok szétfoszlottak — tépett bundájuk szőre apró fellegfoszlányokban uszott a kék mindenségben...A jó pásztor, a nap, pedig behunyta a szemét...

— Ah Istenem, gondolá Andrée, ki sétálni volt kint a Vány-Olaszi feletti domboldalon, — még megázom...

De az égi farkasok hada is lassankint tova nyult. Aztán ismét kisütött a nap, s óh csoda! a farkasok átváltoztak épp oly ártatlan fehér barikákká, mint a milyenek az előbbiek voltak... A jó pásztor pedig épp úgy világított ezekre, épp úgy szemmel tartotta őket, mint amazokat...

Andrée elmélázva nézte az égi világ csudafolyását. „Mért változik el minden?” gondola, „mért maradok csak én mindig a régi?”

Nagyon szerette a falusi életet, de főleg az egyedüllétet, a magányt. Férjének, kivált tavasz óta, ugyanis sokat kellett az ország különböző részeiben fekvő birtokaira utaznia s így néha hétszámra magára maradt. Ott szeretett üldögelni a domboldalon, azon a nyires pagony szélén gubbasztó kis kőloczán. Órahosszat elült, maga elé bámészkodva. Oly végtelenül nyugodt és hallgatóg lett.

Esteledni kezdett. A nap már nem szurt többé túsugaraival; minél jobban közeledett a láthatárhoz, annál inkább mintha bűvös aranyport árasztott volna a fáradt tájra. S mint jó pásztor maga köré gyűjté a dicsfénytől immár aranyossá vált mennyei bárányokat a nyugati láthatárra; egy pár eltévedt fellegetbarika úgy sietett a többi után! Mikor aztán lebukott a szemhatár alá, csak továbbra is hívta maga után szelid sugaraival nyáját éjszakára az akolba.

Andrée felkelt és nesztelenül, mint valami

lábbadozó, meg-megállva egy-egy fehér hátú fánál, tovább sétált felfelé a domboldalon. A legközelebbi kőpadnál aztán ismét leült... Ez a séta volt az ő kálváriája. A völgybeli falu közepette sárgáló piros fedelű kastélyból egész a domb tetejéig vezető, kissé parkirozott uton vagy öt-hat ily padocska volt, — fent az oromtetőn pedig az utolsó pad mögött véletlenül egy primitív festészetű Krisztus keresztfa is... Andrée ábrándos vallásossággal járta meg e sétányt mindennap. Az egyes padok valának emblematisz szakai lelkének. Az első pad volt boldog gyermekkora... a második képviselte ébredő szerelmét, a harmadik boldog szerelmét, a szánutazásos báli éjszakát, a negyedik irtózatot csalódását s nagy betegségét, — az ötödik reménytelen várakozását, a hatodik pedig, honnan a domb tetejéről a messze, nyugodt tájra lehetett ellátni: a lemondást, házasságát... Mikor Andrée ideért, rendesen kiszáradtak már megindult könnyei... Akár egy lélek ment aztán a keresztfához, ott térdre borult s imádkozott az istenhez, maga se tudván mit kérjen tőle, — de tán mégis leginkább a véget, — a végét mindennek — annak a sok, sok keserűségnek...

Andrée megfogyott: egészben véve különben épp oly leányosan nézett ki, mint azelőtt. Sőt megjelenése, ha lehet, még légiesebb lett. Még fiatalabbnak nézett ki, mint azelőtt. Szentinczey-

nek egy angol festő barátja, — a Burne Jones tanítványa — ki pár hetet töltött Vány-Olasziban, le is festette Andréet Beato Angelico modorában, aféle praerafaelisztikus angyalnak... Nézete szerint a fiatal asszonyka ritka szép primitív-típus volt. Mint modern elemző-művész, szerette volna e csodálatos „szerafikus“ külsőnek megfelelő lélekállapotot kikutatni. De az Andrée lelke, mely mintegy mumiává válva, még mélyebbre huzódott bensejébe, már nem volt fogékony semmi ilyen érdeklődésre. Mélán, a kék ég felséges, közönyös mosolyával mosolygott.

— Ah, báróné, mondá a lelkesült Mr. Hewett, ha ezt a mosolyt vissza tudnám adni, a legnagyobb festő volnék a világon, nagyobb lennék Rafaelnél, Lionardonál... Mi e mosolyhoz képest a „Gioconda“ világhírű mosolya?

Andrée mosolya ilyenkor kialudt ajkán, csak mint valami emlék lebegett szája körül: szemei, melyek mostanában ritkán néztek valamit, zsibbadt pillantással meredtek messze gondolataiba.

— Ah báróné, ez a Madonnának, a szentek nézése, — kiáltá az angol művész lelkesülten, — minden örökemberi szenvedés benne van e pillantásban... Csak ezt tudnám lefesteni...

És Andrée csodálatosan még mindig leánynak érezte magát... Oly erős volt benső lelki élete, oly erős volt egészen jelképpé vált szerelme, hogy a külső világ, házas élete, lelkét

teljességgel nem érintette... Az épp oly szüz maradt, mint leánykorában. Sőt modorában, egy pár mozdulatában valami oly különösség volt, hogy Szoborházy Linka, ki gyakran eljárt Szentinczeyékhez, néha szokott nyíltságával felkiáltott:

— Te Andrée, te olyan vagy, mint valami vén kisasszony...

Andrée érzékei alig ébredtek fel. Házassága első hónapjaira ugyan némi utálattal gondolt vissza, de aztán megbocsátott Szentinczeynek mindent: hiszen oly végtelen jó fiu volt! Aztán nem is haragudott többet rá, ha megölelte s megcsókolta... Eltűrte, mert látta, hogy annak a jó Darinak örömet okoz, — megszokta s végül már nem törődött vele, belenyugodott, mint valami kikerülhetetlen rosszba... S benne, miután vele éppen oly mostohán bánt a sors, a visszahatás folytán csodálatos jósági ösztön fejlődött ki; jóssággal akarta a világnak visszafizetni mindazt a rosszat, a mit ő elszenvedett. A falu szegényei imádták... Viszont némi gyönyörűséget talált abban, hogy a férje oly boldog.

Mert Dari csakugyan nagyon boldog volt. Nem értett ő, nem sejtett ő leányképű feleségének benső siralmas világából semmit sem. Mikor Andrée-nek néha visszatérőleg lelki válságai voltak, Dari boldog mosolylyal fecsegett össze-vissza mindent, s olykor a lehető legalkalmatlanabb pillanatban csókolta meg őt. Ilyenkor aztán Andrée nyugodtan

megkérte, hogy hagyja magára : Dari készséggel teljesítette kívánságát s vagy a vadászszal kezdett fecsegni, vagy a kutyáját tanította apportírozni... De mindig ügyelt, hogy lárma ne legyen a háza táján...

Andrée pedig lassankint már úgy nézett Darira, mint valami jó baráttra s csak sajnálta.

— Szegény Dari, gondolá, hogy lehet egy ilyen asszonynyal megelégedve, mint én?!

Dari különben igen jó gazda volt s annyira utána látott a dolgának, hogy néha naphosszat nem látta a feleségét. Aztán sokat is utazott nagyon. Ha soká oda volt, Andrée egész örömmel várta a visszatértét.

Az ismerősök el-eljárogattak hozzájuk ; Szoborházyék, Gáldyék, Pándyék, Törökváryék, a tisztek... de nem tulságos gyakran s egyre ritkábban. S Andrée úgy örült, hogy végre egészen magára maradhat.

Anyjától végkép elhidegedett. Gyakran hetekig nem jutott az eszébe. Már annyira közönyössé vált ránézve Schoenhoffné, hogy ha nagy ritkán beállított, egész szives volt hozzá, mint valami idegenhez... Mostanában különben azt beszélte Linka, hogy Schoenhoffné titokban a Ritt brigadiros menyasszonya, s csak arra várnak, hogy a generális altábornagygyá legyen : a szép Melaine állítólag ahoz kötötte volna beleegyezését, hogy házasságával kegyelmes asszonynya lépjen elő...

Andrée, ha ezeket hallotta, szomoruan mosolyodott el:

— Istenem, hogy eltelik az élet...

De mi volt hát ennek a szegény fiatal asszonynak a lelke mélyén? Mikor esküvőjén az oltár előtt állva, az „igent“ kimondotta s az a viharos fekete oczeán, melynek keserüségét első báli éjjelén érezte először — mindent elnyelt körülötte; akkor úgy rémlett neki, hogy szerelme is abba az oczeánba veszett bele... S aztán egyre mélyebbre süllyedt kincse a sötét tengerbe. Andrée mindennap utána pillantott lelke mélyébe; még mindig látta, vagy legalább látni vélte, de már igazán maga se tudta, hogy valóság-e vagy csak képzelődés? Hátha örökre elveszett és többet senki onnan fel nem hozhatja? Várta-e még Rodakovszky Liviót? Várta-e?

— Nem, — gondolá magában, a mint a Megváltónak szinevesztett, kopott pléhmása előtt térdelt és imádkozott, — nem kérlek többé Istenem, hogy elküdjed őt hozzám. Hisz én már ugy is meghaltam...

Tényleg ez a rögeszme, hogy ő már voltaképp meg is halt, gyakran üldözte Andréét.

Felkelt a kereszt mellől s nyugodtan, szinte minden érzés nélkül nézett végig a tájon. Oly csinosan vette ki magát a még világos nyári esthajnalban a lenti falu, a barok Mária-Terézia korabeli kastély, topolyafáival, — a park — s

ott az a kis fenyves sarok... Ott a kriptá, gondolá Andrée, hát majd oda fognak eltemetni s vége lesz mindennek.

— Mindennek — mondá hangosan. Oly kéjesen meleg, balzsamos volt a lég s a fiatal asszony mégis fázni kezdett... Önkénytelen elmosolyodott, mikor „kálváriájára“ pillantva, eszébe jutott, hogy férje hogy akarta egyszer valami kellemes dologgal meglepni. Észrevette ugyanis, hogy felesége nagyon szereti azt a domboldali sétányt, — hát az Andrée kedvencz poétikus kőpadjai helyébe egy reggelre csupa angol vaslócztát tétetett. Andrée ekkor igazán megharagudott Darira. Persze a jó fiu rögtön visszarakatta az „ócska köveket“...

S Andrée az esthajnal bájos félhomályában csöndesen indult el hazafelé.

*

A manőver nagyon soká tartott e forró napon. Huszonötezer ember volt akcióban s a lovasságot, mintán a közelebbi falvakat mind a gyalogság foglalta el, a távolabbi helységekre küldték. A „megbeszélés“ végén, miután a hadtestparancsnok a brigadirosokat, a brigadirosok az ezredek s így tovább mindenki lehordta az alattvalóját, végre kvártélyaikra mehettek a csapatok.

— Sie Herr Oberlieutenant von Rodakovszky

— mondá az őrnagy szigoruan — ön félszázaddal Vány-Olasziba megy...

Livió — csakugyan ő volt az a poros, sovány, sápadt alak? — egy szitkot morzsolt el a fogai közt —

— Igenis, őrnagy ur!

Tudta ő jól, mért adják neki a legtávolibb állomást! Mióta a generális urak megkegyelmeztek neki, vagyis nem kasszirozták s a csapathoz kergették vissza, azóta az volt a jelszó, hogy Rodakovszky főhadnagyot a mennyire csak lehet, nyaggassák — —

— Bizonyosan valami ronda fészek, mormogá, de azért egy szót se szólt, csak tisztelgett s lóra pattant.

— Aufsitzen! — kiáltá csengő, harsány hangon félszázadának s ő maga pompás „Cze-cziliáján“ előre vágatott a tête-re. Fehér komótsákója ellenzője alól komoran bámult maga elé az ég alján tipegő báránfyellegekre... Lolát látta még a fellegekben is. Nem tudta felejtteni...

*

Andrée csöndesen haladt el kőpadjai mellett a sétányon. Így szenvedte átal mindennap újból egész életét... Hazamenet azonban mintha visszafiatalodott volna gyermekkorába; a mint a kőlóczák egyenkint elmaradtak mögötte, kissé megkönnyebbült a lelke s mikor végül az első lóczá-

hoz, boldog gyermekkorának jelképéhez ért, akkor pillanatra régi, fellegtelen ábrándvilágába képzelte magát vissza...

— Feledni, feledni tudni... mormogá. Kinyitotta a park felső kis ajtaját s pillanatra megállt. Eltakarta a szemeit. Különben, gondolá aztán tovább, hisz érette még szenvedni is boldogság...

Hüvös szél fujt a kripta-sarok fenyvesei felől. Andrée összerázkódott, pillanatra rohamos kétségbeesés fogta el, mintha azt érezte volna, hogy nem bírja már tovább ezt a kinos életet.

— De hát örökké csak szenvedni a szerelemért és soha egy pillanatra se élvezni azt?!... Istenem, hát igazság ez?...

Trombitaszó hallatszott, mely sokszorosan visszhangozva a lenti falu házai közt, daliásan csengett végig a tájon.

E helyen a domboldal meglehetősen meredek volt; a park tisztásáról jól be lehetett a mélyen fekvő kastély előtt gubbaszkodó faluba látni. Huszárok vonultak be, nyilván kvártélyra. Egy elgondolkozottan ülő, földre pillantó parancsnok szép nagy vérlova, mely úgy látszik, nem fáradt ki eléggé a napi hajzában, kedvtelve piaffirozott spanyol lépésben a csapat élén... Aztán befordult a parancsnok a kastély felé. A nagy rácsos kapu előtt megállott, pár szót váltott az ott dolgozgató kertészszel, — aztán hirtelen átvette jobblábát a pártarisznyákon s a ló

nyakán és leugrott a földre. Le se vetette a panyókára akasztott ragyogó mentét, hanem úgy, ahogy volt, sietett be gyors léptekkel a kastélyba.

Andrée úgy érezte, mintha egy jéghideg vízcsepp futott volna végig a hátán. Összerázódott. Vajjon ki lehet az a tiszt?... Valami eszébe jutott s a következő pillanatban oly panik ragadta meg, hogy kifutott a parkból, fel a sétányra, azon végig fel a dombtetőre, — míg végre a keresztnél kimerülten rogyott a földre...

*

Livió ásitva kérdezte meg a kertésztől, hogy ki lakik a kastélyban.

— Báró Szentinczey Aladár, morgá az ember leeresztve nagy nyeső-ollóját.

— Mi az ördög? mondá Livió felelevenedve. Hát itt laknak... Itthon van a báró ur?

— Nincsen, csak a méltóságos báróné van itthon... mormogá a kertész ismét virágágyaiba mélyedve.

A főhadnagy végigment a finom kavicsos térségen s megkerülve a szökőkutat, felment a lépcsőn a könyöklőre.

— Ide vagyok bekvártélyozva... mondá hanyagul az ott álló vadásznak. A lépcsőről egy tágas, angolos „hall“-ba lépett be az ember, mely mint valami muzeum fegyverekkel volt kirakva, melyből a sarokbeli nagy főlépcsőn lehetett az

emeletre menni. Igen elegáns volt minden. -- A vadász mély tisztelettel magyarázta meg Liviónak a felső sétányt; arra ment el a báróné...

— Jól van. — Livió kissé idegesen csörtetett le a lépcsőn, kissé hátratólta homlokán a komótcsákót s elgondolkozott.

— Kár, hogy ide nem vettem magam mellé Taszit és a princzet, elérték volna... eh különben jobb lesz így...

Bepillantott még az istállóba, s czukrot adott „Czecziliá“-nak... Aztán kilépett az udvarra s nem tudta valamire elhatározni magát.

— No mi lesz már? — kiáltá szórakozott haraggal magára. — Eh, felmegyek, eléje megyek... S úgy a hogy volt kardosan, mentésen, csákósan nekivágott a parkon át a felső sétálynak.

— Milyen furcsa kis kőpadok, mormogá, a mint elhaladt mellettük. De sebesen ment, hát elfáradt kissé... Ideges, kedvtelen s türelmetlen is volt, — leült a mohette negyedik kőpadra. Elgondolkozott.

Immár közel két hónapja, hogy elhagyta Lola őt. Nem hallott felőle azóta semmit. Ki tudja, hol mulat most, vigan örülve annak, hogy kigyógyult nagy betegségéből, a szerelemből...

Livió azonban béna maradt; még most is érezte agyában annak az utolsó napnak a tompa kábultságát. Megviselte őt ez a szerelem nagyon.

Most, hogy Lola nem szerette őt, kétszeres erővel tört ki rajta a leány viszonzszerelme folytán elaludt szenvedély... Feledni, feledni tudni — morgogá Livió merően nézve maga elé.

Kissé megsoványodott, mozdulatai nem voltak oly daczosak, egész lénye megenyhült. Arczának, ennek a különben oly ördöngős arcznak az erőszakos kifejezése, valami töprengő bánatba olvadt át. De nem volt mindig ilyen, voltak rettenetes, haragos kitörései; ilyenkor szilajon káromkodott.

— Hát nem fogom már soha elfelejteni ezt a... teremtetést?!

És önmaga előtt vallott szégyent, hiusága volt megsértve. Nem adta volna a világ minden kincseért sem, ha valakibe másba bele tudott volna szeretni. Mert meg volt győződve róla, hogy ha Lola emlékét meg tudná csalni, akkor e nagy courtesane képe elvesztené rá nézve varázserejét. És immár két hónapja mindennap meg akarta csalni s nem volt ereje hozzá!

És a mint ott ült az Andrée kedves lóczáján, egyszerre Andréera gondolt. Szívén, mintegy tiszta, balzsamos tavaszi szellő suhant át emléke és az ábrándos emlék enyhítőleg csókolta homlokán.

— Vajjon meg tudna-e gyógyítani?...

S kétségbeesetten kapott gondolataiban az Andrée képe után. Bele akart szeretni: örülten,

eszeveszetten, jobban mint a hogy Lolába volt szerelmes.

— Hátha meg tud gyógyítani: megpróbálom...

És kétségbeesésében pillanatra maga is hitt a dologban.

Felpattant s tovább sietett a sétányon. Sehol se látta Andréet. Végre felért a kereszthez. Egy világos nyári ruhás női alak térdelt ott összesetten.

Andrée nem merte felvetni a fejét. Buzgón imádkozott, mintegy kötelességszerűen: „... és ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg...” „ne vigy, — ne vigy...” ismétlé eszelősen. Néha egy józan másodperczben, nyugodtan igyekezett gondolkozni: mit fél? mitől fél? Mind hiába, félt valamitől kétségbeesetten... Tudta-e, hogy ki az a tiszt, a kit a kastély kapuján bejönni látott; megismerte? Határozottan nem... És mégis szökött, menekült előre... Annyi bizonyos, hogy mikor a sarkantyupengést és kardcsörgést meghallotta a háta megett, — mikor azok a könnyű léptek nyugodtan közeledtek feléje, hát végtére felugrott.

Lassan veté fel a szemét.

Igen, csakugyan Livió volt, ekkor egy nagyot, borzasztó nagyot akart kiáltani, de nem birt...

— Imádkoztam, mormogá végtére is a szegény sápadt asszony, mintegy védekezve.

Livió még mindig ott állt előtte szótlanul.

Andrée rettegéséből vakmerőségbe szökve át, csodálatos merészen veté rá teli pillantását.

Oly szép volt Livió: a manöveri naptól még barnább arcját daliásan árnyékolta be a csákó, melynek ellenzője alól szerelemszövő szemei mélán néztek rá... Mentéje festőien lógott le válláról, finom lábai pedig aczélos mozdulatba meredtek. Ismét az a bűvös flórenczi bronz-szobor volt, a melyet Andrée a párbaj alkalmával a „Makkos” erdő tisztásán látott... Oly mozdulatlanul állt ott, hogy egy, az augusztusi estétől részeg éji pillangó, a mentéje válsujtására szállott.

Dobogó sziveikkel, gondolataik mint valami eszeveszett lavinában omlottak le a mélységbe, a... szerelem felé. De Livió hirtelen észbe kapott. Hohó, gondolá, csak nem szövik meg a lovam velem!? — Andréehez lépett, udvariasan, gyöngéden megcsókolta a kezét s így szólt:

— Már oly régen nem láttam, már majdnem egy éve...

Mélyen a szemébe nézett. De aztán felnevetett s mintha valami veszedelemből került volna ki, a közönséges társalgási hangján beszélt tovább:

— Ah, báróné, az ember nem is hinné el, hogy asszony, — még leányosabbnak néz ki, mint az előtt...

S aztán beszélni kezdtek mindenféle közönyös dologról... pedig megértették egymást.

Mintegy közös megegyezéssel darálták halomra a sok elcsépeelt banalitást. Andrée oly hálás volt ezért Liviónak. Lassankint legalább magához tért...

— Hol van Dari? — Sokat utazik most? Szeret-e Andrée falun lenni? — Járnak-e fel Pestre? — Vagy tán Bécsbe?

A szavak folytak Livió ajkairól. Hangjának méla, dallamos zenéje elzsibbasztotta a szegény asszony érzékeit.

— És hallom, Dari most sincs itthon?

Ott haladtak el a kőpadok mellett, a meleg, kéjes esthomályban. A kis kőlóczák immár félig elmosódtak az egybe szövődő árnyakban. Elmentek már az ötödik mellett is és Andréenek kinos vöslai napjai jutottak eszébe, észbontó várákozása, vágyódása. És elgondolta: vajjon lehetséges-e, hogy e sok kinos szenvedések indoka, az ő rossz csillaga, most leszállt álmaiból a földre és mellette jár?

Felnézett az égre.

Tulnan a „határdomb“-ra már felmászott a kelő hold és tündéries, sápadt sugarai szinte lábujjhegyen szaladták be a tájat. Egy pár szelid sugár halavány ragyogással tört darabokra a Livió olykor megcsörrenő kardján és halkan pengő sarkantyuin.

— És Andrée, maga ugy szereti a magányt? Livió hangja oly csodálatosan csengett,

mintha annak a veszélyes ábrándokkal teli holdvilágnak a sugarai fonták volna körül. És Andrée hiába védekezett, az a hang oly végtelen megszire visszhangzott lelke mélyére, el egész oda, hol az érzelmeknek az élet mostohasága folytán elárvult hurjai rejteztek. A legtöbb már elszakadt, de egy hur zsibbasztó zöngéssel remegett meg. Andrée reszketni kezdett.

Aztán elhaladtak a negyedik lócza mellett. Andrée ismét látta magát, hogy fut Szoborházyék-tól haza, hogy szalad fel a lépcsőn, át a szalonon...s halkán felsóhajtott... Aztán megállt. Keble zihált és eltakarta a szemeit.

— No mi baj? — mormogá Livió gyöngéden. Karon fogta Andréet s úgy mentek tovább.

És elhaladtak a harmadik lócza mellett — Andréenak a báli éjjel s az a bűvös szánutazás jutott eszébe. Behunyta a szemét: úgy tetszett, mintha ismét a szánban ültek s szélesebesen siklottak volna el a havas tájon... Érezte Livió karját a dereka körül: úgy küzdött e gondolat ellen, de nem tehetett róla, nem birt magával. Aztán tovább menve, elmentek a második kőpadocska mellett is. Ez volt boldog, ébredő szerelmének a jelképe... Andrée, mintha az emlékek óriási sulya esett volna le vállairól, nagyot lélegzett, megkönnyebbedett. Félre tolta vállán a csipkekendőt. Ajkai remegtek, amint mondá:

— Üljünk le egy perczre ide. Olyan szép az est.

„Ah, ha újra kezdhethénk az életet“, gondolá szívdobogva. Leültek, a hold teli sugarai rájuk estek, Livió aransujtásos mentéje káprázatosan ragyogott. Nem tudtak volna egy szót sem szólani... Csak bizonyos idő múlva néztek egymás szemébe. Livió tekintete oly végtelen szomorú volt. Ugy érezte, hogy Lola látja s kaczag rajta.

Lépteket hallottak. Az inas jött a kastélyból s jelentette, hogy tálalva van.

Felkeltek, Andrée a Livió karjába kapaszkodott. Szíve úgy dobogott, hogy majd megszakadt.

— Mi van velem? gondolá, hol vagyok? Szentinczeyné volnék? Dehogy, én leány vagyok, Schoenhoff Andrée, egy ábrándos, szerelmes kis leány... Álom, gonosz álom volt az egész élet...

Egy lavina indult meg a gondolataival... Istenem, mi lesz velem? kérdé magától szinte kábultan. „Oh hát mért oly bűn az, hogy én egy embert szeretek egész életemben?“

Az inas, ki lógó fehér keztyűs kezeivel a hátuk mögött sétált, halkán odaszólt Andrééhez.

— Vendégek vannak, méltóságos asszonyom . . .

*

A szalonban ülő vig társaság csakugyan ép abban a perczben akart a „kis báróné“ keresésére indulni. Ugy kaczagtak, nevetgéltek, hogy Andrée egészen elkábult, mikor a pletykagyár zakatoló műhelyébe belépett. Kik is voltak ott? A szom-

szédban lakó elegáns jukker asszony Gróthyné, bátyjával, egy uhlánus kapitánynyal és az ép nála időző Pándy Olgával és Törökváry Jolánnal, Törökváry Taszinak a hugával. Iharos-Szent-Antalról úgy lovagoltak át mind a négyen Vány-Olaszira; a falu végén találkoztak Törökváry Taszival s a kadétprinczzel s mindjárt magukkal hozták őket a kastélyba. Nagy riadalom volt a szalonban; a princz már is egy polkát csapkodott a komor, fekete Bözendorferen, Taszi, meg a nyulánk, elegáns Gróthy Suzanne Kreuz-Polkát tánczoltak rá. Az uhlánus-kapitány, egy magas, sovány ember, komikus mogorvasággal ült egy sarokban és ivott chartreuset. Pándy Olga és Törökváry Jolán Andrée elejébe szaladtak. Össze-csókkolták s bolond tánczra ragadták.

— Bonjour baronne, — monda Suzanne ünnepelesen, egy rococo réverence-t csinálva Andrée-nak. Taszi pláne letérdelt előtte. No a princznek se kellett több, mikor a társaság alázatos hajlongását látta, hasra feküdt a virágos szőnyegen és úgy rázta a fejét, mint valami bűnhődő khinai bonz.

Andréenek egyszerre olyan jókedve lett. Arcza kipirult s mintha mámoros lett volna sorra ölelte a nőket, mint leányoknál szokás.

— Hogy vagytok leányok?...

Livió a chartreuseös uhlánusban régi pajtására talált: együtt voltak a Reitlehrer-Institutban.

— Hahó, hogy vagy öreg?

— Karthauzi lett belőlem, — morgá a kapitány szeretettel és némi gyöngédséggel nézve a gyékénybe pakolt üvegre... Suzanne, jer ide! rikoltá Gróthynéra, mint valami chansonettere. Ül az ölembe !

Szörnyű jókedve lett a társaságnak. Vacsorához ültek... Livió Andrée mellett foglalt helyet s az egész vacsora alatt tréfásan udvarolt neki, mintha valami egészen idegen és más Andrée lett volna s nem az a régi... De megértették egymást, egy-egy pillantás résén át egymás lelkébe láttak, s érezték, hogy e jókedvük és könnyüvérű flirt-jük mögött halálos komolysággal rejtőzik egy csoda nagy szerelem... Andrée a kábitó láрма és pohárcsengés közepette olykor behunyta a szemét; zsibbadtan érezte, mint valami lázas betegség tüneteit, hogy valami rettenetes dolog fog vele történni. Karjai, kezei elernyedtek, alig birta a poharat fogni — nem volt semmi akarata... gondolatai görgetegét úgy szerette volna feltartani, szeretett volna mindent higgadtan átgondolni... de sehogy se tudta.

Oldalán az uhlánus törhetlenül öntött egyre a poharába...

*

Egyszerre aztán mindannyian felugráltak. Vig czigány szó zendült meg a nagy szalon felől. A kadétprincz kitérte az ebédlő ajtaját s akkorát

kurjantott, hogy a sarokban alvó papagály felriadt s negédes torokhangon kiáltott rá, hogy : „betyár !“

Ugy, a hogy voltak, mindenki csak átkarolta szomszédnőjét s félredobva térdéről az asztalkendőt, felkelt és tánczra perdült.

Eszeveszetten kezdtek mulatni. Bent meleg lett, hát kimentek a nagy verandára, mely olaszos izlésben volt, mint valami fecskefészek, a kastély oldalába ragasztva. A cigányokat körbe ültették a kőrács párkányára s úgy tánczoltak tovább a holdfénynél. A kapitány komikusan emelgette rozoga vékony lábait a csárdásra. Egyre szidta az inast.

— Ne ezt az üveget hozd ki, — azt, aki gyékény paplanban alszik...

A kadétprincz a jukker asszonynyal már valóságos kankánt tánczolt; a szép Suzanne olykor messziről szaladt neki tánczosának s kissé felszedve szoknyáját egész úgy riszálta azt, mint a hogy nászutazása alkalmával Párisban, a „Moulin Rouge“-ban látta . . .

Livió és Andrée csöndesen és mélán járták a csárdást, az egyik sarokban a vadszőlő félig eltakarta őket. A fiatal asszony feje szédült, önkénytelen a Livió karjára támasztá. Csak olykor találkoztak szemeik. Livió még mindig kétségbeesetten küzdött Lola emléke ellen, még mindig úgy érezte, hogy a démoni leány mögötte áll és

kaczag rajta. Mintha csak azt sikoltotta volna egyre a fülébe:

— Haha! te akarsz tőlem szabadulni?! So-hase fogsz tőlem szadadulni...

— Eh! kiáltá egyszerre Livió felkaczagva s mintegy bajvivó rázta meg pompás termetét. Hevesen magához ölelte Andréet, a fülébe sugott:

— Szeretem magát...

Hangja kéjesen, szinte daczosan csengett; emberfeletti erővel igyekezett a Lola lelkét magáról lerázni. De Lola emléke nem tágitott, oda furakodott közéje és Andrée közé s amint a Livió hatalmas melle pillanatra a remegő asszony pihegő kebléhez tapadt, mintha szétlökte volna őket egymástól...

Livió visszarettent. Vére a fejébe szállott, mintegy kurjantásban elkáromkodta magát... A csárdás eszeveszetten zsibongott a nyugodt holdas éjben. De Rodakovszky nem volt az az ember, aki hagyja magát: egy őrültet toppantott lábával, mintha Lolát akarta volna agyontaposni... Aztán a vadszőlő sűrű árnyába ragadta Andréet, őrült erővel ölelte magához. Majd feléje hajolt, eszeveszetten mohón kereste a száját... Livió diadalittasan, a nyert csatától mámorosan tapasztotta ajkait az Andrée elhaló szájára, csókolta véresre... Ujjongott... s aztán a banda elé ragadva párját, oly gyönyörűen járta el a csárdást végig, hogy még a cigányok is oldalba lökték egymást s úgy nézték.

Egyszerre a kadét princz, ki mindig szólót tánczolt a cigányok előtt, mint a sebzett sakál orditott fel. A jukker asszony épp akkor ugrott számító ledérséggel egy férfi karjaiba... sebj, csak a fivére volt, — Suzanne az egészet pusztán a „heccz“ kedvéért tette... A kis Monthléry herczeg a gyönyörű sápadt holdra mutatott.

— No mi az? kérdik.

— Lovagolni megyünk, kiáltá a princz rekedten — eszeveszett jagdgaloppot fogunk a holdvilágnál csinálni... a primást és a klarinétost is felültetjük.

Mindannyian kinéztek a balzsamos, meleg nyári éjbe, mely felett, mint egy engedékeny gardedám, virrasztott a sápadt hold.

— Éljen! Éljen! hangzott...

— Vadász, vadász, hol a vadász? kiáltá a princz s leszaladt az istállók felé...

Tíz percz múlva készen álltak a lovak. A társaság, mint egy részeg álarczosbáli csoport, karonfogva rohant le a lépcsőn, ki az udvarra. Az inasok óvatosan hordták az urak után a boros poharakat. Mikor már majdnem egészen lent voltak, a mámoros kis princz hevületében felkapta a magas Gróthy Suzannet s hősiezen akart vele kiszaladni, hogy mindjárt nyeregbe tegye. De a jukker asszony kissé nehéz volt neki, a kis princz lecsücsült a lépcsőre és azontul úgy gurultak le a „hall“-ba.

Andrée kábultan kapaszkodott a Livió karjába. Nem tudott immár semmire se gondolni, egész teste hosszában elzsibbadt. Csak azt érezte, hogy a lavina eszeveszett örülettel kezd görögni a ködös, ösmeretlen mélység felé...

*

És az összesarkantyuzott, álmos lovakkal, ijedt, nyugtalan galoppban indultak neki a tájnak, a holdfényben alvó, helylyel-közzel erdős völgynek. Az éjszaka oly kéjesen meleg volt; az eleltűnő bokrok, melyek alatt szentjános bogarak villogtak, oly bódító szerelmes illatot leheltek, mintha valami boldogat álmodtak volna, A princz a Szentinczey pompás gidránján elől duhajkodott s közbe kommandirozott, mintha egy brigád elején lovagolna. A Dari két agara, „Flie“ és „Bee“, ott rohantak mellette, nyilván azt hivén, hogy gazdájuk ül a lovon. Mögöttük suhant el mintegy meseszerűen megvilágított operett-árnycsoport, a társaság, a jukker-asszony, Olga, Jolán, kik mindannyian kitűnő lovasnők voltak, — továbbá Taszi, a részeg uhlánus s legvégül a két cigány hátukra kötött hangszereikkel s egy lovász, kinek a nyakába egy kis boroshordó volt akasztva...

Andrée és Livió kissé oldalt lovagoltak a fák árnyában. Livió olykor megfogta a „Darling“ kantárszárát, mert ijedős volt. Keze reszketett, mintha a hideg lelte volna.

Végre aztán kiérték a nagy tarlóra. Hajrá! A princz elől megsarkantyuzta a gidránt, mely pillanatra, mintha repülni akart volna, egy lánsszáddal szökött fel a légbe. A paripák megittasultak a csodabalzamos légtől s nyerítve rugtattak a sárga után. Észre se vette senki, hogy a két czigány menten lebukott a lóról, pedig a primás hegedűje még egy utolsó nagyot zengett a néma, holdas éjben, mielőtt gazdája bukása folytán darabokra tört volna... Az inast a nyakába akasztott hordó rántotta hátra... Hajrá! — kiáltá a princz.

— Avanti signori, briganti! És száguldtak eszeveszetten, vadul, mintha az örökkévaló, csillogos égnek indultak volna neki...

A galopp-bálból csakhamar mars-mars lett, s a kis csapat feketélő porfellebbe bomlott. Hová mennek? Merre szöknek? Senki se tudott semmit. Az arcok kipirultak, a tempo még se volt elég gyors, mert a részeg agyakban a mámor még gyorsabban vágatott. Taszi s a princz már régóta elvesztették sipkáikat, a jukker-asszonynak amazoniasan bomlott ki a haja (lehet különben, hogy a stilus kedvéért maga bontotta meg). Pándy Olga és Törökváry Jolán pedig minden figyelmüket az imádott lovaglásra fordítva, valóságos gyönyörrel sarkantyuzták lovaikat s igyekeztek utólni a kis princzet. Az uhlánus folyton káromkodott, de valami egész különös mély,

torok- vagy gyomorhangon, mintha gargarizált volna... Hosszu lábaival nevetséges biztossággal lógott egy sovány highflyeren...

A mars-marsnál az Andrée lova nyugtalankodni kezdett. Livió a maga pejkaneczáját egészen melléje traversziroztatta s félkézzel mindig fogta a „Darling“ kantárszárát... Kissé hátramaradtak s az előttük a földből talpra kelt porfelleg viharosan vette őket körül... Másik kezével átkarolta az Andrée derekát, — egész átfogta finom, gyöngéd alakját aczélos karjaival. Andrée még egyszer Livióra nézett... Aztán lehunyta a szemét és mindent, — de mindent feledve hátradült a vállára. Istenem, mikor olyan fáradt volt! — Lovaik szinte egyet lépve örült vágatásban robogtak el a föld felett.

És Andrée mindinkább zsibbadó öntudatával csak annyit érzett, hogy az a végzetes lavina immár tulvilági sebességgel görög és ragadja őt magával...

Hahó! Lovaik egyszerre felhorkoltak s megálltak. Reszkető inaikról hosszú szörkátyukban dőlt a végkimerültség izzadtsága. Egy meleg szellő, mely mint a hűvös éjjelnek valami futó, méla álma lebbent el a táj felett, tovafojtta a porfelleget... Csend volt köröskörül, csak igen, igen messziről hallatszott valami dobogó moraj. A csapat eltűnt, Livió s Andrée magukra maradtak. A paripák kinosan, egész aczélos testükben resz-

ketve, nyeritettek a dobogó moraj után s pillanatra felfüleltek... Aztán egyszerre oldalt fordulva, mintegy élet-halálversenyben száguldtak neki a közeli pagonynak. Livió még mindig fogta Andrée derekát, ki oly sápadt volt, mint a halál s mintha édesen aludnék, mosolyogva pihent a huszár vállán... A lavina már nem is görgött, irtó-zatos, szédítő sebességgel ugrott el egy sziklafokról s esett, hanyatlott, zuhant a mélységbe — —

A lovak nekieresztett kantárszárral, eszelős rohamban vágta neki a pagonynak. A fák, cserjék, mint egy szédületben tűntek el Andrée mellett. Egyszerre egy pázsitos tisztás szélén a „Darling” térdre esett. Nem birta tovább. Andrée anélkül, hogy kinyitotta volna a szemét, mintegy boldog álomban hanyatlott le a fübe. Szerencséje, mert a következő pillanatban lova ismét talpon volt s a két paripa csattogva robogott odább.

Andrée pillanatra azt hitte, hogy Livió is tovarohant a lovával s önfeledten sikoltá a holdas éjbe:

— Livió...Livió!...

Két kar ölelte át s az a dallamos hang, melynek zenéje annyi boldog és boldogtalan álmot szőtt neki, sugá a fülébe:

— Itt vagyok, édes — szerelmes angyalom...

Andrée felpillantott: Livió megfogta volt fejét, melyen haja bomladozni kezdett...

— Hagyjon el — sikoltá — az istenért, menjen el messzire, nem látja, hogy megőrülök?!... sebesen, lázasan beszélt...Menjen, menjen — — megmérgezte egész életemet, s most meg akar ölni...

Gyilkos...

Felugrott s sebtiben magára rántott lovaglóruhájában botorkálva futott neki a cserjés, illatos pázsitnak. Haja, szelid szőkébe játszó haja megbomolva lebegett a bűvös holdfényben...eszelősen rohant tova a balzsamos gyepen...

— Dari, Dari! — kiáltá, fáradtan botolva meg lépten-nyomon lovaglóruhájában. Livió sipka nélkül futott utána...Végre egy bokornál megbotlott Andrée s kimerülten rogyott össze. Keble úgy zihált, hogy majd megszakadt...Ajakai égni kezdtek, egy izzó csók gyújtotta meg vérét, egy izzó hosszú csók, melyre érzékei mintegy viharban bomlottak meg. Mint a vak ember, kinek szemeiről hirtelen lehull a hályog, egyszerre látta meg egész vakító fényében a szerelem ragyogását, — soká, betegesen visszatartott szenvedélye egy vulkán erejével tört ki bensejéből; lüktető indulata gátját szegett tüzes folyamként harapódzott el egész testében...reszketve, zsibbadtan vonaglott, nyújtózott a fűben — —

Egy nagyot sikoltott...Minden eltűnt körülötte, egyedül voltak az örökkévalóságban. Kéjbe homályosuló szemei szinte megüvegesedve tapadtak fel a végtelenbe.

Fent ezüstös fellegbárányok tipegtek az éji magasban ; jó pásztoruk, a hold legeltette őket az örökkévalóság kék mezején...

Hirtelen egy nagy rojtos fellegfüggöny csapódott elő s takarta el az égi nyáját...A hold a felhő mögé bujt. Sötét lett — — — — —
— — — — —

Aztán félrevonult a nagy rojtos fellegcsoport...

Az élet keserű valóságából csodaálomba ébredt át...Már nem zokogott többé. Fejét a Livió vállára hajtva, mint a folyondár tapadt hozzá s lépkedett boldogan oldala mellett. Egy virágos réten mentek, mendegéltek hazafelé a faluba... Ugy, mint álmában látta egyszer maga magát Livióval. — Álmodom-e még mindig? mormogá. Vagy ez az alvó, virágos rét csakugyan az élet-e? De mikor oly fáradt volt...Livió gyöngéden, óvatosan karolta át olykor még összerázkódó, lüktető, remegő alakját s úgy az ölében vitte tovább. Hosszu, tépett, gyűrött lovagló ruhája árván lógott le. Egymás szemébe néztek s boldogságtól tuláradó gondolataik sorait hosszú-hosszu csókokkal pontozták ki. Ajkaik a csókban remegve vonaglottak s mindketten örömpesve érzék, hogy azt akarják mondani: szeretlek...

Majd meg leültek a pázsitra, — mért is siettek volna? Csodálkozva néztek egymásra. Öröktől fogva ismerik s mégis mintha most látták

volna meg először egymást. Andrée még mindig némán hajolt le, felébresztett egy alvó csukott szirmu nagy margueritet, letépte s Liviónak adta...

Aztán megindult csordultig telt szivük árja. Sugtak, beszéltek, meséltek egymásnak csuda regéket a boldog szerelemről, neki hevültek a jövőnek —

— Örökké?...mormogá Andrée.

— Örökké...mormogá Rodakovszky hátrapillantva...Livió örülten karolta magához Andréet: ő meg fog szabadulni a Lola emlékétől, a démon nem fog többé közjük furakodni — —

Aztán hazafelé indultak, kezét kézen fogva. És a hanyatló hold méla sugaraiból boldog terveket szőttek a jövőre. Már oly suttogva beszéltek. S hittek-e abban, amit egymásnak mondtak? Tán akkor nem beszéltek volna annyit és oly sebesen...

*

A hűvösödő hajnalban, mint egy rájuk nehezédő halálban enyészett hevületük. De azért csak beszéltek, meséltek egymásnak...Örökre fogják szeretni, soha többet el nem hagyják egymást, — Andrée elválik a jó Daritól — Livió elveszi őt...s együtt fognak élni fellegtelen boldogságban...

Mellékuton értek a kastélyba, a parkon keresztül. Beosontak a „hall“-ba...Minden csendes volt. Oh, bizonyára már mindenki régen lefeküdt. —

Livió kétségbeesetten ölelte át Andréet, a ki nem látta, hogy a szép huszár könnyezik...

Átölelte, magához szorította — szinte megijedtek mindketten e heves, vonagló öleléstől — mintha csak bucsuzás lett volna — örökre...

— Sohase válunk el...örökké szeretjük egymást, zokogá Livió.

— Soha...örökké, fuldokolt Andrée.

Egymásra néztek a hasadó hajnal szüzfényében s úgy tudták e perczen mindketten, hogy többet soha, — de soha, — sohasem látják egymást...

*

Livió kábultan rohant fel a lépcsőn szobájába. Pár óra múlva indulnia kell két szakaszával...

Ugy félt a sötét folyosón...Mitől? Egy emléktől. Futott, szaladt, — bezárkózott szobájába, hogy be ne jöjjön...Végre fel mert pillantani.

Egy lázas vízióban termett eléje a Lola győzelmes alakja. Ugy hallotta kacaját: „Sohase szabadulsz meg tőlem, — örökre rabom lesz.”

Livió kétségbeesetten, kimerülten rogyott a szőnyegre s ott mély álomba merült...

Másfél óra múlva Forintos Péter és huszár Garas Ádám úgy emelték a főhadnagyot nyeregbe. S a század csengve-bongba, csillogva-ragyogva a fiatal napfényben elmasirozott Vány-Olasziból.

VI.

A domboldali sétány mentén kifakult, megkopott már a pagony, — a táj olyan lett, mint egy koldus, vörhenyes szürke köpenye s a mennybolt homloka szomoru, sötét felhőredőkbe komorodott. Ősz lett.

Hüvösen fujt keletről a szél, — halántékán felborzolta Andréenak libegő hajtincseit. És sóhajtott a fülébe szomoru szimfoniákat hervadó virágokról, elhervadt ábrándokról...Hallgatta.

Ide ült ki minden délután, mintha várt, lesett volna valakit...

És valahányszor a dombtetei szinevesztett feszület mellett remegve elhaladt s azon az immár kifakult cserjés pázsiton a sziklapadig elment, a nyári, bűvös holdas éj örülete, mint egy villámcsapás nyilallott a szívébe... És eszébe jutott minden, — minden, — mikor pedig a sziklapadról a meredek tuloldali szirt fal mélyébe tekintett, eszelősen gondolá el — mi jöhetne más egyéb ezután, mint a halál?...

— Meghalni! meghalni! — zokogá annyiszor a közönyös szürke egekbe pillantva. — Óh, hova lettek az én jó fellegbárányaim? Azok ugy megértenének, ugy szeretnének engem...

S gondolatainak reménytelen visszhangjakép ismét csak a felporosodó messze országotra nézett s várt ösztönszerűleg, kétségbeesetten, ugy, mint tavaly Vöslauban, de nem, sokkal kétségbeesettebben... Hisz ő maga legjobban tudta, hogy nem jön vissza többé soha — soha — sohasem...

Oh az az utolsó csók, utána az a halálosan mély álom, aztán az a boldog ébredés Livió nevével ajkán...örület, eszeveszett örület volt mindez.

— Livió, Livió, — susogá bolondul nézve szét a szobában. Ugy majszolta ezt az édes nevet mint valami nyaláncság utóízét...Livió, Livió!...

Kipattant ágyából. Oly üdének, frissnek érezte magát, — vére megszeliült, nyugodt folyással csörgedezett ereiben. A tükörbe pillantott; remekül nézett ki, — e holdas éjszakán kiviritott, mint egy pünkösdi rózsa. Arcza teltebb, szemei nagyobbak lettek; mozdulatai pedig hajlékonyabbakká, ruganyosabbakká váltak. Asszony lett, feleséges szép asszony...

Még kábítóan játszott a szerelmes álom zsibbadt öntudatával. Mosolygott, mosolygott...mint a jó gyerekek szoktak álmukban, boldogan... Puha, rózsaszín ujjaival végig simította bűnös

homlokát. Az a lelkében megindult, eszeveszetten görgő lavina végre megállt ott lent abban a szerelmes, virágos meleg völgyben...

E perczen az öntudat csunya formátlan férge megmozdult s a szívébe harapott. Egy sikolylyal futott a szobákon át ki a verandára s lenézett a faluba.

Oh már rég elmehettek a huszárok, — hisz dél volt. A kurschmied vezettette gyalogos huszárokkal ki az országra a szegény beteg santa lovakat...

Hüdött nyugalommal állott ott pongyolában az erkélyen, hosszú — lélekmérgező órákon át —

És a felségesen kinyílt pünkösdi rózsa csak egy napig viritott. Aztán lassan hervadni kezdett... Este felé vigan, csattanó egészségben toppant be utazásáról Dari. Kitünő falusi gazda lett belőle. Csizmája sarka csak úgy kopogott a sima parketten otromba léptei alatt. Kimondhatatlanul szerette a feleségét.

Andrée összerázkódott, mikor meglátta. Még mindig az erkélyen ült s pillanatra az a gondolata támadt: hátha leugornék az udvar kavicsos porondjára...

— Beh jól nézesz ki édesem, kedveskedék Dari öblös, falusi izü hangon, hallom, a vadász mesélte, hogy Gróthyékkal kilovagoltatok. Ugy látszik, a lovaglás jót tesz neked...Majd együtt fogunk kilovagolni.

*

S a bűntárs, a hold méla, lelkébe látó sugarai csodálkozva lepték meg még mindig az erkélyen. Este lett, épp olyan bűvös, boldog est, mint az azelőtti... A környező világ, óh mily zsibbadtan morzsolta le perczeit a szegény fiatal asszony körül! Hová lett Dari? Tán elment a szomszéd dombori pusztára... Lassan kelt fel Andrée, mint a tolvaj s magára kapva egy pelerint, kiosonta hátsó kapun a kastélyból. Végig ment az illatos pázsiton messzire, oda abba a kis pagonyba, ahol tegnap... a lova elbukott.

És a napok teltek tova... Andrée visszatért a kálváriájához. Mikor először felmerészkedett a feszülethez, majd a szive szakadt meg. „Istenem, istenem“, mormogá, „micsoda büntetést fogsz én reám mérni?“ Aztán mindennap hosszan elimádkozott ott. Annyit nézte az üdvözítő esőverte arcát s szenvedő, elmosódott vonásaiból annyi kegyelmet igyekezett magának kiolvasni...

Augusztus végén a környékbeli ismerősök még mind fürdön voltak. Alig járt valaki Szent-inczeyékhez. Andrée egészen magányába süllyedt, beteges, képzelgős buskomorságba. „Kálváriája“ lett mindene... Este, mikor hazasétált, alig várta, hogy másnap ismét kimehessen sziklapadjához.

Egy csöndes délután oly furcsa gondolata támadt. Különös érzés vett erőt rajta; vére arcába szökött, — egy nyirfához kellett támaszkodnia, mert majd elszédült. Behunyta a szemét s mikor

fáradtan kinyitotta s a diszét vesztő pagonyban szétnézett, — egy homályos látományban tipegő, kis elhagyott — tán árva gyermeket pillantott meg a bokrok közt... Mélyen felsohajtott az őszi csendben.

— Én sohasem fogom a gyermekemet ismerni... Meg fogok... akkor halni...

Este Darival beszélt. A jó fiu polkázva ugrált körülötte örömében. Felesége aggodalmaira csak kaczagott: de Andrée összeszorított ajkakkal ismételte előtte.

— Meg fogok halni, akkor — majd meglátod...

Országos Széchényi Könyvtár

VII.

Október és november melankólikusan teltek el, perczeik, napjaik egymásután hullottak az örökkévalóságba, mint a pagony hervadt vörhenyes levelei a kikopott gyepszőnyegre.

Andrée egyre nehezebben, fáradságosabban, de hűségesen járta be naponta sétányát. És üldögélt a sziklapadon, messzire elnézve arra a poros országutra, melyen Rodakovszky Livió sose fog többet visszatérni hozzá. Nem hallott ő Livióról semmit sem, egy árva szót, egy árva üzenetet se kapott tőle. Még azt se tudta meg, hogy Rodakovszky most a gazdag Szoborházy Linkának udvarol... De bár egész őszön át arra a poros országutra tapasztotta szemeit, — valójában nem várt ő semmit sem.

Mit várhatott volna ő még az élettől? Egy embert szeretett egész életében... Tökéletesen boldog volt pár óráig. Mi jöhetett volna még ezután? Csak a halál...

S annyiszor eltöprengett, tovább szőve halál utáni vallásos látományait...

— Codálatos, — a jövő évben már nem fogok élni : nem fogok létezni. Vajjon hol leszek akkor ?

— Vajjon hol leszek akkor? ismétlé a kopott, elmosódott feszület homályos arczába pillantva. Most e bus novemberi napon járta be utoljára „kálváriáját.“

Végül még egyszer a szemébe nézett a homályos arczu feszületnek...

— Istenem, könyörgött, vétettem-e, hogy egy embert szerettem egész életemben? Óh, tudom, hogy vétettem, tudom jól... de mi lesz a büntetésem? Halálom... meg fogok halni, jó, de gyermekem, a férjem gyermeke nem fog miattam bűnhődni? Élve marad istenem, ugy-e? És te halálommal megbocsátasz nekem, — és azután... odaát ugy-e az övé leszek egészen, az ő lelkée, az ő emlékéé... és nem fogok többé bűnhődni szegény szerelmemért...

Könnyein át úgy látta, mintha a szenvedő istenmása homályos szemeivel igent intett volna... Lassan, kinosan ment aztán haza.

Benyitott a parkba, de még egyszer visszafordult s elbucsuzott a bus őszi világtól —

— Isten veled élet, szerelem...

Oly borus volt az est, a már télies szomoru est...

VIII.

Azon a deczembervégi éjszakán nagy hó esett, — fagyos prémbe fullasztotta a domboldali sétány kőpadocskáit. — De Andrée nem látta a havat, — ott feküdt a nagy menyezetes ágyban, kinosan hánykolódva, szégyenlősen jajdulva fel az egyre gyakoribb fájdalmakra. És igen nagyon szenvedett.

Dari aggodalmas vigsággal járt-kelt a házbán: igazgatta a képkereteket a falakon, vagy a lovaglópálczákat a zergeszarvakon. De szelid, jó elméjével többnyire kifáradt az aggódásban s bele düllesztve hasát bőrmellényébe, végtére is mindig csak jámbor optimizmussal bámult ki az ablakon a gazdaságba s tűnődött azon, hogy vajjon nem fog-e a cseléd-istálló beszakadni a nagy hó alatt. Egyszerre az országuton messzire porzott fel a hó. Aladár leszaladt a lépcsőn. Anyósa érkezett meg. Szebb volt mint valaha. Pompás fekete prémes öltönyében úgy futott fel a lépcsőn, mint valami gyönyörű nagy angora

macska. D'Ombrade Amélie néni is kiszaladt a hálósobából Schoenhoffné elébe...

A kis árva kőpadokat pedig a domboldali sétányon egyre mélyebbre temette a hó. Andrée reájuk gondolt. Gondolatban, nyugtalan képzeletében tova sétált mellettük fel a feszületig s aztán tovább fel a sziklapadig... Oh ha tudta volna, hogy most mily eszeveszetten dühöng boldog szerelme emblemája felett a téli hóvihar haragos istenitélete!... Tán megijedt volna. De nem, miért? Hisz ő oly biztosan tudta, hogy meg fog halni. Mikor ebbe a nagy menyezetes ágyba az előző estén belefeküdt, bánatosan gondolta el, hogy soha se fog többet felkelni belőle.

Mindenki kiment volt a szobából. „Bizonyosan Schoenhoffné, — a mama jött meg“, gondolá Andrée, közbe-közbe feljajdulva. Oh, bár csak be ne jönne, — oly ideges, lázas, nyughatatlan vagyok, azt se tudom mi lesz velem... A tulsó, távolabbi szobákból nesz, halk beszélgetés hallatszott.

Kinosan forgolódt az ágyában. Aztán igyekezett nyugodt, megfontolt lenni, mert közeli, — oly különösen közeli, szinte tulvilági előérzetek gyötörték. És kissé megijedt.

— Ugy, ugy, mormogá, lesoványodott ujjai-val homlokát simogatva, — nem lesz az nehéz. Eszébe jutott a feszület istenmásának arcza ott a domboldalon. Az isten megigérte én nekem, hogy könnyen fogok meghalni. De hátha —

Megmagyarázhatlan, örületes nyugtalanság vett erőt rajta. Szédítő fájdalom nyilallott át a testén. Hangosan fejjadult. Maga is elcsodálkozott, hogy ilyet tudott sikoltani. Már nem is gondolt többet azzal, hogy szégyelje magát e gyöngeségeért. Megijedt, nagyon megijedt. Lélegzete is elállt. Lassan, alattomosan rángatódzó görcs tapogatódzott végig tagjain...

— Mi volt ez? tűnődék szivdobogva. Már itt volna? Ilyen hamar jön a vég? Furcsa... furcsa...

És vallásos rémület kezdette fojtogatni a szegény asszonyt. Hátha valami borzasztó büntetést mér rá az isten? Hátha iszonyu kinok következnek el rá a jövőendő percekben? Mert vétett, — vétkezett... Oh isten, hogy ne vétkezett volna!?... Megtörte a házasság szentségét, — megcsalta a férjét... Ez a gondolat most először nyilallott a lelkébe rémes voltának teljes valóságában. „Mit tettem? Istenem, mit cselekedtem?!“ mormogá eszelősen nézve körül a szobában...

Már délután lehetett, a havas téli nap hamar aludt el szomoru alkonyatba. Kívül sivalkodott a szél. Homály borult a szobára.

S a szerelem balzsamos lehe, mint valami galamb a rombadülő házból, úgy szállott ki a szegény bűnhődő hanyatló lelkéből. Iszonyodva nézett szét az ágy dus mennyezete mögül. Ugy érezte, valami kísértet áll a háta megett az ágy

függönyei megett, lángpallossal a kezében készülődik a büntetés kiméréséhez...

Egy újabb görcsös nyilallás vonaglott át testén. Ugy küzködött az elméje körül tömörülő köd ellen... Nem látott tisztán a gondolataiban. Csak hallotta, hogy valaki eszeveszetten jajgat a szobában. Ki volna az? Csak nem ő? De mégis ő volt... Iszonyatos erővel próbálta fentartani lelke egyensúlyát.

— Én istenem, lihegett a szegény Andrée, tán nem is haragszik rám — tán nem fogok nagyon szenvedni. Tán nem is fogok meghalni... Hisz most nem érzek semmit, csak a fejem szédül borzasztóan... Hisz egész higgadtan tudok gondolkozni. Mámoros, ájuldozó gondolataival mint a részeg ember járta be még egyszer „kálváriá“-ját... S aztán végig gondolta egész életét. Igyekezett azt hinni, hogy boldog volt. Mi voltam hát voltakép?... De ekkor eszébe jutott az a tenger szenvedés és egy iszonyatost sikoltott: „Oh de nagyon, nagyon boldogtalan voltam!“

E pillanatban rémülten szaladtak be mindannyian. Dari még alig tudott az inasra rá kiáltani, hogy szaladjon lóhalálában a fiatal orvosért — a fiatalért és nem az öregért...

Egy percz mulva azonban Schoenhoffné halálsápadtra válva, támolygott vissza a szalonba s ájult egy causeuse-re.

— Iszonyu, iszonyu! sikoltá a szobaleánynak, ki homlokát eczettel dörzsölte — ez a borzasztó arcz az én leányom volna... hisz ez egy tajtékzó szörnyeteg... irtózat — irtózat... ha még egy perczig ott maradok, meghaltam volna. — —

*

A fiatal doktor, egy higgadt, simára borotvált állu, elegáns ember, kissé hajlott nyakával, nesztelenül lépett be. Könnyed¹ fejbiccentéssel üdvözölte Darit s aztán nyugodtan az ágyhoz ment.

Dari, ki mintha az ujját csikarták volna be, sajgó fájdalommal szíva ajkát, zokogott a sarokbeli asztal mellett, eszelősen szorongatta egy szék támlányát s mormogá; „Ez derék ember; igen jeles orvosnak néz ki... pártfogolni fogom a megynél... Egy széket az orvos urnak! — —“

A fiatal doktor leült és komolyan nézte a beteget. Ott feküdt szegény Andrée kissé kékes arczczal s halott mély álomba merülve aludt.

Majd felkelt a doktor s elmondatta magának a borzasztó görcs körülményeit. Ezután magához hívta Darit s erősen a szemébe nézett.

— Ez eklampszia... mormogá halkan.

— Mi az? zokogá Dari tehetetlenül.

— Eklamptikus görcs, folytatá a határozott, biztos szemü fiatal ember a betegre nézve, — egy epileptiform görcs. Veszedelmes. Vissza fog térni s nemsokára.

Dari zokogva bujt egy sarokba. Az orvos intett a sirdogáló szobaleánynak, hogy hozza be a holmiját. Aztán csöndesen az ágy mellé ült és várt. Sokat volt kórházban s ott megszokta, hogy röviden bánják el a jajgató rokonokkal. A Dari kérdésére nyugodt, halk hangon mindig csak azt felelte:

— Soporózus álomban van.

Egyszerre azonban a beteg öntudata zavaros szakadozottsággal kezdett visszatérni. Mély kimerültséggel panaszkodott, hogy a hátgerincze, a keresztcsontja fáj.

De mintha egyéniségének egyrésze már meglett volna ölte, idegenszerű csodálkozással nézett szerteszét. Csodálkozott az orvos idegen arczán, a zokogását alig tartó Darin s az ijedt arczokon.

Oh, ott bent, szép fehér homloka mögött beh izzott, égett egy bus, megmérgezett élet minden boldogtalansága...

Ajkai bénán mozogtak. Az orvos gyöngéden feléje hajlott s aztán intett Szentinczeynek.

— Valamit akar a báró urnak mondani.

Félre sétált az ablakhoz, de nem nagyon messzire. A cselédet s Melegnét kiintette a hálóból. Amelie néni magától kitipegett. S mialatt Dari

a beteggel beszélt, közbe mindig hátrapillantott. Nyilván a másik rohamtól félt.

Andréenak azonban mindinkább tisztult az öntudata. Csak arcza volt dult és félelmesen idegenszerű.

— Dari te vagy az...

— Én, édes egyetlenem...

— Dari, mondd, mi történt velem, hogy oly különösek vagytok... Dari... Istent — láttam, és ő haragszik rám... Bünhődnöm kell...

Szegény Dari zokogásban tört ki. Kétségbeesetten csóválta a fejét.

— De tán, folytatá szakadozottan a szegény asszony, ha mindent — megmondok... akkor... tán... megsegít... Én... téged... megcsaltalak... Livió.

Dari zokogva borult az ágy elé. Csak továbbra is eszelősen csóválta a fejét és szomoruan intett az orvosnak:

— Segítsen az Istenért... delirál... Az orvos félrehívta:

— Ne sirjon itt, — kérem mondá szigoruan, most nem delirál, egész eszénél van, de a roham minden perczen visszatérhet.

— Félrebeszél, félrebeszél... sirt a szegény ember csak továbbra is.

Andrée azonban sejtelmes, tulvilági szemekkel nézett maga elé. Vajjon mi mehetett gyötört lelkében végbe? Kimerült ujjait ügyefogyottan

kulcsolta össze. Talán imádkozott? Mit kért szelid szive jó istenétől? Talán irgalmat esdett, amiért azt az egy embert szerette egész életében, a ki megmérgezte a szivét... Egy nehéz könycsepp gördült le tiszta kék szemeiből — óh ez az egy könycsepp annyit beszélt egy szegény élet mérhetetlen boldogtalanságáról.

— Vétkeztem... bűnhődnöm kell... akarák susogni ajkai. Aztán várt, csöndesen várt. No végre jön, gondolá. Oly különös sejtelve támadt: érezte, tisztán érezte, hogy öntudata bucsuzik, szédület nehezedik a szemeire... És oly furcsa közönyös lett előtte minden. „Még se jön?“ mormogá türelmetlenül, „mégse?“

— Már nem látom többé a Livió szemeit, sugá, hát most jön a vég... furcsa... furcsa...

A következő perczben az orvos az ágyhoz ugrott, Dari elrettenve tántorodott vissza a torz arcztól.

Borzalmas fogcsikorgatás és hörgés hallatszott a szobában. Az orvos sietve tette a szegény asszony orrára a kloroformos flanelles kosarat...

*

A szomszéd szobában Schoenhoffné, az öreg asszony, a szobaleány s a néni úgy körül állták azt a nyávogó vörös kis gyereket, hogy az időközben előkerült öreg Grün doktor alig tudott hozzá férni...

De odabent a hálósobában a fiatal doktor arcza ránczba szökött. Andrée ismét halott mély álomba feküdt.

Öntudata többé nem tért vissza.

Dari, mint az őrült járt fel s alá a szobában.

— Az istenért, mi lesz? kérdé az ágy mellé térdelve.

A fiatal ember kedvtelenül nézett a betegre:

— Félek, hogy még egy rohama lesz s akkor... akkor megful.

Boszusan fecskendezett be pravaz-ával még egy morfium-injekciót.

*

És aztán elkövetkezett a Mindenható Isten haragja a szegény bűnhődő Andréera. Megjött a harmadik eklamptikus görcsroham.

És szép szelid arczát, melyben oly boldogan tükröződtek vissza a tiszta szerelem ábrándjai, iszonyatos torzulatokba tépé a szenvedés. Szemgolyói, melyeknek méla, kék pillantása oly busan epedett a boldogság után, félelmesen forogtak üregeikben, — ajkain, melyek egy egyetlen kéjes csókban ismerték a szerelem mérhetetlen élvét, véresen tajtékozott a hab.

Aztán ökölbe szorított, görcsbe meredt kezeivel viaskodott bőszülten a halálkín. Szilajon rángatózva vivódott szüzies fehér karjaival, melyek úgy vágyódtak az ideál ölelése után s kinba

csukló finom lábaival, melyek oly boldogtalanul járták be az élet kálváriáját... Végül mellét törte össze a láthatatlan istenítélet, s aztán torkára tette kezét a halál.

*

Hogy azonban kitöltetett a Mindenható haragja szolgálóján, hát megbocsátott neki az Ur halálában. És a mint szerelme vétkeért irtózatosan bűnhődván, kiterítve ott feküdt a mennyezetes ágyban: az elkékült Meduzafő lassan megbékült a borzalmas kinokkal; megszelidült, visszasimult emberi formájába és ismét szép halvány lett...

Odakint pedig, sikoltozva hömpölygött el a hófergeteg a völgy felett, kéményeket tépett le és házakat temetett el. És a fáradt éjszaka álmos órái, perczei egymásután temetkeztek bele a bős orkánba... Egy-egy hevesebb szélrohamra még az ágy mellett álló kandeláberek lángja is tétován lobbant félre. A virrasztók is kimerülten aludtak el.

De ott a ravatal jajsóhajoktól nehéz mennyezete alatt a kiterített ijesztő halottból lassankint csakugyan a régi, bus szerelmes Andrée lett. Sőt éjfél felé, mikor lent a faluban megszólalt a viharba vesző szilveszteri harangszó, már a bubánat is eltünt az egyre boldogabban alvó halott arczáról... Mintha mérhetetlenül csodálkozott volna a nagy rejtély egyszerü voltán... Mintha azt akarták volna mondani ajkai: „Hát ez a halál?... furcsa... furcsa...”

Majd lelke, úgy látszik, magasabbra szállt: messzire tul a földi létkörön, — tul még tán azokon a mennyei ezüstös fellegbárányokon s szerelmes jó égi pásztoron is, melyeket úgy szeretett nézni... fel a boldog kék végtelen azuron át, abba az ösmeretlen jó csillagba, hol örök a szerelem...

A szemben levő falon függő sixtini Madonna oly végtelen könnyörülettel nézett rá, az a két kis Rafael-angyal pedig a kép alján oly szeretetteljes gyűgyögéssel sajnálkozott a fiatal halott felett. Az egyik aztán mintha a lobbanó gyertya káprázatos fényével párnájára szállott s tündér ujjáival lesimította volna halálverejtékes homlokáról a földi kin redőit... S Andrée homloka kiderült, alabástromszép lett. Olyan, mint a halott görög istennőké...

Ekkor pedig szelid ajkait, mintha valami ki-mondhatatlan mosoly csókolta volna körül: oly mosoly, a milyenre ez idáig boldogtalan ajkak még soha se nyiltak...

Ah ez a tökéletes boldogság mennyei mosolya volt.

IX.

A hóvihar még egyre dühöngött... Dari az ablaknál állt s türelmetlenül leste, mikor hagy már alább. Haza akart már menni kis leányához, a kis Andrééhez. Ugy szerette ezt a szegény kis árva gyermeket.

S amint becsületes homlokát az ablaküveghez nyomta, szomoruan jutott eszébe, hogy a mult télen ilyen suhogó hópelyhek közepette szállt el az Andrée lelke az égbe. Naiv, jó szívével álmodozva gondolta el: vajjon hol lehet most ő? Az volt egyedüli vigasztalása, hogy a kis Andrée úgy hasonlított az anyjához.

Rodakovszky kapitány s a felesége felkeltek a szalonbeli társaság nagy, pletykázó rajából s a nyughatatlan, elhagyatott emberhez közeledtek.

— Na, édes Szentinczey, — mondá Linka hízlgő vigan, — maradjon még egy kicsit. Nem lesz a kis Andréének semmi baja.

— Maradj még öregem, — mormogá bizalmasan, barátilag veregetve meg a vállát Livió. — Csak nem fogsz ilyen viharban elindulni!

Dari tétován igazgatta meg esetlen gyászöltönyének fekete nyakkendőjét és aztán hálásan nézett házigazdáira. Oly jól esett neki, hogy gondolnak rá, törődnek vele... Egész este oly árván űdöngött a nagy estélyi társaság szokatlan sűrűsége-forgása közepette.

— Köszönöm, köszönöm, — mormogá szinte könyezve. — Most látom csak, kik az én igazi jó barátaim; látszik, hogy ti nagyon szerettétek megboldogult feleségemet...

Dari minden nagy vagyona mellett nehézségében oly tehetetlen volt, hogy nem birt magának társaságot teremteni, s ezért oly hálás volt, ha valaki jó akaratába fogadta őt.

— Majd ide hozok magának egy kis asztalt, mondá sajnálkozó jósággal Linka, s ide hozom a magam theás-csészéjét is.

Letette az ablak mellé a filigrán-asztalt s az ügyefogyott Darihoz telepedett.

Livio nagy bockját sziva, zsebredugott kezekkel, hosszú léptekkel járkált fel s alá a fényes társaságtól tarkálló szalonban.

Dari csak Linkával szeretett igazában beszélgetni. Linka a maga csacsogó kövér-kanári módorában oly sokat tudott neki a szegény Andrééről mesélni.

A társaság pedig a szoborházai kastély nagy szalonjában igen vigan volt. Ott voltak: Pándyék, Törökváryék, Gáldyék, Czibakyék, a tisztek, a

már kissé szélütött főispán... Szoborházné a cinquecento karosszékbe helyezett statisztá csilagkeresztes dáma mellett ült mereven és mozdatlanul s sasszemekkel ügyelt fel a hangulat kifogástalanul arisztokratikus voltára. Csak a bolondos Vexleben báró hiányzott: szegény nemrégiben tragikusan halt meg. — laboratóriumában egy szép reggelen repülőgépestől és pokolgépestől együtt felrobbant.

A szép Schoenhoffné Medici Katalinforma pompás megjelenésével ott ült a zongora mellett s bódító mosolyokkal emésztette a már kissé törődött, de bolondul szerelmes Ritt generálist, — közben azonban a zongorán ábrándozó hadnagy-princzczel évődött...

Szoborházné, kinek életideálja az volt, hogy szalonjában helyesen egyensúlyozott előkelő csoportok képződjenek, megmagyarázhatatlan fizikai rosszulletet érzett. Végre aztán kitalálta, hogy a terem hosszában egyedül sétáló Livió zavarja az előkelő harmoniát. Egy oly mozdulattal, melyet Wolter Stuart Máriájából lesett el, magához intette vejét. Mindig francziául beszélt vele.

— Csatlakozzék kérem valamely csoport-hoz... idegessé tesz, ha valaki egyedül promeniroz így a teremben...

Livió kapitány boszusan nézett a grófnéra.

— Vén bolond, — mormogá mérgesen s aztán a Schoenhoffné csoportjához csatlakozott.

Előbb azonban a téli kert kis folyosójára lopódzott ki s óvatosan, sebtiben előhuzta Lola sürgönyét.

— Igen ma, persze, hogy ma kell elutaznom, különben nem lehetek holnap Bécsben.

A nagy pálma melletti álló tükörbe nézett. Bizony kissé „verwittert“ nézett ki. Az a hat hónap, a mióta kibékült Lolával, nagyon megviselte. No de most, hogy elvette Szoborházy Linkát, hát volt pénze s minden héten felmehetett Bécsbe... Mindig Linkától kért pénzt s ő készségesen adott. Pedig sejtette, tán tudta is, hogy férje hova jár... Termete még mindig olyan daliás volt, mint azelőtt, csak vállai engedtek kissé, s fekete hullámos haja ritkult meg valamelyest a feje bubján. Arczán pedig az a donjuáni, dőzsölési patina lett kissé kiéltebb.

Letelepedett Schoenhoffné mellé s nyugodtan vett részt a társalgásban. Vigan néztek egymásra a szép asszonynyal és mindketten gunyos mosolylyal gondoltak a szerelmes Ritt generálisra. „Szegény számár“, mondták a Livió szemei. — „Persze, hogy az!“ susogák a szép Melanie szemei ábrándosan, „nem lehet mindenki olyan, mint te... de most eredj és ne zavarj... Aztán majd“... Livió felkelt s titokban órájára pillantott.

— Hogy fogok én innen megszökni? gondolá kétségbeesetten, mint valami iskolásgyerek, ki már előre tudja, hogy el fog késni a leczkéről.

Bonbuska lila-arczával Pándy Olga mellett ült s dühös volt a Skizre, ki mindig ott lábatlankodott körülötte. A főispán, ki a szalon-mumiává aszott Szoborházyné tulsó oldalán ült, csöndesen aludt.

Dari ismét kinézett az ablakon. Már nem dühöngött úgy a hóvihar. „No tán fél óra mulva elindulhatok“, gondolá titkos örömmel.

Linka lopva figyelte meg nyugtalankodni kezdő férjét. Az elhanyagolt asszonyok töprengő keserűségével leskelődött könnyelmű ura után. Utána ment a télikert folyosójára s félve szólította meg:

— Akarsz valamit, Livió?

Livió megfordult s boszusan nézett a feleségére.

— Nem, — semmit.

Szegény asszony jó, kövér, csinos arczával véghetlen vágyódva nézett erre a daliás, híres férjre, aki mindenkié inkább volt, mint az övé . . . Szeme könnybe lábadt. De nem mert szólni.

— El akarsz ma utazni, ugy-e? — kérdé kedveskedve.

— El, — mormogá Livió komoran.

— Kell-e pénz? kérdé tovább halkan, örömmel, mert tudta, hogy ha pénzt ad a férjének, akkor legalább egyszer megcsókolja.

— Jó, nem bánom, adjál. — Livió a földre

nézett és finom lakktopánja hegyével taposta el cigarettája végét.

Mikor aztán atillája belső zsebében volt a pénz, a zsoldos szerelmes érzelmeivel fordult Linkához. Igazán jó akarattal ölelte s csókolta meg.

Linka pedig egész átszellemülven az imádkozó férfi karjaiban, sóvár szemeivel csak felnézett az üvegmennyezetre s szerelmes inyenccséggel élvezte a csók pillanatnyi kiejét. Igyekezett mindent feledni... hogy annál tisztább legyen élvezete. Mikor aztán Livió eleresztette s füttyörészve odább állt, egy ideig tétovázva nézett széjjel, aztán szégyenkezve ült le a téli kert egy vaslóczájára. Mostanában annyiszor jutott eszébe meghalt barátnéja, a szegény Andrée s az a három év előtti szilveszteri éjszaka, mikor még dőre, südő ésszel vitatkoztak az élet boldogsága fölött... Istenem, hát mily furcsán is alakul az ember élete...

Egy finom, elegáns alak közeledett feléje s ült le a vaspadra. Dodo volt az ő csinos, szomoruan ábrándos arcával.

— Nos, méltóságos asszony, már megint egyedül ül és busul? Hová lett az a régi jó kedve? Hadd lám a zsebkendőjét, mindjárt megnézem: sirt-e, — tudja mit mondtam a multkor? — ha még egyszer rajtakapom, hát kikap...

Rodakovszkyné mély keserőséggel nézett fel a csinos főhadnagyra. Az a komikus pisze

orros arcz egész szép lett ezzel az ábrándos kifejezéssel kisírt szemeiben.

Dodóban analitikus hajlamánál fogva meg volt az a csodálatos tehetség, hogy minden nő ellenállhatatlanul bizalmas volt hozzá. Linka mézes-hetei után, mikor először összejött Dodoval, minden titkát elmondta neki s csak azután ijedt meg s csodálkozott el a maga ügyefogyott bizalmaságán...

— Eszembe jut — mormogá Linka ábrándosan, mialatt Donhofen Niki komikus vizsgaszemekkel nézegette a zsebkendőjét — eszembe jut szegény Andrée... Lám én nem is mertem volna Livióra gondolni s most mégis a felesége vagyok... Oh, tudom jól, hogy csak a pénzemért vett el, s hogy ő a másoké, minden szép asszonyé — de azért hát mégis... mégis...

— Nos, mit mégis? — kérdé mosolyogva Dodo.

— De azért — folytató Linka bizonyos szégyenlős elégtétellel — egy piczi mégis nekem is jut belőle...

Dodo felkaczagott.

— Jaj beh jó, jaj beh jó!

Odabent Szentinczey bucsuzott. Megszorongatta a Linka s Livió kezét. Oly jók voltak hozzá, szíve szinte túláradt a hála érzetétől.

— Eljövök, eljövök, — mormogá, — megint nemsokára... a kis leánnyal, a kis Andréével, meglássák, hogy hasonlít az anyjához... kezét

csókolom édes Linka és neked édes Livió köszönöm a barátságodat. Látod, annyi félreértés volt közöttünk, annyiszor álltunk egymással szemben s most végre mégis megbékültünk s igaz barátokként szoritunk kezet... Szegény feleségem meghalt, — nincs nekem már senkim rajtatok kívül...

Könny tolult a szemébe. Sietve szoritotta meg az őszintén mosolygó Livió kezét s aztán leosont a lépcsőn szánjához.

*

Livió fel se ment többet az emeletre. Magára rántotta mentéjét s lóhalálában szaladt az istállóba, hol „Czecziliája“ már felnyergelve várta. Egy jockeynek öltözött elegáns kis stableboy tartotta, — a lovászmesterré előléptetett kihizott Forintos Péter pedig kedvtelve nézte a ló fényes szerszámát. Ura házasságának főleg azért örült — mert a „Czeczilia“ most szabadon dulhatott-fulhatott az abrakban, meg szénában, neki meg nem kellett a zsidó uzsorásokat kidobni...

— Ez a gyászos bolond, — morgá Livió káromkodva, — csakhogy már elpakkolt, annyit beszélt, hogy még elkésem miatta a vonatról... No de galoppban megyek, tán még elérem...

Felpattant a „Czecziliára“.

Ismét Dari jutott az eszébe s felkaczagott:

— És még mindennek a hegyibe, a barátságomat akarja! — Oh a marha... marha...

De aztán összeszorult a szive: hátha elkésik s Lola becsukja ajtaját előtte?...

Sarkantyuba kapta lovát: — karrierben vágatott neki az eszeveszett hóviharnak. És a daliás szép kapitány, mint valami félisten tűnt el a havas éjszakában...

*

A Dari orosz szánja pedig azalatt villámsebesen siklott Vány-Olaszi felé. Szegény fiu mélyen belefeküdt óriási bundájába s egész áthatva, szinte borzongva a jó emberek szeretetétől, optimista bizalommal mormogá:

— Mégis vannak hát jó emberek a világon! Livióra, tudom, az élet minden viszontagságai közepe tette számíthatok...

És töprengve gondolkozott el az élet felett, míg végre elszundikált a széllal vetélkedő szánban. Félálmában lopva fényes terveket szőtt a jövőre: törhetetlen optimizmussal építette mesés légvárait. Felneveli leányát, — az oly szép lesz, mint Andrée, beleszeret, mint Andrée egy oly jóra való emberbe: „Szegény! Szegény!” zokogá, „mért is vette el az isten oly hamar tőlem?...“ Vallásos félelemmel nézett fel az égre s elmélkedései koronájakép így sóhajtott fel:

— Hja, az isten utai kifürkészhetlenek...

A szán besiklott a kastély udvarára.

Dari lehányta magáról bundáját és szivdobogva futott fel a kis leánya hálósobájába,

Amélie néni már régen aludt, a dadát fogta meg hát s kérdezte ki aggódva, hogy nincs-e a kicsikének semmi baja...

Kissé előbbre tolta az éjjeli lámpát s a gyöngé világnál boldogan nézte az alvó kis Andréet. Oh, hogy hasonlított most az anyjához! Soká, soká nézte.

Egyszerre a kis gyerek felébredt, kinyitotta kék szemeit s az apjára bámult.

— Mama, mama — gyügyögte a kis Andrée.

— A mamát akarod látni, a mamát, — susogá Dari könnyezve, — jer te kis árva, megnézzük a jó mamát...

Odakint elállott a hóvihar, a csillagok is kibujtak az égen.

S Dari a dada minden ellenkezése daczára orra hegyéig bepakkolta a kis babát mindenféle bundákba s leszaladt vele a földszintre.

— Már megint feljött a hava a méltóságos urnak, — mormogá dühösen a dada.

Ott lent aztán átfutott vele az udvaron s vagy harmincz lépést gázolva még a térdig érő hóban, végre elért a sötét fenyvesekkel szegélyezett kriptához.

— Így ni... — mormogá a jó fiu s lihegve pillantott be a kis kápolna vasrácsozatos ajtaján. Bent ott a sejtelmes homályban aludt Andrée...

— Ott a jó mama, kis leányom — mormogá szegény Dari könnyezve — csak arra kérd az

istenkét, hogy te is olyan jó légy, mint amilyen ő volt...

Fent azonban kitisztult a mélyen kék téli ég. A sötét felleggomolyok mögül egyszerre előtűnt mennyei nyájával, tipegő ezüstös felhőbárányaival az a hallgatag jó égi pásztor, a hold. Szeme ábrándos pillantása bánatosan esett a kápolnára s egy méla sugara, mely a vasrácson át beletapogatózott a kriptá homályába, szinte megütkezve világította meg azt a szomorú porfir koporsón fekvő, örök álomban alvó fehér márvány szobrot. És Andrée arcza még egyszer oly szerelmesen derült fel a holdsugár méla csókjára, mint azon a boldog éjjelen. Egy szóba dermedt márványajkai mintha szólni akartak volna...

A holdsugár tétovázva merengett egy darabig a szegény Andrée emléken: oly sajnálkozva csókolta meg hideg márványhomlokát, a mért annyit szeretett és annyit szenvedett... De aztán tovább ment a jó égi pásztor a mindenség azurján. Sugaraiból méla szimfoniákat szőtt ott fent a magasan, olyanokat, amilyeneket idelent csak a szerelmesek s a poéták értenek meg... S csak tovább legeltette mennyei nyáját, a tipegő ezüstös fellegbárányokat, az örökkévalóság kék mezején...

V É G E.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Első szabad és teljes kiadás. 6. ezer.

PETŐFI SÁNDOR ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

Sajtó alá rendezte

BARÓTI LAJOS

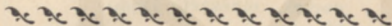
Ára diszes vászon-

kötésben 2 korona.

===== A költő arcképével =====

Ez az egyetlen teljes és hibátlan olcsó kiadása Petőfi költeményeinek, melyet Baróti, egyike a legteljesebb Petőfi-kutatóknak, az eredeti kéziratok és kiadások alapján rendezett sajtó alá.

Megrendelésnél Baróti-féle Petőfit kérjük.

KISS JÓZSEF ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

Első teljes olcsó kiadás a szerző arcképével

~~~~~ és autogrammjával ~~~~~

Tartalmazza a

JEHOVA és a MESE A VARRÓGÉPRŐL
czimű költeményeket is

Ára diszes, egész vászonkötésben 3 kor.

Bérmentes küldéssel, ha az összeget

előre utalványozzák 3 kor. 20 fillér

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSAI
BUDAPESTEN.

PEKÁR GYULA

 MUNKÁI.

A jukker leány és egyéb esetek, elbeszéli Dodó főhadnagy	kor. 3.— Diszköt. 5.—
Az aranykeztyűs kisasz- zony. Novellák	3.60 Diszköt. 5.20
Lavina. Regény.... kötve	1.—
Hatalom. » .... »	1.—

